

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Jaakko Kuronen	Suomi.fi	14.05.2024 12:33:00 UTC+03:00
Jani Kautto	Suomi.fi	14.05.2024 12:42:33 UTC+03:00
Leea Oksiala	Suomi.fi	14.05.2024 15:23:25 UTC+03:00
Eeva Tikkanen	Suomi.fi	14.05.2024 17:22:39 UTC+03:00
Mimmi Valkonen	Suomi.fi	14.05.2024 17:43:36 UTC+03:00
Janita Silmäri	Suomi.fi	15.05.2024 07:52:59 UTC+03:00
Pauli Räisänen	Suomi.fi	15.05.2024 11:20:31 UTC+03:00
Pekka Holopainen	Suomi.fi	15.05.2024 11:41:42 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (135 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Joroinen

JOROISTEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2023

Sisällysluettelo:

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	4
1.1. Kunnanjohtajan katsaus - vuosi 2023 oli tulevaisuuteen valmistautumisen ja kehittämisen aikaa.....	4
1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen tilanne.....	8
1.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	10
1.5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	11
1.6. Kunnan henkilöstö.....	13
1.7. Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	14
1.8. Ympäristötekijät.....	15
2. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	15
3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (kunta ja vesilaitos yhteensä).....	18
3.1. Tulos.....	18
3.2. Toiminnan rahoitus.....	21
Investoinnit kyettiin kattamaan kokonaan tulorahoituksella tunnusluvun näyttäessä lähes 200 % katetta.....	23
4. Rahoitusasema ja sen muutokset.....	24
5. Kokonaistulot ja –menot.....	26
6. Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	29
6.1. Yhdistelmä yhteisöistä.....	29
6.2. Konsernin toiminnan ohjaus.....	29
6.3. Olennaiset tapahtumat kuntakonsernissa.....	30
6.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	30
6.5. Konsernivalvonnan järjestäminen.....	30
6.6. Konsernitilinpäätös ja tunnusluvut.....	31
7. Keskeiset liitetiedot.....	35
8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimet.....	35
8.1. Tilikauden tuloksen käsittelyä ja talouden tasapainottamistoimia koskeva sääntely.....	35
8.2. Tilikauden tuloksen käsittely.....	35
8.3. Tasapainottamistoimenpiteet.....	36
B. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	37
1. Käyttötalousosa.....	37
1.1. Yleishallinto.....	37
1.1.1 Hallinto.....	38
1.1.2 Työllisyyspalvelut.....	40
1.1.3 Tietohallinto.....	42

1.1.4 Elinkeinotoimi	43
1.1.5 Konsernipalvelut.....	48
1.1.6 Maaseutuhallinto	49
1.2. Sivistystoimi	50
1.2.1 Sivistystoimen hallinto	51
1.2.2 Varhaiskasvatus	52
1.2.3 Perusopetus.....	55
1.2.4 Lukio.....	57
1.2.5 Hyvinvointi.....	59
1.2.6 Kirjasto	62
1.2.7 Vapaa sivistystyö.....	64
1.3. Tekninen toimi.....	65
1.3.1 Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu	66
1.3.2 Kuntatekniikka	67
1.3.3 Kiinteistö- ja ruokapalvelut	69
1.3.4 Maa- ja metsätilat	71
1.3.5 Rakennusvalvonta.....	71
1.3.6 Teknisen toimen projektit.....	72
2. Käyttötalouden toteutuminen	73
2.1. Kunta	73
2.2. Vesihuoltolaitos	73
3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen talousarviossa.....	75
3.1. Kunta ja vesihuoltolaitos yhteensä, sisäiset erät mukana.....	75
3.2. Tuloslaskelmaosan toteumavertailu (kunta ja vesihuoltolaitos sisäisin ja ulkoisin erin)	76
3.3. Verotulot ja valtionosuudet	76
3.4. Rahoitustuotot ja –kulut.....	79
3.5. Poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset.....	80
4. Investointiosan toteutuminen talousarviossa.....	80
5. Rahoituslaskelmaosan toteutuminen talousarviossa.....	84
C. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	85
1. Kunnan tilinpäätöslaskelmat.....	85
2. Konsernin tilinpäätöslaskelmat.....	89
D. LIITETIEDOT	93
E. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	117
1. Joroisten Vesihuoltolaitos	117
F. TILINPÄÄTÖS 2023 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	135

A. TOIMINTAKERTOMUS

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1. Kunnanjohtajan katsaus - vuosi 2023 oli tulevaisuuteen valmistautumisen ja kehittämisen aikaa

Maailman ja Suomen viimeaikaista kehityskulkua

Venäjä jatkaa parhaillaan kolmatta vuottaan 24.2.2022 alkanutta hyökkäystä Ukrainassa. Euroopan johtajat ovat toistelleet, että Venäjä ei saa voittaa, sillä se muodostaisi uhan koko Euroopalle. Tukea on luvattu, mutta silti urheilta ukrainalaisilta uhkaavat ammuksien loppua. Tukea antavien länsimaidenkin on täydennettävä omia varastojaan, joka tarkoittaa puolustusmenojen kasvua. Ne rahat ovat yleensä jostakin pois, tai sitten on otettava velkaa. Uusi sota käynnistyi Israelissa, niin sanotulla Gazan kaistaleella terroristijärjestö Hamasin hyökättyä israelilaisten kimppuun ja Israelin nyt pyrkiessä vapauttamaan Hamasin kaappaamat panttivangit ja tuhoamaan Hamasin suuria määriä siviiliuhreja vaativassa hyökkäyksessä Gazan miljoonakaupunkiin. Suurvaltojen, Yhdysvaltojen ja sen mukana ns. länsimaiden, mukaan lukien Euroopan maat ja sen osana EU ja Nato-Suomi, Venäjän ja Kiinan, suhteet ovat ongelmalliset. Muun muassa näistä syistä maailmantalouden kasvu on ollut hidasta ja inflaatio länsimaissa korkealla. Tavallisten suomalaisten arkeen tapahtumat ovatkin heijastuneet lähinnä kallistuneena ruokana ja energiana.

Maailmantalouden puristuksissa Suomen talouskasvu on hidasta. Erityisesti soteuudistuksen aiheuttamien kulojen miljardiylitykset, valtion lainojen korot ja vähenevät verotulot ovat johtaneet tilanteeseen, että Suomen talous ja sen vuoksi hyvinvointivaltio ovat vakavasti uhattuina. Hallituksen keinot, työlainsäädäntöä koskevat muutokset, eivät tunnu kelpaavan ammattiliitoille. Parhaillaan onkin käynnissä aikaisemmin harvinaisia poliittisia lakkoja. Lisäksi on tulossa leikkauksia valtion menoihin ja mahdollisesti myös veroja korotetaan.

Soi laulumme tuulen lailla

Meillä arinko näyttäisi paistavan. Kunnanvaltuusto päivitti yksimielisesti kuntastrategian yhdeksi kärkitoimenpiteeksi uusiutuvan energian kehittämisen ja jatkojalostamisen, jolla tarkoitetaan teollisen tason aurinkovoimaloita ja tulevaisuudessa myös mahdollisia uusiutuvan energian jalostamishankkeita. Strategiaa toimeenpannaan yhteistyöllä alan yritysten ja kehitystä ohjaavien viranomaisten kanssa. Myös Itä-Suomen ja Keski-Savon edunvalvontaan panostetaan. Vuodesta 2024 alkaen Joroinen on yksi keskeinen toimija Pohjois-Savon uusiutuvan energian Master Plan -hankkeessa.

Luottamusjohto saa asioita eteenpäin. Päätöksiä syntyy lähes poikkeuksetta yhteisymmärryksessä, joka mahdollistaa niiden tehokkaan valmistelun ja täytäntöönpanon. Lähes historiallinen yhteisymmärrys löydettiin myös Keski-Savon kuntien välillä, kun Varkaus, Pieksämäki, Leppävirta ja Joroinen perustivat yhteisen työllistämisalueen. Lisäksi toiminnan valmistelut ovat lähteneet sopuisasti ja nopeasti käyntiin.

Väkilukumme kasvoi pitkästä ajasta. Meitä on nyt mm. ukrainalaisten kotikuntaistumisen ja Finest Future-hankkeen lukio-opiskelijoiden kirittämänä 51 (Pohjois-Savon maakuntaliiton tilasto, 48 henkilöä verrattuna TP 2022) enemmän kuin edellisenä vuonna. Vastoin monia kokoisiemme kuntien kehitystä Itä-Suomessa, lukiomme voi hyvin. Syntyvyys hieman laski koronavuosien huipusta. Kaikki 25 syntynyttä joroislaista ovat lämpimästi tervetulleita yhteisöömme hyvien varahaiskasvatuksen ja peruskoulun palveluiden piiriin.

Kunnan työpaikat kiinnostavat. Olemme onnistuneet rekrytoinneissamme vapautuneisiin tehtäviin. Kunnan henkilöstön sairastavuus enemmän kuin puolittui. Nyt sairaslomapäiviä on keskimäärin 9 henkilöä kohden, joka on lähes puolta kunta-alan keskiarvoa vähemmän. Kiitokseni vuodelle asetettujen toiminnallisten tavoitteiden kauttaaltaan hyvästä saavuttamisesta.

Velkaantumisen taitettiin

Kunnan taloudellinen tulos oli edellisen vuoden tasolla noin 345 000 euroa ylijäämäinen, vaikka tilinpäätös-vaiheessa Mutalantie 2:ssa sijaitsevan kunnantalon arvoa alennettiin merkittävästi. Ilman alaskirjausta tulos olisi ollut lähes 1 milj. euroa ylijäämäinen muun ohella ns. soteverohäntien ja rahoitusomaisuuden tuottojen ansiosta. Lyhensimme lainojamme n. 3,3 miljoonalla eurolla ottamatta korkojen ollessa korkealla uutta lainaa. Omavaraisuusasteemme nousi 53 %, joka ei ole enää heikko.

Laakereille ei voida jäädä lekottelemaan

Mukavasti jo alkaneena vuonna 2024 poutapilvet vaikuttaisivat vielä leijailevan Savon parhaiden peltojen yllä. Verotulot ovat alkuvuodesta kertyneet hyvin, eikä vielä kuluvana vuonna ole tarjolla merkittäviä valtionhallinnon uudistuksia eikä leikkauksia valtionosuuksiin.

TE 2024, jota täyttä hönkää valmistellaan, on meille mahdollisuus. Onnistuminen tarkoittaisi kunnan elinvoiman kasvua. Haasteena voi kuitenkin olla kunnan menojen kasvu esim. ns. sakkomaksuina pitkäaikaistyöttömistä. Onnistumista haastaa vaikeutuva työllisyystilanne ja valmisteilla oleva, työmarkkinoita kiristävä lainsäädäntö. Lisäksi esimerkiksi kuntouttavan työpajatoiminnan tulevaisuus Joroisissa on kysymysmerkki. Varautua voi siihen, että näin suuri uudistus ei ole kerralla valmis. Annetaan uudistuksella aikaa ja siten mahdollisuus onnistua.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmisteilla olevat palveluratkaisut saattavat heikentää palveluntarjontaa, josta esimakuna terveyskeskuksen vuodeosaston alasajo tapahtui jo tarkasteluvuonna 2023. Mikäli vähenevät palvelut tarvitsevat vähemmän kunnan vuokraamia tiloja, myös vuokratuotot voivat vähentyä jopa yli 0,5 miljoonaa euroa vuodesta 2025 alkaen.

Kunta-alan palkkaratkaisun sisältämä palkkaohjelma kasvattaa palkkakuluja vielä muutaman vuoden. Kuntalaisten ikääntymisestä johtuvan väestörakenteen muutoksen vuoksi menojen kohdennusta tulisi kyetä muuttamaan. Elinvoiman säilyttäminen, esimerkiksi yrityksille tarjottavat toimitilat ja kuntalaisten käytössä olevien tilojen, kuten urheilutalon investointeihin tulisi toiminnallisesti ja taloudellisesti varautua.

Kiitokset kaikille vuonna 2023 rakennetuista menestyksen eväistä tulevaisuudellemme.

Joroisissa 21.3.2024, Jaakko Kuronen, kunnanjohtaja

1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuusto

Valtuustopaikat puolueittain vaalikaudella 1.8.2021 - 31.5.2025

Suomen Keskusta	8 paikkaa
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	6 paikkaa
Kansallinen Kokoomus	3 paikkaa
Perussuomalaiset	3 paikkaa
Sitoutumattomat	1 paikka

Valtuuston puheenjohtaja	Sari Järn SDP
Valtuuston I varapuheenjohtaja	Jiri Leppänen KESK
Valtuuston II varapuheenjohtaja	Mari Huupponen KOK

Päivi Anias SDP

Pekka Holopainen SDP

Marja Huupponen KESK

Kimmo Ihalainen KESK

Jani Kautto KESK

Risto Keinänen PS

Hannu Lahtinen PS

Leea Oksiala SDP

Jarno Pettersson Sit.

Pauli Räisänen KOK

Janita Silmäri KESK

Justiina Suhonen KESK

Kari Suhonen SDP

Eeva Tikkanen PS

Jari Toroi KOK

Mimmi Valkonen KESK

Hannu Viirimaa SDP

Salme Viljakainen KESK

Valtuutettu Jarno Pettersson ilmoitti eroavansa Kristillisdemokraattien ryhmästä ja siirtyi sitoutumattomaksi valtuutetuksi.

Kunnanhallitus 1.8.2021 - 31.5.2025

Kunnanhallituksen puheenjohtaja	Jani Kautto KESK
Kunnanhallituksen I varapuheenjohtaja	Pekka Holopainen SDP
Kunnanhallituksen II varapuheenjohtaja	Eeva Tikkanen PS

Leea Oksiala SDP
Pauli Räisänen KOK
Janita Silmäri KESK
Mimmi Valkonen KESK

Lautakunnat 1.8.2021 - 31.5.2025**Tarkastuslautakunta**

Marja Huupponen KESK, pj
Jarno Pettersson Sit., vpj.
Heidi Aholainen KESK
Keijo Korelin KOK
Kari Otranen SDP

Sivistyslautakunta

Janita Silmäri, KESK, pj
Kari Suhonen, SDP, vpj.
Konsta Hannelin, KOK
Jarno Pettersson, Sit.
Justiina Suhonen, KESK

Tekninen lautakunta

Leea Oksiala SDP, pj
Hannu Lahtinen PS, vpj.
Markku Damski KOK
Jiri Leppänen KESK
Miia Varis KESK

Keskusvaalilautakunta

Raimo Salkinoja, pj
Hannu Savolainen, vpj.
Riitta Haavisto-Intke
Päivi Immonen
Seija Rätty

Yhteislautakunnat 1.8.2021 - 31.5.2025**Keski-Savon ympäristölautakunta**

Virva Leväinen KESK, pj
Hannu Viirimaa SDP

Varkauden perusturvalautakunta lakkautettiin Sote-uudistuksen myötä 31.12.2022.

Varkauden, Pieksämäen, Leppävirran ja Joroisten yhteinen työllisyysaluelautakunta aloittaa toimintansa vuoden 2024 aikana.

Muut 1.8.2021 - 31.5.2025**Pohjois-Savon edustajainkokousedustajat**

Päivi Anias SDP

Jani Kautto KESK

Erityissairaanhoidon järjestämisvastuu siirtyi Pohjois-Savon hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Vaalijalan toiminta on päättynyt suoraan lain nojalla soteuudistuksen seurauksena. Joroisten kunnalla ei, kuten muillakaan kunnilla, ole edustusta Pohjois-Savon hyvinvointialueen valtuustossa, hallituksessa eikä muissa luottamustoimielimissä.

Keski-Savon jätehuollon liikelaitoskuntayhtymä

Päivi Anias SDP

Salme Viljakainen KESK

Poliisin neuvottelukunta

Toivo Pelkonen PS

Vanhusneuvosto

Pekka Holopainen SDP

Mari Huupponen KOK

Kiinteistötoimitusten uskotut miehet

Petri Änkiläinen SDP

Sirpa Leväinen KESK

Juha Intke KESK

Päivi Immonen SDP

Toivo Pelkonen PS

Käräjäoikeuden lautamiehet

Juha Hytönen KESK

Auli Rinne, KOK, saavutti eroamisiän kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävässä. Hänen tilalleen valittiin Anita Hakala. Heini Pelkonen, SDP, ilmoitti eroavansa käräjäoikeuden lautamiehen tehtävästä nykyisten päätoimen työtehtäviensä vuoksi. Hänen tilalleen valittiin Sanni Kasanen.

1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen tilanne*Lähtö vuoteen 2024 on tahmea*

Valtiovarainministeriön (VM) viimeisimmän taloudellisen katsauksen (19.12.2023) perusteella hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt investointeja ja kotitalouksien kulutusta. Suomen talous supistui 0,5 prosenttia vuonna 2023. Vuonna 2024 inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja. BKT:n arvioitiin vielä joulukuussa kasvavan 0,7 prosenttia vuonna 2024. Nyt yleinen arviointi ennustaa nollakasvua tai lievää taantumaa. Vuoden 2025 ennusteessaan VM on optimistinen. Sen arvion mukaan kulutuksen ja investointien kasvu voimistuu vuonna 2025 ja talous kasvaa 2,0 prosenttia. Vuonna 2026 kasvu olisi 1,6 prosenttia.

Julkisen talouden näkymä on ollut synkeä pitkään eikä valoa tahdo näkyä nytkään

Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Alijäämä kasvaa edelleen vuonna 2024 3,5 prosenttiin heikon talous- ja työllisyyskasvun sekä hitaan verotulojen kasvun vetämänä. Valtionhallinnon alijäämä pysyy mittavana läpi koko ennustejakson 2024 - 2026, eikä paikallishallinnossakaan ole odotettavissa alijäämien oikenemista. Valtion ja paikallishallinnon alijäämien sekä hitaan talouskasvun seurauksena velkasuhde jatkaa kasvuaan, eikä se ole kääntymässä laskuun näköpiirissä olevalla talouden kehityksellä.

Heikentynyt rahoituspohja haastaa Pohjois-Savon kuntia tulevina vuosina

Pohjois-Savon kuntataloustyöryhmän artikkelin 24.1.2024 mukaan Pohjois-Savon kuntien vuoden 2024 talousarvioita leimaa kuntatalouden heikentyminen. Kuntien menot kasvavat tuloja nopeammin, ja rahoituspohja ei riitä kattamaan kuluja.

Talousarvioiden mukaan kuntien toimintamenot kasvavat vuonna 2024 reilut 5 prosenttia. Verotulojen kasvu pysyy nollian tuntumassa, ja valtionosuuksien määrä laskee 8 prosenttia. Keskimäärin valtionosuudet ovat Pohjois-Savossa 477 euroa asukasta kohden, mutta erot kuntien välillä ovat huomattavat. Asukaskohtaiset valtionosuudet vaihtelevat -202 eurosta 1356 euroon asukasta kohden. Kahdessa kunnassa valtionosuuksien arvioidaan jäävän miinusmerkkisiksi.

Kuntien vuosikate heikkenee yli 30 prosenttia vuonna 2024. Kun kuntien vuosikate pysyi vuosina 2020–2023 yli sadassa miljoonassa eurossa, laskee vuosikate 76 miljoonaan euroon (306 €/as) vuonna 2024. Poistoihin riittää vain 9 kunnan vuosikate, ja yksi kunta arvioi vuosikatteensa jäävän negatiiviseksi koko suunnitelmakauden 2024–2026 ajan.

Alijäämäisten kuntien lukumäärä kasvaa neljällä vuoden 2023 talousarviosta. Alijäämää vuodelle 2024 ennakoitiin 10 kuntaa, mikä on hieman yli puolet Pohjois-Savon kunnista. Vuonna 2024 Pohjois-Savon kuntien talousarviot ovat yhteensä 30 miljoonaa euroa alijäämäisiä. Alijäämää ennakoidaan enimmillään lähes 590 euroa asukasta kohden. Poikkeukselliset erät poissulkien ylijäämän ennakoidaan kunnissa jäävän korkeimmillaan vain 36 euroon asukasta kohden.

Kuntien investoinnit kääntyvät vuonna 2024 laskuun neljän vuoden kasvun jälkeen. Investoinnit jatkavat lievästi laskusuuntaisina myös suunnitelmavuosina 2025–2026. Pitkäaikaisten lainojen määrän arvioidaan laskevan vajaan prosentin. Asukaskohtainen lainamäärä vaihtelee Leppävuiran 926 eurosta Varkauden 5275 euroon maakunnan keskiarvon ollessa reilut 3700 euroa. Lainamääriä tulkitessa on huomioitava, että talousarvotiedot eivät sisällä pitkäaikaisia vastuita eikä konsernivastuita. Toisaalta on huomioitava, että kunnilla voi olla lainoja vastaan myös sijoitusvarallisuutta.

Kuntatalouden tulevien vuosien näkymiä heikentää entisestään vuosille 2025–2027 siirretty vuotta 2023 koskeva jälkikäteinen valtionosuusvähennys, ns. soten jälkipiiska. Pohjois-Savon liiton kuntataloustyöryhmä on huolissaan siitä, että valtionosuusjärjestelmä ei tällä hetkellä vastaa kuntien tosiasiallisia tehtäviä ja tarpeita, vaan valtionosuuksien taso määräytyy vahvasti kuntien entisten sote- ja pelastustoimen kustannusten perusteella.

Kuntataloustyöryhmän selvityksen mukaan 12 pohjoissavolaisessa kunnassa on viime vuosina ollut meneillään tai on parhaillaan käynnistymässä talouden tasapainottamisohjelma. Kuntataloustyöryhmä arvioi, että kuntien sopeutustarve kasvaa edelleen tulevina vuosina. Kuntien menojen kasvu ja rahoituspohjan heikentyminen tulee työryhmän mukaan näkymään kuntien tuloveroprosentin korotuspaineena tai tinkimisenä kuntien elinvoimasta.

1.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toiminta

Vuoden 2023 aikana kunnan perustoiminnot jatkuivat enimmäkseen edellisen vuoden kaltaisina. Kunnan vi-
ranhaltijat hoitivat oman toimensa ohessa TE2024 -uudistuksen edellyttämät valmistelut TE-palveluiden siir-
tämiseksi valtiolta Keski-Savon työllisyysalueelle vuoden 2025 alusta lukien.

Elinkeinotoimi ja tekninen toimi edistivät aktiivisesti kunnassa käynnissä olevia mittavia yksityisiä aurinko-
voimalahankkeita. Kolme niistä on saanut luvituksen osalta lainvoiman ja niistä odotetaan investointipäätöstä
vuoden 2024 aikana.

Investointien osalta vuosi 2023 oli suunnitteluvuosi ja investoinnit kohdistuivat rakennuskannan ja muun inf-
rastruktuurin kunnan ylläpitämiseen. Tarpeettomiksi jääneiden rakennusten purkutyöt aloitettiin Koulutiellä
sijainneen rivitalon purkamisella. Tilalle tehtiin parkkialue varhaiskasvatuksen ja koulukeskuksen henkilökun-
nalle.

Konsernissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Käytännössä vuonna 2022 tehty Asunto Oy Pikallen ja
Asunto Oy Tuomaalanhovin sulautuminen Koy Honkauraan saatettiin päätökseen 28.2.2023. Koy Kunnanta-
lostla tehtiin jäljempänä raportoitava arvonalennuskirjaus. Joroisissa sijaitsevaa Varkauden lentopaikkaa hal-
linnoimaan perustettiin JoWa Aviation Oy. Kunta omistaa yhtiön osakkeista 60 %.

Toiminnallisesti tilikausi 2023 onnistui kokonaisuutena hyvin käyttötalouden ja investointiohjelman tavoittei-
den mukaisesti, jota sodan riehuessa Euroopassa, valtiontalouden ja Pohjois-Savon kuntatalouden mollivoit-
toisessa tilanteessa on pidettävä hyvänä suorituksena.

Talous

Toimintatuotot sisäisin ja ulkoisin erin olivat n. 7,2 miljoonaa euroa ja toimintakulut noin 18 miljoonaa euroa
sisäisin ja ulkoisin erin esitettynä. Tuotot kasvoivat lähes samassa suhteessa kulujen kasvun kanssa talousar-
vioon verrattuna toimintakatteen muutoksen jäädessä n. 67 000 euroa positiiviseksi. Tuotot kasvuivat erityi-
sesti hankerahoituksessa (tuet ja avustukset), joka toisaalta on tärkein selittäjä myös kustannusten kasvulle
(palvelujen ostot).

Verotulot kertyivät talousarviossa arvioitua paremmin noin 384 000 €. Valtionosuudet vähenivät 168 000 eu-
roa. Ns. soten jälkipiiskan (VM:n kunnilta sote-alueille siirtyneen rahoituksen taseus) vuoksi valtionosuudet
ovat vaarassa pienentyä edelleen. Pääosa ”piiskaa” saadaan siirrettyinä vuosille 2025 ja 2026, kun lyhyen va-
roitusaajan vuoksi kunnat eivät olisi voineet sopeuttaa talouttaan jo annetuissa talousarvioissaan kuluvalle vuo-
delle 2024. Kuntaliitto esittää, että jälkipiiskasta luovuttaisiin kokonaan. Käynnissä olevassa valtionosuusuu-
distuksessa kunnat saavat lisää yleiskatteellista valtionosuutta TE-palveluiden järjestämiseksi. Joroisissa val-
tionosuutta kasvattavat hieman myös positiivinen väestönkehitys (+51) vuonna 2023 ja lukiolaisten määrän
kasvu pääosin Finest Future -hankkeen opiskelijoilla. Valtionosuudet korottuvat tai vähenevät valtionosuus-
järjestelmästä johtuen kahden vuoden viiveellä.

Vaikka viime tilinpäätöksessä esitimme soteyllätyskulujen päättyvän, vielä kuluja lisäsi Eloisan n. 112 000
euron välinehuollon taseuslasku kohdistuen vuoteen 2022. Taseuslasku katsottiin olennaiseksi ja se maksettiin
kunnan edellisten tilikausien ylijäämää vasten, jolloin sillä ei ole vaikutusta vuosien 2022 eikä vuoden 2023
tuloksiin.

Tilikaudelle 2023 suunnitellut talouden tasapainotusohjelma II:n mukaiset toimenpiteet toimeenpantiin pää-
osiltaan. Toimialat raportoivat niistä tarkemmin käyttötalousohjelmissa. Ohjelman taloudellinen vähimmäista-
voite vaikuttaisi toteutuvan, koska merkittävin tasapainotustoimenpide, Joroisten sotekiinteistöjen pääoma-
vuokra Pohjois-Savon hyvinvointialueelta, on sovittu maksettavaksi 3 + 1 vuoden option ajan lakisääteistä
pääomavuokramallia noudattavalla vuokrasopimuksella. Hyvinvointialue on vuokrat maksanut eikä niiden
alentamisesta ole neuvoteltu.

Hyvän verokertymän (n. 10 616 099 €) ja edelleen kohtuullisella tasolla säilyneiden valtionosuuksien (n. 2,6
milj. €) sekä rahoitustuottojen ja -kulujen (n. 310 000 € talousarviota suuremmat) vetämänä vuosikatteeksi

muodostuu n. 2,2 milj. €, joka kattaa poistot n. 1,9 milj. €. Kunnan tulos on edellisen vuoden tasolla, n. 305 000 € (TP 2022: n. 341 000 €), ja ylijäämä n. 345 220 €, vaikka Koy Kunnantalon osakkeisiin kohdennettiin n. 623 500 euron arvonalennus. Ylijäämää kasvattaa vesihuoltolaitoksen investointivarausten 70 000 € purkaminen.

Kunnan talouden voidaan katsoa olevan tilinpäätöshetkellä tasapainossa. Hieman taloudellista puskuriakin on kertynyt: taseessa kertynyttä ylijäämää on n. 7,7 milj. €. Pohjoissavolaisten kuntien välisessä vertailussa pärjäämme hyvin. Vuosikattemme kattaa poistot (10/19 kunnalla ei kata) ja esimerkiksi asukaskohtainen lainamäärämme on keskimääräisellä tasolla (3 735 €, kun keskiarvo on n. 3.700 €). Talouden suunta on valitettavasti pääosan muiden kuntia tavoin heikkenevä, koska menot kasvavat tuloja nopeammin.

1.5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Valtakunnan ja maakunnan taso

Toiminta

Suomessa ja siten myös Pohjois-Savon maakunnassa tapahtui vuonna 2023 historiallisen suuri kunta-alan organisaatiomuutos, kun Pohjois-Savon hyvinvointialue aloitti tuottamaan alueen sote-palvelut. Sote-uudistuksen onnistuminen määrittää lähivuosina sekä alueen että sillä sijaitsevien kuntien toimintaedellytyksiä.

Erityisiä haasteita uudistuksessa on ollut sotepalveluiden rahoituksessa, joka oli valtakunnallisesti vuonna 2023 n. 1,3 miljardia euroa alijäämäinen. Parhailaan on käynnissä palvelujärjestelmäuudistuksen valmistelu hyvinvointialueilla, jossa pahimmillaan jopa puolet terveyskeskuksista on lopettamassa toimintansa kokonaan ja pääosalle terveyskeskuksista ja sairaaloista olisi tulossa merkittäviä supistuksia palvelutarjontaan. Lähipalveluiden korvaajiksi on tarjolla lähinnä liikkuvia palveluita ja etä(digi)palveluita.

Sote-uudistuksen jälkeen kunnan keskeisin toiminta kohdentuu sivistystoimen toimialalle ja kunnan elinvoimaa lisääviin palveluihin.

Uutena merkittävänä tehtävänä vuodesta 2025 alkaen ovat valtiolta siirtyvät TE-palvelut.

Talous

Ukrainan sodan vaikutusten vuoksi kunnan talouden ennustettavuus on edelleen lähitulevaisuudessa heikkoa. Myöskään korot eivät ole lähteneet laskuun, vaan ovat edelleen suhteellisen korkealla tasolla, joka hillitsee suunnitellusti inflaatiota, mutta myös hidastaa Euroopan ja samalla Suomen talouskasvua.

Sekä valtiontalous että kuntatalous ovat mm. valtiovarainministeriön, Kuntaliiton, ja Pohjois-Savon kuntataloustyöryhmän ennusteiden perusteella edellä esitetyllä tavalla heikkenemässä. Asiantuntijoiden arvioon on helppo yhtyä. Sekä valtion että kuntien velkaantuminen on jatkunut voimakkaana maan hallituksen toimista huolimatta. Käynnissä olevat työmarkkinoiden muutoksia vastustavat poliittiset lakot ja niiden aiheuttamat viennin häiriöt eivät ainakaan paranna tilannetta.

Kuten Pohjois-Savon kuntataloustyöryhmä arvioi, hyvinvointialueiden tarvitsemasta rahoituksesta on paljolti kiinni se, kuinka paljon valtion rahoitusta kunnille voidaan kohdistaa. Valtion taloussuunnitelmassa hyvinvointialueiden rahoitusta kasvatetaan suunnitelmallisesti tulevina vuosina, mutta ei lähimainkaan niiden nykyistä kustannuskehitystä vastaavasti. Toistaiseksi valtio ei ole luvannut hyvinvointialueille lisärahoitusta, vaan niiden tulisi sopeuttaa toimintaansa siten, että niiden talous olisi vuonna 2026 tasapainossa. Tehtävä on haastava, kun jatkuvasti voimakkaasti kasvavien kustannusten lisäksi pitäisi kattaa myös vuonna 2023 syntynyt 1,3 mrd. alijäämä. Hyvinvointialueiden taloussuunnitelmat ovat myös vuonna 2024 merkittävästi alijäämäisiä.

Valtiolta siirtyvien TE-palveluiden kustannukset on määrä kattaa valtionosuuksien korotuksella täysimääräisesti. Kuntien yleinen arvio on, että suunnitellut määrärahat eivät kata kustannuksia, etenkin jos huomioidaan, että lupaukseen eivät sisälly esimerkiksi pitkäaikaistyöttömistä maksettavat ns. sakkomaksut.

Kunnan näkyvä

Lausunnoilla olevan palvelusuunnitelmaluonnoksen perusteella vaarassa on, että suuri osa Joroisissa tuotettavista sotepalveluista siirretään tuotettavaksi Varkaudesta tai kauempana Pohjois-Savon alueella tai liikkuvina palveluina taikka etäpalveluna. Myös Varkaudessa tuotettavat, ympärivuorokautiset palvelut ovat vaarassa loppua, mutta kohtuulliset palvelut olisivat siellä ns. kolmen sairaalan mallissa säilymässä.

Välittömät vaikutukset sotepalveluratkaisulla voivat olla sote-kiinteistöjen vuokraukseen, joka voi aiheuttaa merkittävän vuokratulojen vähennyksen, esimerkiksi yli 500 000 euroa, ellei mahdollisesti tyhjeneville tiloille saada uusia vuokralaisia tai muuta sisäistä- tai ulkoista vuokraa tuottavaa toimintaa. Palvelusuunnitelmaluonnoksen ankarimmissa vaihtoehdoissa lähipalvelut Joroisista lähes loppuisivat vuonna 2025. Vuokratulojen vähennys on mahdollinen myös HVA:n mahdollisesti vuokralle jääviin tiloihin, koska suuren talouden tasapainottamistarpeen vuoksi on odotettavissa, että HVA pyrkii neuvottelemaan nykyistä pääomavuokramalliin perustuvaa vuokraa edullisemmat vuokraehdot. Pohjois-Savon hyvinvointialue on järjestänyt myös kuntouttavan työpajatoiminnan, jonka jatkuminen on epävarmaa. Tilojen mahdollisen vapautumisen vuoksi kiinteistöstrategian päivittäminen aloitetaan jo kuluvana vuonna 2024.

Vaikka varman vuokralaisen mahdollinen irtaantuminen terveyskeskuksen ja mahdollisesti myös työpajan kiinteistöistä on ikävä asia, Joroisten sotekiinteistötilanne on kuitenkin keskimääräistä parempi. Etenkin terveyskeskuksen kiinteistö on oma, lähes velaton, hyvässä kunnossa, hyvällä sijainnilla ja sopii kohtuullisin muutoksin monenlaiseen käyttöön. Vuokralais(t)en tai jopa ostajan löytyminen sille ei ole mahdotonta.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelujärjestelmäuudistuksen välilliset vaikutukset voivat vaikuttaa kunnan elinvoimaan. Ei ole olemassa tietoa siitä, miten esimerkiksi perinteisten terveyskeskuspalveluiden olennainen vähentäminen vaikuttaisi kunnan väestökehitykseen. Vaikka uhkakuvat ovat merkittävät, positiivisesti ajateltuna kohtuullisten palveluiden säilyminen edes Varkaudessa voisi jopa suhteellisesti parantaa Joroisten asemaa kuntien välisessä vertailussa. Monissa kunnissa nämä palvelut ovat karkaamassa vielä kauemmaksi tai vielä ruuhkaisempien terveyskeskusten, sairaaloiden tai sosiaalipalveluiden hoidettavaksi.

Vuonna 2025 aloittaa aluksi vain kunnan lakisääteisiä työllisyyspalveluita tarjoava työllisyysalue toimintansa. Isäntäkuntana toimii Varkaus. Työllisyysalueen kunnat, Varkaus, Pieksämäki, Leppävirta ja Joroinen eivät ole vuoden 2024 alun aikana päässeet yhteisymmärrykseen muiden palveluiden, kuten kotouttamispalveluiden tai elinkeinopalveluiden tuottamisesta työllisyysalueella. Siten nämä palvelut kuntien on joko tuotettava itse tai tehtävä niiden tuottamisesta keskinäisiä yhteistyösopimuksia. Vaarana on, että näin toimien uudistuksella tavoiteltua työllistämistoimien parannuksia ja kustannustehokkuutta ei saavuteta.

Useita vuosia käynnissä ollut Keski-Savon kuntien yhteisen rakennusvalvonnan järjestäminen on rakennusvaiheessa. Joroinen järjestää rakennusvalvonnan edelleen yhteistyössä Varkauden kanssa, joten meille vaikutus laajemman keskisavolaisen yhteistyön kariutumisesta ei olisi henkilöstön säilyessä Varkaudessa nykyisellään suuri.

Talousarviossa vielä kuluva vuosi 2024 on verrattuna Kuntaliiton veroennusteeseen nähden tehdyn arvio-oikaisun jälkeen lievästi ylijäämäinen. Kuntaliitto on jo maaliskuussa korjannut ennustettaan oman talousarvion suuntaan. Jos ympäröivät toimintaedellytyksemme eivät olennaisesti muutu loppuvuoden aikana, tulos voisi säilyä edelleen ylijäämäisenä.

Vielä mm. käynnissä olevan valtionosuusmuutosten vuoksi heikosti ennustettavat suunnitelmavuodet 2025 ja 2026 vaikuttaisivat kääntyvän alijäämäisiksi. Niihin voi vaikuttaa lisäksi myös TE-uudistuksen lopulta aiheuttamat kustannukset. Yleisesti tämän kokoluokan uudistukset eivät heti toimi niin hyvin, että ne aiheuttaisivat positiivista kustannuskehitystä. Taloussuunnitelmassa TE-uudistuksen vaikutus on arvioitu neutraaliksi. Menot on arvioitu yhtä suuriksi kuin yleiskatteellisina valtionosuuksina saatavat tulot.

Kuntien tulopuoella valtionhallinnossa suunnitellaan mm. kiinteistöverojen korottamista. Investorit ovat parhaillaan tekemässä investointipäätöksiä kolmesta teollisen mittaluokan aurinkovoimalasta, joiden kiinteistö-

verotuotot ja maanvuokratuotot olisivat kunnan muun vilkastumisen vuoksi merkittäviä parannuksia tulopuolella. Enemmänkin uusiutuvan energian voimalaitoksia on eri toimijoilla suunnitteilla. Kustannuspuolella säästöjä tulee mm. kunnan kiinteistöjen aikaisemmillä investoinneilla tehdystä energiatehokkuuden parantamisesta.

Tiedossa on merkittäviä investointitarpeita. Vesihuoltolaitoksen viemärijärjestelmää pitäisi parantaa useita miljoonia vaativalla investoinnilla. Vuonna 2023 tehdyn ulkoisen selvityksen perusteella myös urheilutalo olisi vähintään peruskorjattava. Urheilutaloa koskevan investoinnin määrärahatarpeet ovat parhaillaan laskennassa. Positiivista on, että kunnan teollisuuskiinteistöissä vuokralla olevat yrittäjät tarvitsevat uutta tilaa tai aikaisempien korjauksia. Nämäkin investoinnit kuitenkin edellyttävät määrärahoja, jotka saadaan takaisin pääomavuokratuottoina. Käsillä olevassa tilinpäätöksessä poistot ovat noin 1,3 miljoonan euron tasossa. Talousarvion investointisuunnitelman toteutuessa vuonna 2024 yli 2 miljoonan euron tasossa ja poistojen siten alkaessa uudelleen kasvaa, on olemassa merkittävä riski siitä, että jatkossa kunnan vuosikate ei riitä kattamaan poistoja, kuten tilanne on kymmenessä muussa Pohjois-Savon kunnassa. Pidempään jatkuessaan tällainen tilanne voi johtaa kunnan talouden heikentymiseen.

Käynnissä oleva kunnan talouden tasapainotusohjelma II päättyy kuluvana vuonna 2024. Kunnan talous oli tasapainossa jo tarkasteluvuonna 2023. Uutta ohjelmaa ei vielä valmistella. Sen tarve ratkeaa osaksi energia-voimalaitosten mahdollisilla tuotoilla, verotuottojen kehityksellä, hyvinvointialueen palveluratkaisulla ja valtionosuuksien kehityksellä sekä investointisuunnitelmassa tarkasteltavilla investointitarpeilla. Ohjelmia paremmaksi vaihtoehdoksi valtuutetut ovat todenneet talousarviomenettelyyn pohjautuvan jatkuvan sopeuttamisen, joka on myös osa kuntastrategiaa.

Kunnan asukasmäärän ja työllisyyden muutokset per 31.12.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Asukasluku	5215	5184	5126	5041	4919	4820	4769	4689	4626	4543	4591
muutos	-24	-31	-58	-85	-122	-99	-51	- 80	-63	-81	48
Työttömyysaste	14,2 %	13,7 %	15,7 %	13,1 %	11,6 %	9,5 %	9,6 %	11,7 %	9,0 %	9,1 %	10,5 %

Lähde: Pohjois-Savon maakuntaliitto, väestönmuutos kunnittain, ELYn työllisyyskatsaus

Väestö kasvoi ilahduttavasti maakuntaliiton tilastoissa 51 henkilöllä ja omaan tilinpäätökseemme 2022 verrattuna 48 henkilöllä. Kuten yllä olevasta tilastosta näkyy, tapahtui kasvua ensimmäisen kerran ainakin 10 vuoteen. Lapsia syntyi 25. Lapsissa on kunnankin tulevaisuus.

Työttömyysaste heikkeni noin 1,4 %. Samalla menetimme hyvän asemamme Pohjois-Savon kärkipäässä ja valahdimme lähelle maakunnan keskikastia TE-uudistuksen kynnyksellä.

1.6. Kunnan henkilöstö

Vuoden 2023 lopussa kunnan palveluksessa oli 186 henkilöä. Tässä luvussa on mukana sekä vakinaiset että määräaikaiset työ- ja virkasuhteet 31.12.2023. Henkilöstömenot olivat yhteensä 8 514 935 € (TP 2022: 8 523 151 €)

Tarkemmat tiedot esitellään henkilöstökertomuksessa.

1.7. Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

1) Ukrainan sota

Joroisissa on tätä tilinpäätöstä laadittaessa tiedettävästi edelleen noin 100 Venäjän hyökkäyssotaa paennutta ukrainalaista. Yli 50 heistä on saanut kuntalaisstatuksen.

Kun valtio joutuu kasvattamaan puolustus- ja varautumismenojaan, on mahdollista, että muissa menoissa pyritään jatkossa säästämään. Silloin esimerkiksi kunnille suunnatut valtionosuudet voisivat pienentyä aikaisemmasta tasosta.

Maailmantalouden kasvuennusteita on Ukrainan sodan ja Gazan konfliktin vuoksi laajasti leikattu. Riskinä on, että maailmantalous ei nopeasti korjaannu takaisin kasvu-uralle, josta voisi seurata muun muassa työttömyyttä. Kunnan osalta vaikutukset näkyisivät suurimmin verotulojen vähentymisenä. Myös kunnan sijoitusten tuotto voisi heikentyä.

2) Sote-uudistus

Sote-uudistuksen kaltaiseen mittavaan toiminnalliseen, taloudelliseen ja organisaatioihin liittyvään muutokseen liittyy aina merkittäviä riskejä. Toiminnallinen riski on palvelutason heikkeneminen esimerkiksi Joroisista saatavien palveluiden vähentymisenä pidemmällä ajanjaksolla, esimerkiksi vuokrasopimuksien päättyessä vuoden 2025 lopussa (ellei optiovuotta 2026 käytetä).

Sotepalveluiden taloudellinen riski on jatkossa hyvinvointialueen, siis Joroisten osalta Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja lopulta rahoituksen ollessa riittämätön, valtion riski. Hyvinvointialueiden palvelut ovat osa julkista palvelutuotantoa, jonka vuoksi rahoitustarpeen kasvu hyvinvointialueiden palveluissa voi tarkoittaa talouden tasapainostuspaineita kuntien tuottamien palveluiden suuntaan. Lisäksi on syytä muistaa, että verovelvollinen kuntalainen on samalla hyvinvointialueen asukas ja myös kansalainen. Osoptimoinnit eivät siis välttämättä hyödytä kuntalaista veronmaksajana.

3) Henkilöstöön liittyvät riskit

Talouden tasapainotusohjelmien vaikutukset kohdistuvat henkilöstön osalta pääosin sivistystoimen ja yleishallinnon henkilöstöön. Jaksaminen ja työhyvinvointi ovat olleet koetuksella aikaisempien vuosien koronapandemian vuoksi.

Riskinä ovat palvelutuotannon katkokset ja haasteet sijaisten saamisessa. Sijaisten suuri tarve myös kasvattaa palkkakustannuksia.

Organisaatiossa on yhä enemmän tehtäviä, jotka ovat joko yhden tai kahden henkilön vastuulla. Osa tehtävistä on myös joko toiminnallisesti tai lakisääteisten velvollisuuksien täyttämiseksi kriittisiä.

Myöskään kouluttautumiseen ja toiminnan kehittämiseen ei ole valtionhallinnon edellyttämiä uudistuksia toimeenpantaessa ja koronaolosuhteissa jäänyt riittävästi aikaa.

4) Rahoitus- ja sijoitusriskit

Kunnan sijoitustoiminnan perusteet on päivitetty 15.6.2015. Sijoitustoiminnan perusteissa määritellään, että sijoitustoiminnan tulee olla taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena on sijoituksen reaaliarvon säilyttäminen ja sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvien kulujen kattaminen. Sijoitustoiminnan tuottoa arvioidessa johtopäätöksiä ei tule tehdä yhden vuoden perusteella, vaan sijoitushorisontti tulee ulottaa pidemmälle ajanjaksolle. Tällöin markkinoiden heilunnan vaikutus sijoitustoiminnan tuloksiin voidaan paremmin huomioida.

Vuonna 2023 sijoitustoiminta oli voitollista.

Kunnan lainakanta oli tilipäätöshetkellä noin 17,15 miljoonaa euroa (2022: 20,42 miljoonaa euroa). Se on pääosin kiinteäkorkoista lainaa, mutta vaihtuvakorkoista lainaakin on joukossa. Omavaraisuusaste kohosi m. 3,3 miljoonan euron lainanlyhennysten jälkeen 53 %:iin, eikä se ole enää heikko.

Kunnalla ei ole tällä hetkellä merkittäviä kuntakonsernin ulkopuolisia takausvastuita.

5) Vahinkoriskit

Kunnan henkilöstö on vakuutettu lakisääteisesti ja kunnan toiminta ja omaisuus on vakuutettu tiettyihin rajoihin saakka. Kunta on käyttänyt keskeytysvakuutuksia mm. teollisuushalleissa sekä merkittävässä kunnan palvelutuotantoa harjoittavissa yksiköissä. Vesilaitoksen ja puhdistamoiden vahingoittuminen saattavat aiheuttaa vahinkoja asiakkaille ja ympäristölle. Infraan kohdistuviin uhkiin on varauduttu mm. hankkimalla vesi- ja viemärlaitosta varten aggregaatteja ja varautumistoimintaa kehittämällä.

Oikeustoimia kuntaa vastaan ei ole käynnissä. Suurimpia riskejä ovat kiinteistöjen sisäilmaongelmat sekä talotekniikan vanhenemisen aiheuttamat äkilliset korjaustyöt. Kunnan käytössä olevaa rakennuskantaa on ylläpidetty jatkuvasti.

Vuonna 2020 järjestettiin vakuutusten kilpailutus, jonka johdosta kunnan vakuutusten voidaan arvioida edelleen olevan ajan tasalla.

1.8. Ympäristötekijät

Joroisten kunnan alueella sijaitsee runsaasti vesistöjä, jotka kuuluvat Vuoksen vesienhoitoalueeseen. Joroisten kunnan suurimmat järvet ovat Haukivesi (Saimaa), Sysmä ja Paro. Vuoksen vesienhoitoalueelle on laadittu vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2022–2027. Vesienhoitosuunnitelmaa tarkentavat toimenpideohjelmat on tehty alueella ELY-keskuksittain. Toimenpideohjelmissa on tietoa muun muassa vesistöjen tilasta, kuormitus- ja muutostekijöistä, tilan parantamistavoitteista ja hyvän tilan saavuttamisen aikatauluista.

Keskellä kuntaa sijaitsee kaakkois-luode suuntainen harjujono pohjavesiesiintymiseen. Joroisten kunta ottaa talousvettä Kolman ja Tervaruukin pohjavesialueilta. Pohjavesialueille on laadittu suojelusuunnitelmat. Vesienhoidon kehittämistä varten on Joroisten kuntaan perustettu sekä pinta- että pohjavesien suojelutyöryhmät, jotka kokoontuvat säännöllisin väliajoin. Joroisten kunnan tavoitteena on, että ekologiselta tilaltaan tyydyttävien pintavesien määrä saadaan vähenemään ja niiden tila muuttuu tyydyttävästä hyväksi. Pohjavesien osalta tavoitteena on ylläpitää nykyinen erittäin hyvä pohjavesien laatu.

Joroisten ympäristönsuojelu liittyi 1.1.2017 osaksi Keski-Savon ympäristötoimea. Keski-Savon ympäristölautakunta toimii Joroisten kunnan ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveydenhuoltoviranomaisena.

Joroisten kunnan alueella jätehuollosta vastaa Keski-Savon Jätehuolto Oy. Yhtiö on osakkaana Riikinvoima Oy:ssä.

2. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on kunnan organisaation omaehtoista toimintaa, jonka tarkoituksena on taloudellisuuden ja tehokkuuden edistäminen, riskien hallinta, omaisuuden ja varojen säilyttäminen ja virheiden sekä väärinkäytösten estäminen ja paljastaminen.

Sisäisen valvonnan tavoitteet voidaan jaotella seuraavasti:

- Vaikuttavuus ja tuloksellisuus. Valvonnalla varmistetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista, tuotteiden ja palvelujen laatua sekä toimintojen taloudellisuutta ja tuottavuutta.
- Raportointi ja tiedon oikeellisuus. Valvonnalla johto ja esimiehet huolehtivat siitä, että heidän vastualueellaan tuotetaan ja ylläpidetään luotettavia tietoja toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta. Tiedot tulee raportoida oikein ja ajantasaisesti.
- Toiminnan laillisuus ja johdon ohjeiden noudattaminen. Valvonta turvaa lakien ja asetusten sekä päätösten, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisen.
- Resurssien ja omaisuuden turvaaminen. Valvonnalla varmistetaan, että kunnan resursseja käytetään järkevästi ja taloudellisesti kunnan hyväksi, ja että resurssit turvataan menetyksiltä, jotka aiheutuvat virheistä, huonosta hoidosta, tuhlauksesta, väärinkäytöksistä, petoksista tai muusta sääntöjen ja ohjeiden vastaisesta toiminnasta.

Sisäinen valvonta on riittävää, kun toiminta on organisoitu siten, että se tuottaa kohtuullisen varmuuden tavoitteiden saavuttamisesta. Valvontatoimenpiteiden on oltava taloudellisia ja tehokkaita. Sisäinen valvonta kattaa kunnan oman toiminnan sekä toiminnan, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla.

Sisäinen valvonta jakautuminen

Sisäinen valvonta jakaantuu kolmeen osa-alueeseen:

1. sisäiseen tarkkailuun
2. seurantaan ja
3. sisäiseen tarkastukseen

Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaan liittyvien työvaiheiden tai erillisten toimenpiteiden ja varojen käytön valvontaa. Se kuuluu luonnollisena osana palvelujen järjestämiseen. Sisäisestä tarkkailusta vastaa kukin esimies oman vastuualueensa osalta. Sisäisellä tarkkailulla varmistetaan, että tehtävät hoidetaan oikeaan aikaan hyväksytyllä tavalla ja tehtävään osoitettujen voimavarojen puitteissa.

Seuranta on ennen muuta luottamushenkilöille ja toimielimille kuuluva osa sisäistä valvontaa. Seurannan keskeisiä tehtäviä ovat tavoitteiden ja velvoitteiden asettaminen, raportoinnin toteutuksen valvonta ja tehtyjen päätösten ja raporteissa kuvattujen tulosten vertailu.

Sisäinen tarkastus on sisäisen valvonnan näkyvä osa. Se on aktiivista, järjestelmällistä ja avointa toimintaa. Se on tarkastustarkoituksessa tehtyä valvontaa. Sisäisen tarkastuksen ensisijaisena kohteena ovat toimintalinjaukset, toimintaperiaatteet, toimintaresurssien käyttö ja tavoitteiden toteuttaminen. Sisäisen valvonnan kokonaisuudesta sisäinen tarkastus on vasta toissijaista.

Tarkastusjärjestelmä koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

1. Tarkastuslautakunta
2. Tilintarkastajat
3. Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonta ohjeistetaan säännöillä ja toimintaohjeilla. Keskeiset ohjeet ovat:

- hallintosääntö
- sisäisen valvonnan ohjeet
- konserniohje

Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kuntakonsernissa vastaa kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimialajohtajien ja kunnan tytäryhtiöiden johtajien vastuualueelle kuuluu varmistaa omalla toimialallaan sisäisen valvonnan asianmukaisuus annettujen ohjeiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan menettelytapoja

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Viranhaltijapäätökset dokumentoidaan Dynasty-ohjelmaan ja viedään tiedoksi kuukausittain sille viranomaiselle, jonka alainen päätöksentekijä on. Toimielin voi käyttää otto-oikeutta viranhaltijapäätöksiin, mutta se on poikkeuksellista.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Toimialojen johtajat hoitavat vastuualueittensa sisäisen valvonnan. Talousarviossa taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta arvioitiin talousarvion toteutumisarvioinnin yhteydessä kolmannesvuosittain. Raportit käsiteltiin lautakunnissa ja kunnanhallituksessa ja vietin tiedoksi valtuustolle.

Sisäisessä valvonnassa hallinnossa, taloushallinnossa tai toiminnassa ei ilmennyt huomautettavaa. Tilintarkastaja tilikauden aikaisissa tarkastuksissaan tai kunnan tilintarkastuslautakunta ei esittänyt taloushallintoon tai hallintoon liittyviä korjauskehotuksia.

Pää- ja osakirjanpidot täsmäytettiin ja täsmäytykset dokumentoitiin kuukausittain. Täsmäytyksissä ei havaittu virheitä.

Hallinnon asiakirjojen hallinta ja sopimushallinta on toteutettu Dynasty- asianhallintaohjelmaa käyttäen. Hankinnoissa on hyödynnetty Cloudia –hankintaohjelmaa. Pienhankintoja (alle 60.000 euroa) koskee pienhankintaohje.

Ostolaskujen auditointi hankitaan ulkopuoliselta toimijalta säännöllisesti kolmen vuoden välein, jolloin kaikki vuodet tulevat auditoinnin piiriin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti riskejä on arvioitu jatkuvasti osana normaalia toimintaa. Toimialat ovat antaneet selontekonsa tilinpäätöstä varten. Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla. Johtoryhmä koordinoi riskienhallintatyötä.

Tilintarkastaja esitti konsultoivassa keskustelussa, että riskienhallinnannassa tehtävä työ olisi syytä dokumentoida nykyistä paremmin. Dokumentointiin tullaan kiinnittämään huomiota neljä kertaa vuodessa osavuositarkastuksien yhteydessä maaliskuussa, kesäkuussa, syyskuussa ja tilinpäätöksen yhteydessä joulukuun tietojen osalta.

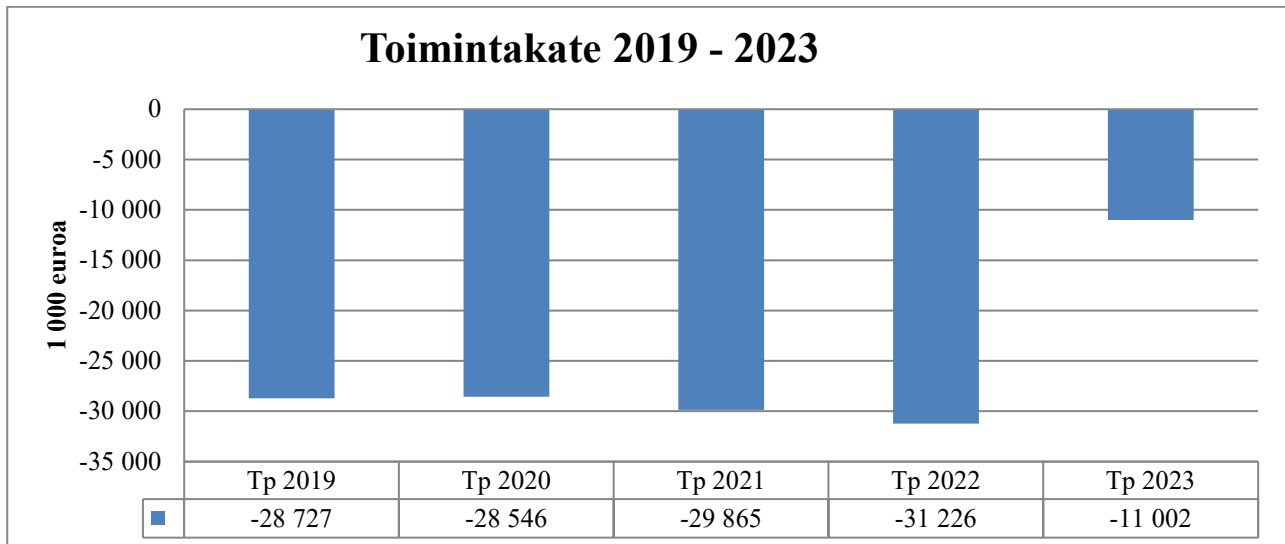
Ohjeista sisäisen valvonnan ohje ja konserniohje päätettiin ottaa päivitettäväksi vuoden 2021 aikana, mutta ne ovat edelleen päivittämättä.

3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (kunta ja vesilaitos yhteensä)

TUOSLASKELMA	2023	2022	Muutos
Toimintatuotot	3 725 950	3 960 846	-5,93 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	
Toimintakulut	-14 727 637	-35 186 611	-58,14 %
Toimintakate	-11 001 687	-31 225 766	-64,77 %
Verotulot	10 616 100	19 591 326	-45,81 %
Valtionosuudet	2 635 019	13 611 358	-80,64 %
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	83 630	69 812	19,79 %
Muut rahoitustuotot	401 953	250 060	60,74 %
Korkokulut	-412 958	-144 570	185,65 %
Muut rahoituskulut	-89 007	-371 612	-76,05 %
Vuosikate	2 233 049	1 780 609	25,41 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 927 946	-1 439 254	33,95 %
Satunnaiset erät	0	0	
Tilikauden tulos	305 103	341 355	-10,62 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-29 883	21 048	-241,98 %
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	70 000	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä	345 220	362 403	-4,74 %

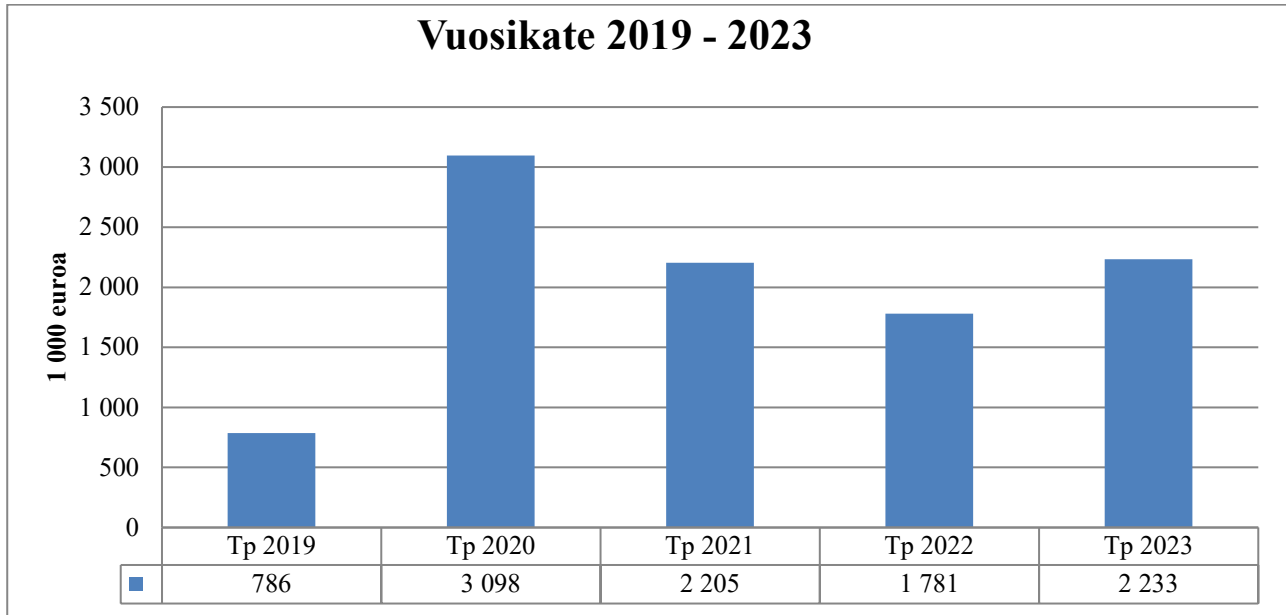
3.1. Tulos

Tuloslaskelmassa **toimintakate** ilmoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

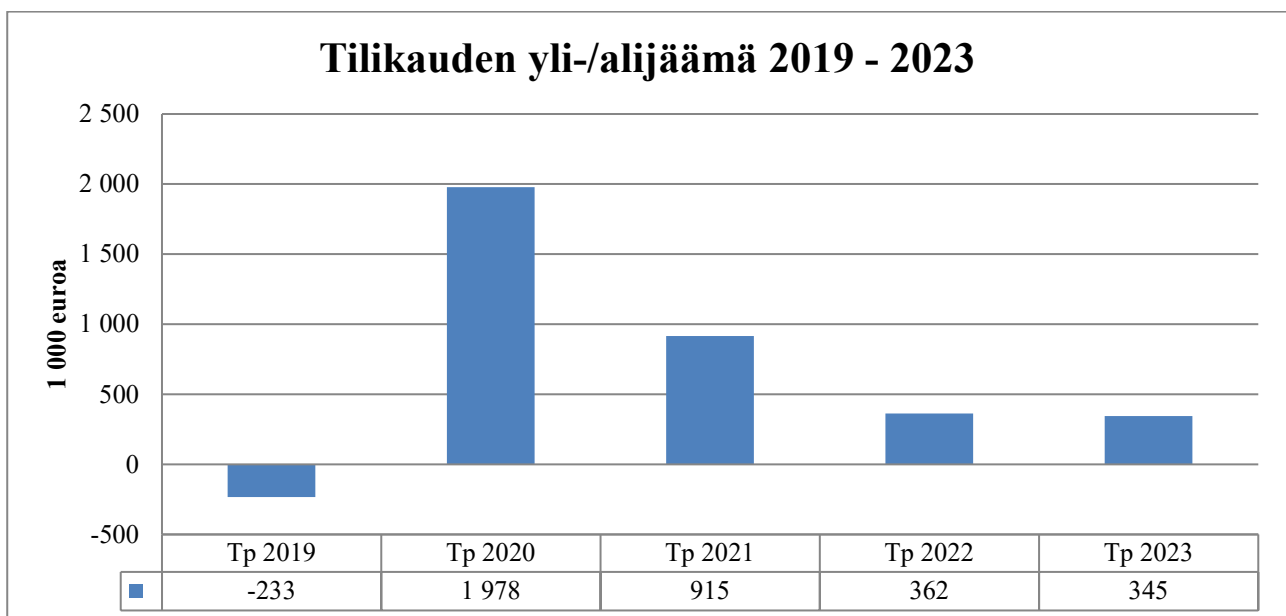
Kunnan toimintatuotot laskivat 234 896 euroa (-5,93 %) tilinpäätökseen 2022 verrattuna. Samalla kunnan toimintakulut vähenivät 20 468 974 euroa. Toimintakulujen vähenemisen selittää lähes täysin soteuudistuksen rahoitusmalli, jossa sotekulut ja niitä laskennallisesti vastaavat tulot siirrettiin kunnilta hyvinvointialueille. Tilinpäätöksen 2022 perusteella Varkauden kaupunki laskutti Joroisten kunnalta yhteistoimintakorvauksena 20,42 miljoonaa euroa (-58,14 %). Soteuudistuksen rahoitusmalli aiheutti epäjatkuvuuden erityisesti tilinpäätöksen toimintamenoihin, koska Joroisten sotepalvelut tuotettiin ostopalveluina. Vuoden 2023 toimintamenot eivät siten ole suoraan vertailukelpoiset aikaisempiin vuosiin nähden. Kun toimintatuotot laskivat n. 6 % ja toimintakulut vähenivät n. 58 %, toimintakate pieneni yhteensä noin 65 % ollen noin 11,00 miljoonaa euroa.

Vuosikatteen tulisi kattaa poistot eli pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset.

Vuosikate on n. 2,23 miljoonaa euroa (TP 2022 n. 1,78 miljoonaa euroa), jossa on parannusta edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,45 miljoonaa euroa. Suppealla yhden vuoden tarkastelulla soteuudistuksen voidaan arvioida parantaneen Joroisten kunnan taloudellista asemaa. Merkittävä peruste sille ovat vuonna 2025 tai 2026 muutuvat sotekiinteistöjen pääomavuokrat, joiden pääomatuotto on n. 350 000 € (vrt. talouden tasapainotusohjelma II). Vuosikate palautui noin vuoden 2021 tasolle. Vuosien 2020 ja 2021 poikkeuksellisen hyvää vuosikatetta selittivät suurelta osin valtion maksamat koronakompensaatiot, jotka Joroisissa ylittivät koronan aiheuttamat menot.

Kunnan vuoden 2023 tulot kattoivat hyvin menot, velkojen lyhennykset ja poistot. Kunnan talouden voidaan vuosikatteella mitattuna arvioida olleen tasapainossa vuoden 2023 päätteeksi. Lisäksi taloudellisen aseman voidaan arvioida vuosikatteella mitattuna merkittävästi (n. 1,44 miljoonaa euroa) parantuneen vuoteen 2019 nähden, jonka voidaan sanoa olevan edellinen ns. normaalivuosi silloin, kun sotepalvelut olivat vielä kuntien järjestettävänä.

Tilikauden ylijäämä on karkeasti edellisen vuoden tasolla. Tulokseen vaikutti erityisesti sitä vähentävästi n. 626 500 euron Koy Kunnantalon osakkeisiin kohdistuva arvonalennus. Tilinpäätösvaiheessa tehtävistä kirjauksista tulosta puolestaan korotti vähäisessä määrin (n. 70 000 €) vesihuoltolaitoksen investointivarausten purkaminen.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2020	2021	2022	2023
Asukasluku 31.12.	4769	4689	4626	4543	4591
Tilikauden tulos 1 000 euroa	-233,5	1 978,1	914,8	362,4	345,2
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	12,1	12,7	12,3	11,3	25,3
100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-valmistus omaan käyttöön)					
Vuosikate 1 000 euroa	785,7	3 097,5	2 204,9	1 780,6	2 233,0
Vuosikate, eur/asukas	164,7	660,6	476,6	391,9	486,4
Vuosikate/Poistot, %	74,8	269,1	166,2	123,7	115,8
Poistot ja arvonalentumiset 1 000 euroa	1 050,6	1 150,9	1 326,9	1 439,3	1 927,9

Toimintatuotot/toimintakulut % -tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuloilla.

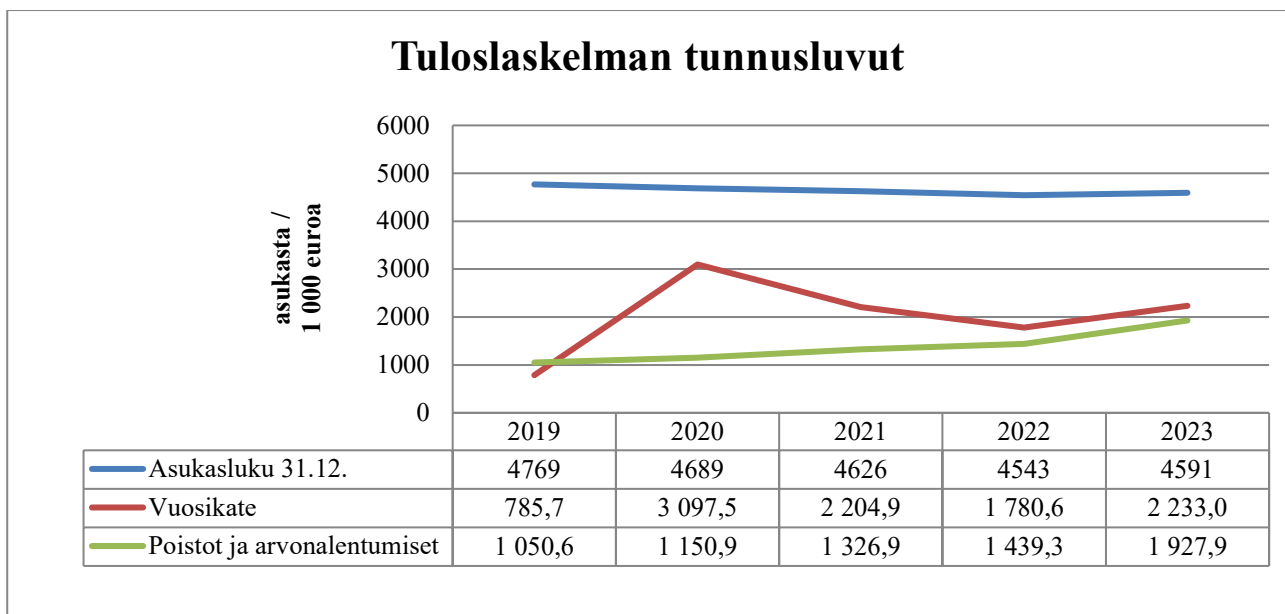
Tarkasteluvuonna toimintatuotot kattoivat noin neljänneksen (25,3 %) toimintakuluista. Loput jäivät veroilla ja valtionosuuksilla katettavaksi, koska uutta lainaa ei otettu.

Vuosikate prosenttia poistoista: Jos tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävän.

Tunnusluvun arvo oli 115,8 %, joten tulorahoitus oli riittävä.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Vuosikatteen riittäessä kattamaan poistot, on talous tasapainossa.

Vuosikate, n. 2,23 miljoonaa euroa, riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset n. 1,93 miljoonaa euroa, joten talous on tunnusluvun perusteella tasapainossa.

Joroisten väkiluku kasvoi hieman. Poistot ja arvonalentumiset ovat tavoittamassa vuosikatteen. Arvonalentumisia lisäsi kertaluontoinen 626 500 euron alaskirjaus kohdistuen Koy Kunnantalon osakkeisiin. Edellisenä vuonna arvonalennuskirjaus oli n. 300 000 €.

3.2. Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirrat ja rahoituksen eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirrat. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen erotus osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022	Muutos
Toiminnan ja investointien rahavirta			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	2 233 049	1 780 609	25,4 %
Tulorahoituksen korjauserät	121 719	-98 252	-223,9 %
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-1 242 120	-1 798 290	-30,9 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	119 000	32 896	261,7 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	278 650	185 963	49,8 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 510 298	102 926	1367,4 %
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0	-1 080	-100,0 %
Antolainasaamisten vähennykset	68 457	0	100,0 %
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	4 500 000	-100,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 276 292	-3 244 732	1,0 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-3 000 000	-100,0 %
Oman pääoman muutokset	-112 004	0	100,0 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 885 164	491 164	-687,4 %
Rahoituksen rahavirta	-6 205 004	-1 254 648	394,6 %
Rahavarojen muutos	-4 694 706	-1 151 722	307,6 %
Rahavarat 31.12.	9 469 361	14 164 068	
Rahavarat 1.1.	<u>14 164 068</u>	<u>15 315 790</u>	
	-4 694 706	-1 151 722	

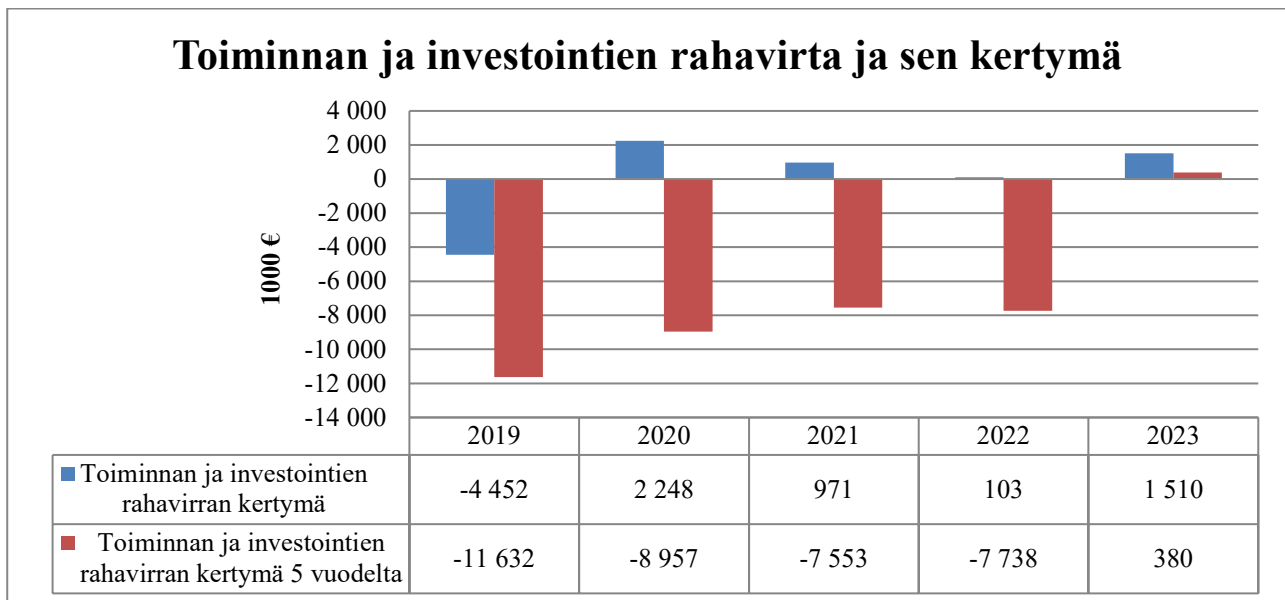
Toiminnan ja investointien rahavirran suuri muutos johtuu siitä, että vuosikate on noin neljänneksen parempi, investointimenot olivat kolmanneksen pienemmät, rahoitusosuuksia saatiin investointeihin enemmän ja pysyvien vastaavien luovutustuloja kertyi vertailuvuotta enemmän.

Pitkäaikaisten lainoja maksettiin n. 3,28 miljoonaa euroa tulorahoituksesta ja kassasta. Uutta talousarviolainaa ei korkojen ollessa suhteellisen korkealla nostettu kunnanvaltuuston päätöksen perusteella lainkaan. Pääosin sen vuoksi rahavarojen negatiivinen muutos oli suuri, noin 4,69 miljoonaa euroa.

Poikkeuksellinen oman pääoman muutos n. 112 000 € johtuu Eloisan perimästä, Essoten vuodelle 2022 kohdistuneesta lääkinnällisiä apuvälineitä koskevasta laskusta. Koska määrä on Joroisten mittakaavassa olennainen, maksua ei kirjattu tulosvaikutteisesti, vaan maksu tehtiin kunnan edellisten tilikausien ylijäämää vasten.

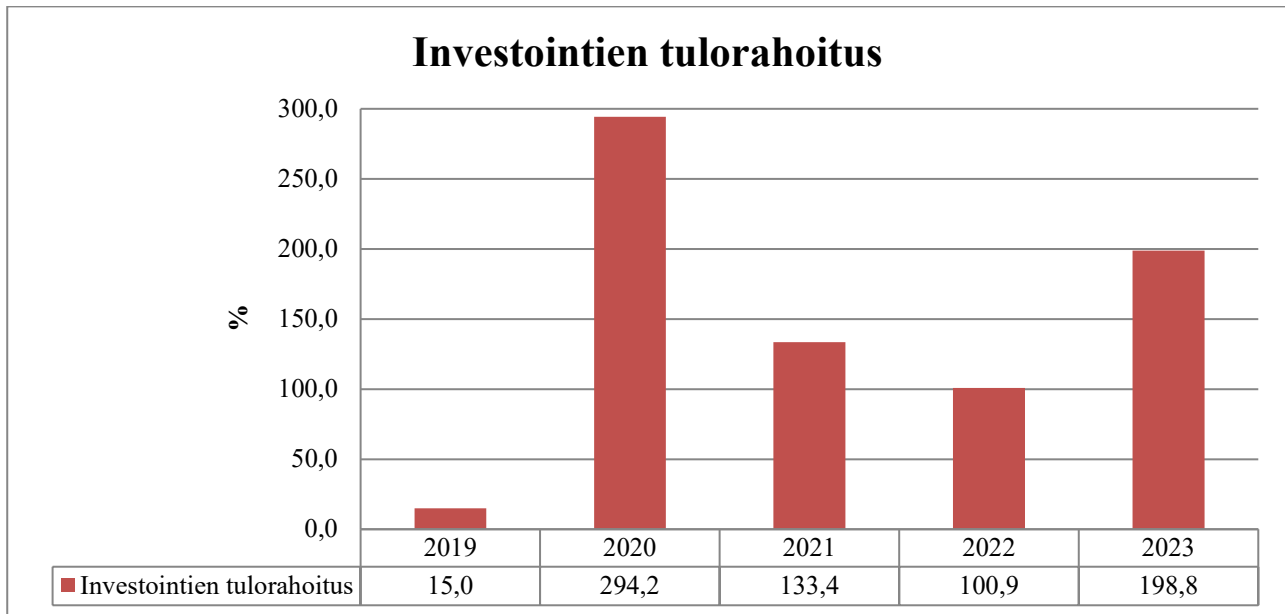
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2020	2021	2022	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta/vuosi 1000 €	-4452,26	2247,99	970,90	102,93	1 510,30
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta M€	-11,63	-8,96	-7,55	-7,74	0,38
Investointien tulorahoitus, %	15,0	294,2	133,4	100,9	198,8
100*Vuosikate/Investointien omahankintameno (inv.omahankintameno=kom.investoinnit - rahoitusosuudet)					
Laskennallinen lainanhoitokate	0,2	1,1	0,8	0,7	1,0
(Vuosikate+Korkokulut)/(Korkokulut+Las. lainanlyhennykset)					
Kassavarat 31.12. M€	11,04	14,10	15,32	14,16	9,47
Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset					
Kassan riittävyys, pv	99	138	141	127	175
365 pv *Kassavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella					

Toiminnan ja investointien rahavirta ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Jos tunnusluku on negatiivinen, menoja joudutaan kattamaan joko vähentämällä olemassa olevia kassavaroja tai lainanottoa lisäämällä.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli n. 1,5 miljoonaa euroa positiivinen. Tulorahoituksella lyhennettiin osaksi kunnan nettolainaa. Samalla toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi positiiviseksi (0,38 miljoonaa euroa). Vuonna 2023 voidaan siis todeta kunnan velkaantumisen päättyneen ainakin väliaikaisesti. Talousarvion 2024 investointiohjelman ja rahoituslaskelman perusteella uutta nettovelkaa joudutaan ottamaan jo vuonna 2024.

Investointien tulorahoituksen tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investoinnit kyettiin kattamaan kokonaan tulorahoituksella tunnusluvun näyttäessä lähes 200 % katetta.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on yksi tai suurempi. Jos kunnan tunnusluvun arvo on alle yksi, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään toimintapääomaa. Kunnan lainanhoitokyky on *hyvä*, kun tunnusluvun arvo on yli kaksi, *tydyttävä*, kun tunnusluku on 1-2 ja *heikko*, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate oli 1,0 joten se parani aikaisemmasta heikosta tyydyttäväksi.

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä raha- ja pankkisaamiset.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan **kassan riittävytenä päivissä**. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Kassasta maksut kootaan tuloslaskelman eristä Toimintakulut – valmistus omaan käyttöön, Korkokulut ja Muut rahoituskulut sekä rahoituslaskelman eristä Investointimenot, Antolainojen lisäys ja Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset).

Maksuvalmiuden voidaan arvioida olleen vähintään riittävä, 175 päivää, eli noin puoli vuotta.

4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TASE					
VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	32 225 414	34 524 126	OMA PÄÄOMA	21 933 254	22 679 415
Aineettomat hyödykkeet	194 423	133 040	Peruspääoma	13 821 810	14 801 186
Aineettomat oikeudet	155 699	0	Liittymismaksurahasto	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	38 724	133 040	Arvonkorotusrahasto	0	0
Ennakkomaksut	0	0	Muut omat rahastot	0	0
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 766 224	7 515 825
Aineelliset hyödykkeet	27 603 432	28 426 039	Tilikauden yli-/alijäämä	345 220	362 403
Maa- ja vesialueet	4 470 227	4 419 199			
Rakennukset	17 860 915	17 620 987	POISTOERO JA VAPAAEHT.	665 689	705 806
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 081 905	5 187 985	VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	42 217	54 131	Poistoero	646 122	616 239
Muut aineelliset hyödykkeet	29 630	29 630	Vapaaehtoiset varaukset	19 567	89 567
Ennakkomaksut ja kesken-					
eräiset hankinnat	118 538	1 114 107	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
			Eläkevaraukset		
Sijoitukset	4 427 558	5 965 048	Muut pakolliset varaukset	0	0
Osakkeet ja osuudet	3 819 437	5 288 470			
Joukkovelkakirjalainasaamiset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	330 478	138 484
Muut lainasaamiset	242 307	301 954	Valtion toimeksiannot	0	0
Muut saamiset	365 814	374 624	Lahjoitusrahastojen pääomat	21 115	22 115
			Muut toimeksiantojen pääomat	309 362	116 368
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	166 407	39 488			
Valtion toimeksiannot	0	0	VIERAS PÄÄOMA	19 596 723	25 794 080
Lahj.rahastojen erityiskatteet	0	0	Pitkäaikainen	14 160 803	17 221 780
Muut toimeksiantojen varat	166 407	39 488	Joukkovelkakirjalainat		
			Lainat rah- ja vakuutuslaitoksilta	14 074 430	17 145 456
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 134 323	14 754 170	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Vaihto-omaisuus	25 133	25 979	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Aineet ja tarvikkeet	25 133	25 979	Saadut ennakot	0	0
Keskeneräiset tuotteet	0	0	Ostovelat	9 745	2 156
Valmiit tuotteet/tavarat	0	0	Liittymismaksut ja muut velat	76 628	74 168
Muu vaihto-omaisuus			Siirtovelat	0	0
Ennakkomaksut	0	0	Lyhytaikainen	5 435 920	8 572 300
			Joukkovelkakirjalainat	0	0
Saamiset	639 828	564 124	Lainat rah- ja vakuutuslaitoksilta	3 071 026	3 276 292
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Myyntisaamiset	0	0	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Lainasaamiset	0	0	Saadut ennakot	5 562	2 327
Muut saamiset	0	0	Ostovelat	994 101	3 576 756
Siirtosaamiset	0	0	Muut velat	131 667	127 806
Lyhytaikaiset saamiset	639 828	564 124	Siirtovelat	1 233 564	1 589 118
Myyntisaamiset	321 103	342 351	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 526 143	49 317 784
Lainasaamiset	0	5 400			
Muut saamiset	64 662	53 658			
Siirtosaamiset	254 063	162 715			
Rahoitusarvopaperit	8 028 028	7 670 513			
Sijoitukset rahamarkkina-	7 997 228	7 261 353			
instrumentteihin					
Muut arvopaperit	30 800	409 160			
Rahat ja pankkisaamiset	1 441 333	6 493 555			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 526 143	49 317 784			

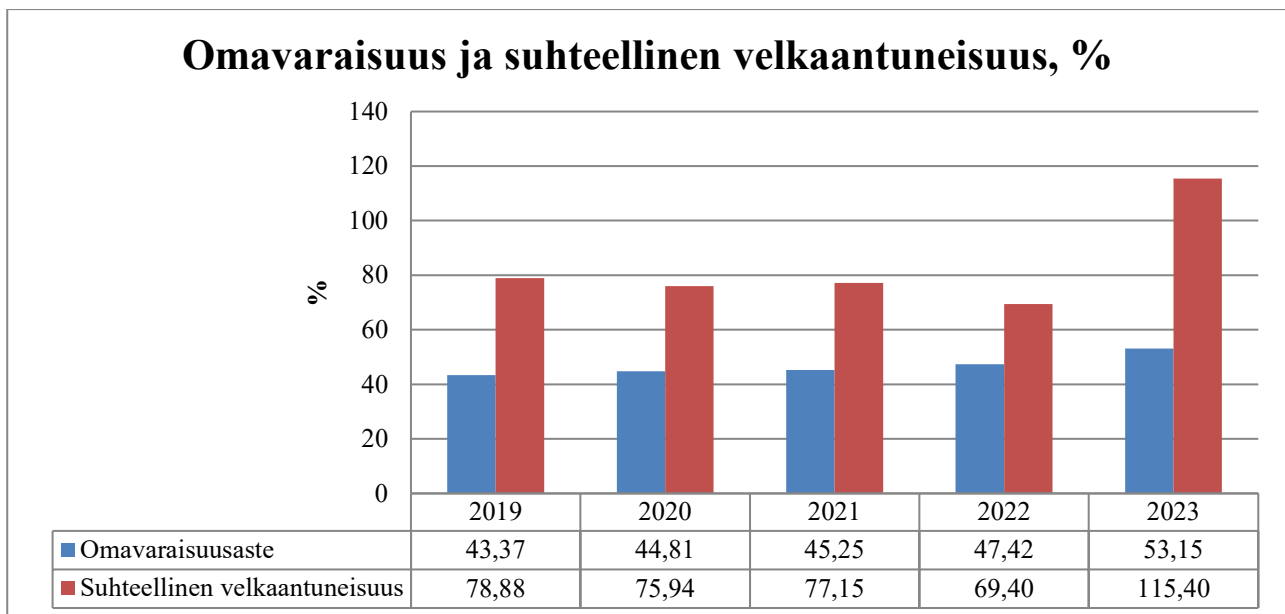
Taseen tunnusluvuilla kuvataan kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

TASEEN TUNNUSLUVUT	2019	2020	2021	2022	2023
Omavaraisuusaste, %	43,4	44,8	45,3	47,4	53,1
100*(Oma pääoma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)/ (Koko pääoma-Saadut ennakot)					
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	78,9	75,9	77,1	69,4	115,4
100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot)/Käyttötulot (käyttötulot=toim.tuotot,verotulot, valtionosuudet)					
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	22 856	22 982	22 435	20 509	17 327
Lainat ja vuokravastuut eur/asukas	4 793	4 901	4 850	4 514	3 774
Lainat eur/asukas	4 779	4 856	4 792	4 495	3 735
Lainakanta 31.12., M€	22,79	22,77	22,17	20,42	17,15
Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat ja liittymismaksut)					
Lainasaamiset 31.12., M€	0,30	0,30	0,30	0,30	0,24
Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset					
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1000 €	4 623	6 601	7 516	7 878	8 111
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+Tilikauden ylijäämä (alijäämä)					
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) eur/asukas	969	1 408	1 625	1 734	1 767
Asukasluku	4 769	4 689	4 626	4 543	4 591

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 % tai sitä alhaisempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

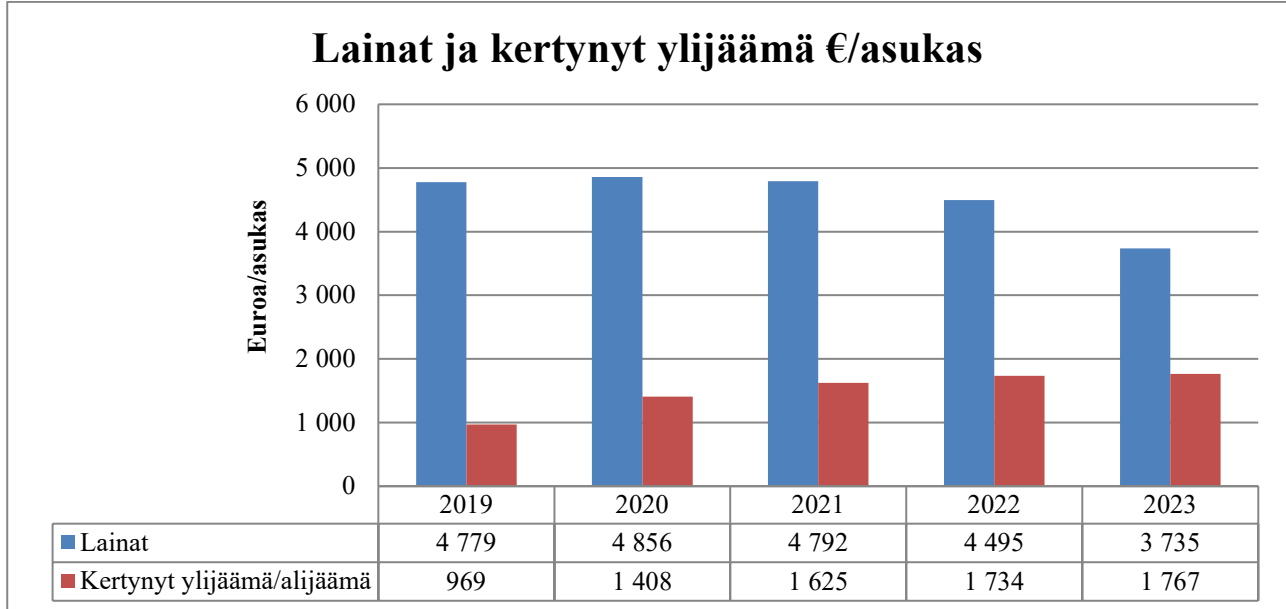
Joroisten kunnan osalta tunnusluvun arvioinnissa tulee kuitenkin huomioida kunnan kohtuullisen suuri vapaa sijoitettava kassavarallisuus, joka on muodostunut erityisesti energialaitoksen myynnistä saaduista tuloista. Tilikauden päättyessä kunnan taseella rahoitusomaisuusarvopaperit olivat yhteensä 8 028 028,34 euron arvoiset, kun ne SFR Advisors Oy:n markkina-arvon (käyvän arvon) laskelman perusteella olivat 8 630 385 €. Lisäksi esimerkiksi kunnan suurehko metsäomaisuus on taseessa arvostettu hankintahintaan, joka on jopa miljoonatasolla sen käypää arvoa pienempi. Omavaraisuusaste kohosi tasearvoillakin laskettuna 53,1 %:iin, joten sitä voidaan pitää nyt tyydyttävänä.

Suhteellinen velkaantuneisuus -% kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vaikka omavaraisuusaste on tasaisesti kehittynyt parempaan suuntaan viime vuosina, suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi viime vuonna. Tunnusluku kertoo ylittäessään 100 %, että vaikka kaikki vuoden tulot (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) käytettäisiin lainojen maksuun, niitä ei kyettäisi kokonaan maksamaan.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainojen määrä euroa per asukas -tunnusluvun osalta kunnan tilanne on parantunut vuodesta 2021 alkaen. Lainan määrä asukasta kohden on vähentynyt ja ylijäämä kasvanut.

5. Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

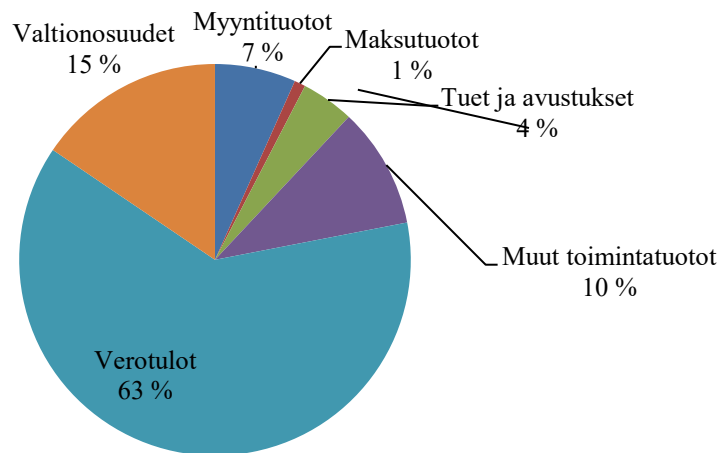
Kokonaistulot ja -menot 1000 eur					
TULOT			MENOT		
	€	%		€	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	3 726	20,6 %	Toimintakulut	14 728	74,2 %
Verotulot	10 616	58,8 %	- valmistus omaan käyttöön	0	0,0 %
Valtionosuudet	2 635	14,6 %		0	
Korkotuotot	84	0,5 %	Korkokulut	413	2,1 %
Muut rahoitustuotot	402	2,2 %	Muut rahoituskulut	89	0,4 %
Satunnaiset tuotot	0	0,0 %	Satunnaiset kulut	0	0,0 %
Tulorahoituksen korj.erät	0		Tulorahoituksen korj. erät	0	
- käyttöom. myyntivoitot	122	0,7 %	+/- Pakollisten var. muutos	0	0,0 %
Investoinnit	0	0,0 %	- käyttöom. myyntitappiot ym.	0	0,0 %
Rah.osuudet investointeihin	119	0,7 %	Investoinnit	0	
Käyttöom. myyntitulot	279	1,5 %	Käyttöomaisuusinvestoinnit	1 242	6,3 %
Rahoitustoiminta	0		Rahoitustoiminta	0	
Antolainasaamisten vähennys	68	0,4 %	Antolainasaamisten lisäykset	0	0,0 %
Pitkäaik. lainojen lisäys	0	0,0 %	Pitkäaik. lainojen vähennys	3 276	16,5 %

Lyhytaik. lainojen lisäys	0	0,0 %	Lyhytaik. lainojen vähennys	0	0,0 %
Oman pääoman lisäykset	0	0,0 %	Oman pääoman vähennykset	112	0,6 %
Kokonaistulot yhteensä	18 050		Kokonaismenot yhteensä	19 860	

Kokonaistulo ja –meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

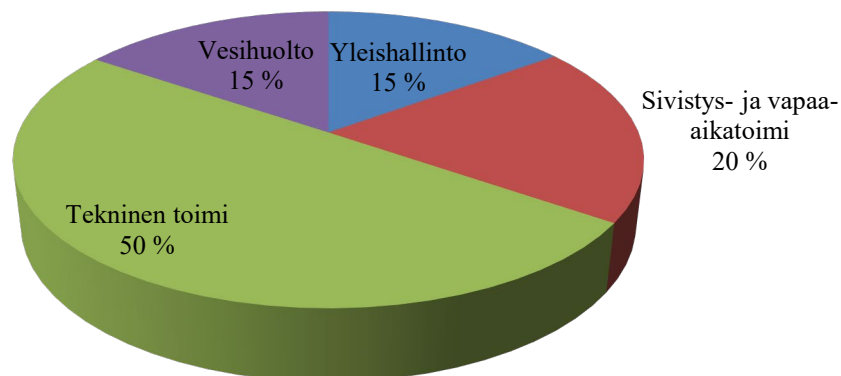
Laskelmasta voidaan havaita, että kokonaismenot ovat n. 1,8 miljoonaa euroa suuremmat kuin kokonaistuotot. Tulos ei ole huolestuttava, kun huomioidaan, että menopuolella on pitkäaikaisten lainojen vähennys n. 3,3 miljoonalla eurolla. Tilikaudella 2023 nettovelkaa siis vähennettiin poikkeuksellisen paljon.

Verorahoituksen ja toimintatuottojen osuudet

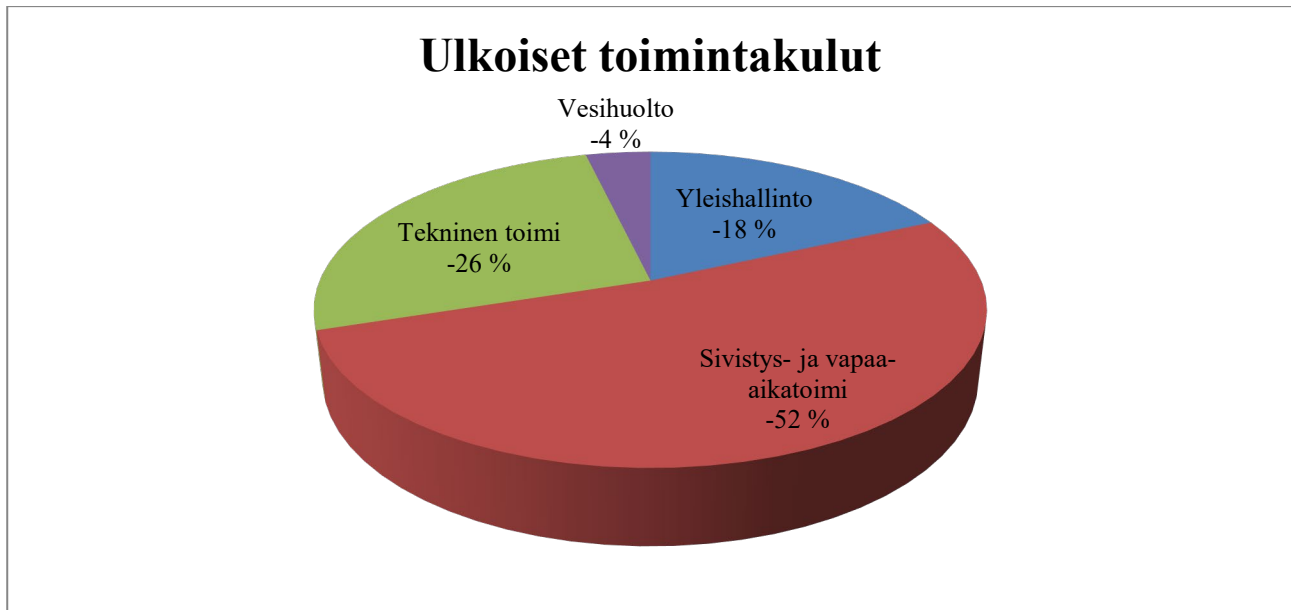

Kuvio osoittaa kunnan tuottojen ja tulojen lähteet. Verotulojen verrattain suurta määrää (63 %) voidaan pitää vahvuutena. Sen sijaan myyntituottojen 7 % osuutta voidaan pitää vaatimattomana. Se kertoo, että Joroinen on strategiansa mukaisesti keskittynyt peruspalveluiden tuottamiseen liiketoiminnan harjoittamisen sijasta.

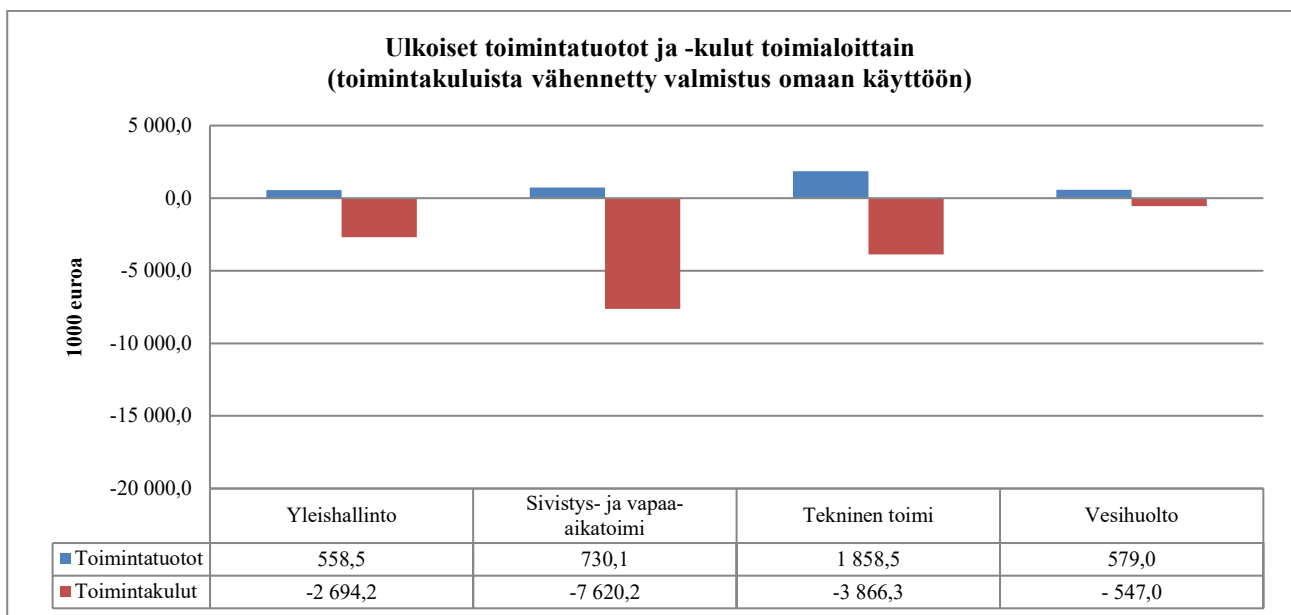
Ulkoiset toimintatuotot

Kuvio kertoo ulkoisten toimintatuottojen jakauman kunnan toimialojen ja vesihuoltolaitoksen kesken.

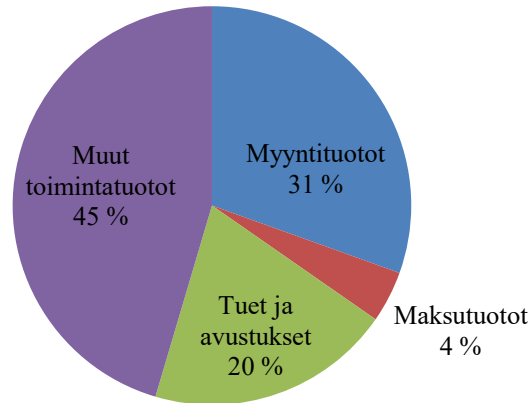

Kuvio kertoo ulkoisten toimintamenojen jakauman kunnan toimialojen ja vesihuoltolaitoksen kesken.

Peruspalveluita tuottavassa kunnassa toimintakulut ovat kaikilla tulosalueilla suuremmat kuin toimintatuotot. Vesihuollossa toimintatuotot ylittävät hieman toimintakulut, kuten kuuluu ollakin muun ohella välttämättömien investointien rahoittamiseksi. Investointiohjelmassa olevien investointien rahoittamiseksi toimintatuottoja voidaan joutua kasvattamaan, joka tarkoittaa käytännössä taksojen korottamista.

Toimintatuottojen jakautuma

Kuvio kertoo toimintatuottojen jakauman prosentteina. Tarkempaa euromääräistä tietoa toimintatuotoista on liitteessä 6.

6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

6.1. Yhdistelmä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt	2	
Muut omistusyhteisyhteisöt		1
Yhteensä	8	1

Kunnan tytäryhtiöt ovat Kiinteistö Oy Honkaura, Kiinteistö Oy Joroisten Kunnantalo, Asunto Oy Maavesi ja JoWa Aviation Oy. Kuntayhtymät ovat Keski-Savon Jätehuolto liikelaitos ja Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä. Osakkuusyhteisöt ovat Asunto Oy Joroisten Paavalinkivi ja Asunto Oy Joronrinne. Muu omistusyhteisö on Bomila Resort Oy.

6.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjaus ja valvonta perustuvat kuntalakiin, kunnan hallintosääntöön sekä konserniohjeeseen. Lisäksi tilinpäätöstä varten konserniyhteisöille annetaan tarkemmat ohjeet aikatauluineen.

6.3. Olennaiset tapahtumat kuntakonsernissa

Tilikauden 2019 aikana päätettiin kunnan kiinteistö- ja vuokra-asuntostrategiasta vuosille 2020–2025. Strategian toimeenpanotoimena Asunto Oy Pikalle ja Asunto Oy Tuomaalanhovi sulautettiin Kiinteistö Oy Honkauraan PRH:n rekisteröidessä sulautumisen 28.2.2023.

Joroisissa sijaitsevaa Varkauden lentopaikkaa hallinnoimaan perustettiin JoWa Aviation Oy. Kunta omistaa yhtiön osakkeista 60 %.

6.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin ylijäämä oli 1 082 331 € (TP 2022: 775 327 €). Ylijäämä sisältää kunnan ylijäämän. Ylijäämä kasvoi edelliseen vuoteen nähden n. 304 000 €. Konsernin tulos on kunnan tulosta suurempi, joten konsernin voidaan arvioida tuottavan lisäarvoa emokunnalle. Konsernin tulosta parantaa erityisesti Keski-Savon Jätehuolto liikelaitoksen jälleen hyvä tulos, josta Joroisten laskennallinen osuus on n. 113 152 €. Kunnan kokonaan omistamista yhtiöistä suurimman, Koy Honkauran tulos painui lähinnä velkojen lyhennysten ja poistojen vuoksi tappiolliseksi noin -281 000 €. Vuokra-asuntoyhtiö Honkauran tappiollinen liiketoiminta vähentää yhtiön omaa pääomaa, jonka vuoksi kunta joutunee pääomittamaan yhtiötä. Vuokrausaste on kuitenkin edelleen hyvä mm. ukrainalaisten asuttaessa osaa yhtiön asunnoista.

Kiinteistö Oy Kunnantalon osalta kiinteistön tulevaisuudesta ei ole tehty lopullista päätöstä. Kunnantalon kiinteistöistä on tehtyjen tutkimusten ja selvitysten jälkeen havaittu useita sisäilmaongelmia aiheuttavia tai muutoin rakennuksen kuntoon liittyviä ja korjausta vaativia kohteita. Alustavien kustannusarvioiden mukaan korjaus ja investointikustannuksen liikkuvat 1,4 – 2,2 milj. euron välillä. Kunnantalon tiloja ei kokoaikaiseen käyttöön vuokrata ulkopuolisille. Kunnantalon tiloissa sijaitsee edelleen kunnan pääarkisto. Kunnanvaltuusto päätti toukokuussa 2016 siirtää kunnanviraston toiminnot pois kunnantalolta. Keskeisinä väistötiloina käytetään lentoterminalin tiloja, jotka hankittiin kunnan omistukseen. Yhtiön arvo on nyt arvonalentumiskirjauksin kirjattu osakepääoman määräiseksi.

6.5. Konsernivalvonnan järjestäminen

Konserniyhteisöjen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus.

Konsernivalvonnassa ei ole havaittu olennaisia puutteita tai virheitä. Kunnan omistajapoliittisten tavoitteiden varmistamiseksi konserniohjausta ja -valvontaa kehitetään kuntalain mukaisesti. Konserniohjeen päivittäminen on päätetty aloittaa.

6.6. Konsernitilinpäätös ja tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA	2023	2022
Toimintatuotot	5 486 780	30 290 449
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-16 212 773	-60 321 465
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	8 217	5 417
Toimintakate	-10 717 776	-30 025 599
Verotulot	10 566 802	19 545 413
Valtionosuudet	2 635 019	13 611 358
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	93 038	73 323
Muut rahoitustuotot	403 850	273 176
Korkokulut	-508 574	-203 442
Muut rahoituskulut	-114 687	-428 823
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-126 373	-285 767
Vuosikate	2 357 672	2 845 405
Poistot ja arvonalentumiset	-1 353 030	-2 088 739
Satunnaiset erät	0	20 459
Tilikauden tulos	1 004 642	777 125
Tilinpäätössiirrot	70 829	-1 786
Vähemmistöosuudet (-/+)	6 860	-11
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 082 331	775 327

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	33,8	50,2
100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate, eur/asukas	513,5	626,3
Vuosikate/Poistot, %	174,3	136,2
Asukasmäärä	4 591	4 543

Toimintatuotot/toimintakulut % -tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuloilla. Tarkasteluvuonna toimintatuotot kattoivat noin kolmanneksen (33,8 %) toimintakuluista. Loput jäivät veroilla, valtionosuuksilla katettavaksi kunnassa ja konsernissa otettiin myös pitkäaikaista lainaa 242 307 €. Tunnusluku osoittaa heikentynyttä tulorahoitusta, koska vertailuvuonna 2022 noin puolet toimintakuluista kyettiin kattamaan toimintatuotoilla.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Vuosikatteen riittäessä kattamaan poistot, on talous tasapainossa. Vuosikate prosenttia poistoista: Jos tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävän. Tunnusluvun arvo oli 174,3 % (TP 2022: 136,2 %), joten tulorahoitus oli riittävä. Tunnuslukua arvioitaessa on huomioitava, että parasta tulosta teki Keski-Savon Jätehuolto liikelaitos, jossa Joroinen on vähemmistöomistaja.

Suuret erot toimintatuotoissa ja -kuluissa sekä sitä myötä toimintakatteessa johtuvat sote-palveluiden siirrosta hyvinvointialueille. Verot ja valtionosuudet siirtyivät sote-rahoitusmallin mukaisesti. Hva:lle siirtyneeseen omaisuuteen kohdistui vertailuvuonna suuri määrä poistoja. Siirrot hva:lle vaikuttaisivat parantaneen konsernin taloudellista asemaa.

Edelleen hyvällä tasolla oleva vuosikate, n. 2,36 miljoonaa euroa (TP 2022: 2,85 miljoonaa euroa), riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset n. 1,35 miljoonaa euroa, joten talous on tunnusluvun perusteella myös konsernissa tasapainossa.

Vuosikate 513,5 €/asukas on edelleen turvallisella tasolla. Tunnuslukua arvioitaessa on huomioitava, että sen pienenemiseen vaikuttaa osaltaan muutoin positiivinen väestönkasvu.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 357 672	2 845 405
Satunnaiset erät	0	20 459
Tulorahoituksen korjauserät	113 501	-843 667
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 471 174	2 022 196
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 252 622	-3 152 109
Rahoitusosuudet investointimenoihin	119 000	34 627
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	328 950	425 383
Investointien rahavirta yhteensä	-804 672	-2 692 099
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 666 502	-669 903
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-448 799	-166
Antolainasaamisten vähennykset	312 580	301 954
Antolainauksen muutokset	-136 219	301 788
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-242 307	4 953 840
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 458 899	-3 511 084
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-3 000 000
Lainakannan muutokset	-3 701 206	-1 557 244
Oman pääoman muutos	11 224	-44 607
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	65 075	28 993
Vaihto-omaisuuden muutos	846	-3 166
Saamisten muutos	-32 374	-99 768
Korottomien velkojen muutos	-2 864 208	443 811
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 830 661	369 870
Rahoituksen rahavirta	-6 656 862	-930 193
Rahavarojen muutos	-4 990 361	-1 600 095
Rahavarat 31.12.	10 603 763	16 799 694
Rahavarat 1.1.	<u>15 594 124</u>	<u>18 399 789</u>
	-4 990 361	-1 600 095

KONSERNIRAOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2020	2021	2022	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä /vuosi M€	-5,83	2,46	1,10	-0,67	1,67
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta M€	-13,60	-11,50	-10,03	-10,59	-1,27
Investointien tulorahoitus, % 100*Vuosikate/Investointien omahankintameno (Inv.omahankintameno=kom.investoinnit-rahoitusosuudet)	16,9	225,5	111,9	91,3	208,0
Pääomamenojen tulorahoitus, % 100*Vuosikate/(Inv.omahankintameno+antolainojen netto-lisäys+lainanlyhennykset)	11,5	70,2	43,2	41,1	52,9
Laskennallinen lainanhoitokate (Vuosikate+korkokulut)/(Korkokulut+lainanlyhennykset)	0,43	1,10	0,76	0,82	0,87
Kassavarat 31.12., M€ Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset	12,13	15,69	18,40	16,80	10,60
Kassan riittävyys, pv 365 pv *Kassavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella	69	95	103	91	176

KONSERNITASE					
VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	30 367 706	39 502 705	OMA PÄÄOMA	16 527 160	17 476 153
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	13 821 810	14 801 186
Aineettomat oikeudet	158 323	95 952	Osuus ky:ien opon lisäyksestä	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	42 820	141 650	Liittymismaksurahasto	0	0
Ennakkomaksut	0	0	Arvonkorotusrahasto	0	0
			Muut omat rahastot	267 889	284 939
Aineelliset hyödykkeet			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 355 131	1 614 701
Maa- ja vesialueet	4 718 701	4 680 290	Tilikauden yli-/alijäämä	1 082 331	775 327
Rakennukset	17 871 211	25 579 130			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 248 586	5 588 168	VÄHEMMISTÖOSUUDET	21 451	7 926
Koneet ja kalusto	79 367	609 257			
Muut aineelliset hyödykkeet	29 630	36 095	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Ennakkomaksut ja kesken-			VARAUKSET	0	0
eräiset hankinnat	118 538	1 143 084	Poistoero	0	0
			Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	970 169	912 793	PAKOLLISET VARAUKSET	102 600	409 439
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	Eläkevaraukset	0	0
Muut lainasaamiset	591 793	161 282	Muut pakolliset varaukset	102 600	409 439
Muut saamiset	538 570	555 003			
			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	538 664	282 333
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	374 593	164 988	Valtion toimeksiannot	187 983	110 153
Valtion toimeksiannot	187 983	110 153	Lahjoitusrahastojen pääomat	21 115	23 473
Lahj.rahastojen erityiskatteet	0	1 341	Muut toimeksiantojen pääomat	329 566	148 707
Muut toimeksiantojen varat	186 610	53 494			
			VIERAS PÄÄOMA	25 055 503	42 162 778
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 503 078	20 670 936	Pitkäaikainen		
Vaihto-omaisuus			Joukkovelkakirjalainat	0	0
Aineet ja tarvikkeet	25 133	160 700	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 142 410	28 918 510
Keskeneräiset tuotteet	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Valmiit tuotteet	0	0	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0	Saadut ennakot	0	0
Ennakkomaksut	0	0	Ostovelat	9 745	2 156
			Liittymismaksut ja muut velat	76 628	78 868
Saamiset			Siirtovelat	0	0
Pitkäaikaiset saamiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	0	0	Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainasaamiset	0	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 176 986	3 688 290
Muut saamiset	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Siirtosaamiset	0	72	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Lyhytaikaiset saamiset			Saadut ennakot	18 378	10 566
Myyntisaamiset	454 087	1 427 588	Ostovelat	1 133 336	5 216 018
Lainasaamiset	0	5 400	Muut velat	201 391	666 271
Muut saamiset	127 477	373 329	Siirtovelat	1 296 629	3 582 099
Siirtosaamiset	292 619	1 904 153	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 245 378	60 338 629
Rahoitusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkina-					
instrumentteihin	7 997 228	7 261 353			
Muut arvopaperit	30 800	409 160			
Rahat ja pankkisaamiset	2 575 734	9 129 182			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 245 378	60 338 629			

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2019	2020	2021	2022	2023
Omavaraisuusaste, %	24,4	26,7	27,2	29,0	39,2
100*(Oma po+poistoero ja vapaaeh. varaukset)/ (Koko pääoma-saadut ennakot)					
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	74,2	71,7	70,4	66,4	134,0
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	35 738	35 668	34 274	34 315	22 503
Lainat ja vuokravastuut eur/asukas	7 494	7 607	7 409	7 553	4 901
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1000 €	-1 767	348	1 302	2 390	2 437
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) eur/asukas	-370	74	281	526	531
Lainakanta 31.12., M€	34,39	34,18	33,86	32,61	22,32
Vieras po-(Saadut ennakot+ostovelat+siirtovelat+muut velat)					
Lainat eur/asukas	7 212	7 289	7 320	7 177	4 862
Lainasaamiset 31.12., M€	0,16	0,16	0,16	0,16	0,59
Sijoituksiin merkityt jvk- ja muut lainasaamiset					

7. Keskeiset liitetiedot

Kunnan ja konsernin taloutta kuvaavat liitetiedot on esitetty osiossa D.

8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimet

8.1. Tilikauden tuloksen käsittelyä ja talouden tasapainottamistoimia koskeva sääntely

Kuntalain 115 § mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

8.2. Tilikauden tuloksen käsittely

Joroisten kunnan tilikauden tulos vuodelta 2023 on vesilaitos mukaan lukien ylijäämäinen 305 102,98 €.

Vesihuoltolaitoksen investointikohteiden, Kirvesniemen ja Kolpan alueiden vesi- ja viemäriverkoston rakentamiseksi vuonna 2015 tehdyn investointivarauksen purkua ja poistoeron muodostamista ei ole aikanaan tehty asianmukaisesti. Kun se on nyt havaittu, asia korjataan käsillä olevassa tilinpäätöksessä.

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- kirjataan investointivarauksilla katettujen pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintojen poistoerojen muutokset -29 882,82 €/kunta
- kirjataan vesihuoltolaitoksen investointivarauksen purkaminen/poistoero 70 000 €
- tilikauden ylijäämä edellisten erien jälkeen, siirretään kuluvan vuoden kirjanpidossa yli-/alijäämän tilille, laskelma:

Tilikauden tulos	305 102,98 €
Poistoeron vähennys/kunta	- 29 882,82 €
<u>Varausten muutos</u>	<u>70 000,00 €</u>
Tilikauden ylijäämä	345 220,16 €

8.3. Tasapainottamistoimenpiteet

Joroisten kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Tilikauden 2023 ylijäämän lisäämisen jälkeen kumulatiivinen ylijäämä on 8 111 444 €. Kuntakonsernin ylijäämä on nyt 2 437 462 €.

Kunnanvaltuusto päätti (KV 26.4.2021 § 15) käynnistää uuden talouden tasapainotusohjelman II (2021–2024). Sen tavoitteeksi on asetettu vähintään 0,25 miljoonan euron kustannuskehityksen parantaminen vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna vuonna 2022, 0,4 miljoonaa euroa vuonna 2023 ja 0,45 miljoonaa euroa vuonna 2024.

B. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1. Käyttötalousosa

1.1. Yleishallinto

Yleishallinnon tulosalueet ovat hallinto, työllisyyspalvelut, tietohallinto, elinkeinotoimi, konsernipalvelut ja maaseutuhallinto.

Yleishallinto tuottaa tai järjestää kunnanvaltuuston ja -hallituksen palvelut sekä vaalit ja tarkastustoiminnan.

Yleishallinnon toimialaa johtaa talous- ja hallintojohtaja.

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00015000 YLEISHALLINTO							
TOIMINTATUOTOT	1 034 318	895 009		895 009	1 020 178	125 169	114,0
TOIMINTAKULUT	-2 795 769	-2 817 494	-13 492	-2 830 986	-2 864 352	-33 366	101,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 761 451	-1 922 485	-13 492	-1 935 977	-1 844 174	91 804	95,3
Poistot ja arvonalentumiset	-20 789	-6 145		-6 145	-94 558	-88 413	1 538,8
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-1 782 240	-1 928 630	-13 492	-1 942 122	-1 938 732	3 390	99,8

Perustelut:

Toimintatuotot ylittivät n. 125 000 euroa johtuen pääosin hallinnon tulosalueelle kirjatuista, Migrin ukrainalaisten avustamista varten maksamista korvauksista, jotka ylittivät arvioidut määrärahat. Myös työllisyyspalveluiden tuotot ylittivät n. 40 000 euroa budjetin.

Toimintakuluissa suurimmat määrärahojen ylitykset tapahtuivat työllisyyspalveluissa, n. 36 000 euroa, konsernipalveluissa n. 28 000 €, ja tietohallinnossa, n. 25 000 €. Elinkeinotoimessa määrärahoja säästyi n. 158 000, josta n. 135 000 € selittää Kai-Ka-La -infra-osuuskunnan valokuituhankkeelle toista vuotta peräkkäin varattu määräraha, joka jäi toista vuotta peräkkäin käyttämättä. Vuoden 2024 talousarviossa ko. määrärahaa ei hankkeelle enää ole. Työllisyyspalveluissa tuottojen ylitys oli lähes yhtä suuri kuin kulujen ylitys. Sitovana tasona oleva toimintakate on siten työllisyyspalveluiden tulosalueella tasapainossa. Konsernipalveluiden ja tietohallinnon määrärahojen suhteellisen vähäisinä pidettävät ylitykset ovat perusteltuja. Molemmat tulosalueet tuottavat pääosin kunnan sisäisiä palveluja. Konsernipalveluiden ylitys johtuu kuitenkin pääosin ulkoistettujen isännöintipalveluiden arvioitua suuremmista kustannuksista.

Yleishallinnon toimialan kokonaiskustannukset lähentyvät jo 2 miljoonaa euroa. Sen toimintakate on talousarviota noin 92 000 euroa parempi ja alijäämä on erittäin lähellä talousarvissa arvioitua, kustannusten jäädessä n. 3400 € arvioitua pienemmiksi.

Talouden tasapainottamisohjelma II 2021 - 2024 (KV 26.4.2021 § 15)

Talouden tasapainotusohjelma II:ssa tavoiteltu kustannusrakenteen kehitys talousarviokaudella verrataan vuoden 2019 tilinpäätöksen lukuihin.

Talousarvion 2023 perusteella taloutta oli tasapainotettava ohjelman mukaisilla toimenpiteillä vähintään 315 000 euroa vuonna 2023.

Yleishallinnossa ja kunnan yhteisissä toiminnoissa toimeenpannaan seuraavat toimenpiteet TP 2023:

1. Valtuustoa koskevien kulujen vähentäminen (valtuuston koko pienenee 27:stä 21 valtuutettuun) 5000 €
2. Luottamusjohdon kulut (kokouspalkkio ja matkakulukorvaukset) 3 000 €
3. Kunnansihteerin virka jätetään täyttämättä 25 000 €

4. Sihteerityön uudelleenjärjestely, tavoitteena on - 1 htv 30 000 €
5. Kaikkien kunnan maksamien tukien ja avustusten vähentäminen 10 % kautta linjan 50 000 €
7. Elinkeinoasiamiehen liiketoimintasiirto. Sopimuskauden päättyessä vuonna 2023 tarkastellaan ostoja Navitakselta 10 000 €.
8. Elinkeinoitoimen hankesalkun kriittinen tarkastelu 5000 €
9. Työllisyydenhoidon tehostaminen / sakkomaksujen vähentäminen 15 000 €
10. Palvelumaksuja otetaan käyttöön 2000 €
11. Kopiokoneiden leasing-kustannukset 2500 €
12. Vuokra-asuntojen liiketoimintamalli 30 000 € vuonna 2023 ja 40 000 € vuonna 2024 (Koy Honkauran omistajanohjaus)

Ohjelman mukaisista toimenpiteistä päätetään luopua seuraavista:

- 1) Lainasalkun hoidossa lyhytaikaisten lainojen tilapäinen käyttäminen (negatiivisen koron hyödyntäminen) 25 000 €. Korkomarkkinoiden kehityksen vuoksi tavoitteen saavuttaminen ei ole todennäköistä.
- 2) Sihteerityön uudelleenjärjestelyn tavoite ei toteudu kokonaisuudessaan. Sote-palvelujen ja varhaiskasvatuksen yhteinen sihteeri eläköityy vuoden 2022 aikana. Varhaiskasvatuksen sihteeripalvelut siirrettiin yhtenäiskoulun toimistosihteerille. Häneltä siirrettiin kunnan palvelupisteen hoitaminen kirjaston henkilökunnalle, jota varten kirjastolle resursoitiin 0,5 htv lisää. Siirrolla mahdollistettiin samalla kokoaikaisen kirjastotyöntekijän palkkaaminen.

Tavoitteesta vähennetään 40 000 euroa. Yleishallinnon tavoitteet olivat yhteensä 162 500 euroa TP 2023.

Tavoitteet saavutettiin pääosin. Yleishallinnon toimintakulut olivat vain noin 33 000 euroa talousarviota suuremmat. Ohjelma hillitsi siten tarkoituksensa mukaisesti yleishallinnon toimialan kulujen kasvua.

1.1.1 Hallinto

Palvelusuunnitelma:

Hallinnon tulosalue hoitaa valtuuston, kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan, keskusvaalilautakunnan, johdoryhmän, yhteistyötoimikunnan ja kunnanjohtajan sihteeritoiminnat, vaalien, tarkastustoiminnan, kunnan henkilöstöhallinnon, työhyvinvointitoiminnan, ay- ja työsuojelutoiminnan, joukko- ja palveluliikenteen, maahanmuuttopalveluiden, jakamattomien eläkekulujen sekä asianhallinnan, arkiston ja asiointipisteen hallinnoimisen.

Keskeistä toiminnassa on hyvän hallintotavan mukainen valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta.

Vastuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muut- tos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poik- keama	Käyttö %
00015100 Hallinto							
TOIMINTATUOTOT	211 207	106 700		106 700	225 115	118 415	211,0
TOIMINTAKULUT	-1 383 452	-1 165 773	-13 492	-1 179 265	-1 281 255	-101 990	108,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 172 245	-1 059 073	-13 492	-1 072 565	-1 056 140	16 426	98,5

Perustelut:

Toimintatuottojen lähes puolta arvioitua paremman kertymän selittää Migrin ukrainalaisten avustamista varten maksamat korvaukset. Myös toimintakulut pääosin samasta syystä ylittivät n. 102 000 € määrärahat. Sitovana tasona oleva toimintakate muodostui n. 16 000 euroa (1,5 %) talousarviossa arvioitua paremmaksi.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Paperiarkiston digitointi	Suunnitelma ja sen toteutus	Digitoiminen on aloitettu	Selvitys palvelumallista on käynnissä.
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Sovittujen toimien toimeenpanto	Sairaspoissaolojen määrä Työhyvinvointikyselyn tulokset	Sairaspoissaolojen määrä on laskenut. Sovittuja toimenpiteitä on toimeenpantu.
Kunnan ohjeiden päivittäminen	Kunnan ohjeiston läpikäynti	Päivitettyjen ohjeiden lukumäärä	Käynnissä.
Vahvistaa maahanmuuttajien alkuvaiheen oikea aikaisia palveluita. Vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista.	Lisätä ja vahvistaa kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten ja toimijoiden yhteistyötä. Oikea-aikainen alkukartoitus monialaisessa yhteistyössä palvelutarpeen mukaan.	Kehitetään tai hankintaan järjestelmä, mitä käytetään alkukartoituksen/kotoutumissuunnitelman kirjaamiseen kunnassa. Järjestelmästä saatavien seurantatietojen käyttö.	Hankittu Hakosalo asiakastietojärjestelmä kotouttamisen hallintaan. UMA-järjestelmä hankittu. Asiakastietojärjestelmän sekä UMA-järjestelmän käyttöönotto mahdollistaa oikea-aikaiset palvelut maahanmuuttajille. Seuranta tulee alkamaan vuoden 2024 alussa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Riskinä on, että arkiston digitointi osoittautuu kalliiksi tai sen toteuttaminen ainakin viivästyy. Työhyvinvoinnin toimenpiteet eivät ole sopivia tai riittäviä sairaspöissaolojen vähentämiseksi. Työaika ei riitä kaikkien ohjeiden läpikäyntiin ja päivittämiseen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Työhyvinvoinnin kehittämistä koskeva tavoite toteutui sairaspöissaolojen määrällä mitattuna. Sairaspöissaolopäivät laskivat vuoden 2022 19,2 päivästä per työntekijä 9 päivään per työntekijä, eli määrä enemmän kuin puolittui. Paperiarkiston digitoiminta ja kunnan ohjeiden päivittäminen ovat laajoja, yli tilikauden kestäviä projekteja. Ne on käynnistetty, mutta riskiarviot toteutuvia niissä osittain. Arkiston digitoiminnan aloitus on viivästynyt kilpailutusta koskevien haasteiden vuoksi. Parhailaan arkistosta kuitenkin erotellaan Pohjois-Savon hyvinvointialueelle kuuluvaa aineistoa, joka pienentää olennaisesti paperiarkiston kokoa. Rahoitussääntö valmistui. Henkilöstöohjeiden päivittäminen on aloitettu, mutta se on väistynyt kiireellisempien työtehtävien tieltä.

Kunnanvaltuusto ja hallitus

Kunnan johtamistoiminnan tarkoituksena on saada kunnan organisaatio ja muu yhteisö toimimaan siten, että kunnan strategia, valitut päämäärät sekä valtuustotason tavoitteet kullekin vuodelle toteutuvat.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa.

Vaalit

Sisältää keskusvaalilautakunnan, äänestysalueen vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan menot. Maalis- huhtikuussa 2023 järjestettiin eduskuntavaalit.

Tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella kunnanvaltuuston päätettävät kunnan hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioida toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tilintarkastuspalvelut kunta ostaa valtuuston päätökseen perustuen tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy:ltä. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHTT Taina Törrönen. Tarkastuslautakunnan sihteeripalvelut hankitaan myös BDO Audiator Oy:ltä.

Asiointipiste

Asiointipisteestä on saatavana Joroisissa kunnan lisäksi Kelan ja poliisin palveluja. Asiointipiste on kirjastolla, jossa sen aukioloajat ovat klo 9–12, mutta palvelua on saatavissa supistetummin myös muina aikoina kirjaston henkilökunnalta. Kelan palvelut päättyivät vuoden loppuun 2023.

Tyhy-toiminta

Tyhy-toimintaan varattiin yhteensä n. 18 000 €, josta n. 13 500 € käytettäväksi henkilökunnan liikunta- ja kulttuurietuun (100 €/hlö/vuosi). Loput hieman talousarviota ylittäen käytettiin yhteisten tilaisuuksien järjestämiseen.

Jakamattomat eläkekulut

Koostuvat kunnan olemassa olevista eläkevastuista, joiden määrään ei voi vaikuttaa.

Ay- ja työsuojelutoiminta

Ay- ja työsuojelutoimen asiat käsitellään kunnan yhteistyötoimikunnassa, joka kokoontuu vuodessa kulloinkin tarpeellisen määrän asioiden käsittelemiseksi.

Maahanmuuttopalvelut

Kunnan kotouttamisohjelma edistää kotouttamista ja monialaista yhteistyötä. Maahanmuuttajia tuetaan kiinnittymään uuteen yhteiskuntaan maahanmuuton alkuvaiheessa.

Vastuhenkilö: Maahanmuutto- ja työllisyyskoordinaattori

Joukko- ja palveluliikenne

Joukkoliikenteen tavoitteena on kuntalaisten liikkumismahdollisuuksien parantaminen. Joukkoliikenteen kustannuksiin sisältyvät menot osuiksista ELYn maksamiin linja-autovuoroihin. Palveluliikenteen kustannuksiin sisältyy palveluauto Palin kustannus. Palveluauto toimii sekä kutsuliikenteenä että vakiintuneilla viikoittaisilla reiteillä. Toiminta on kunnan kustannettavaa. Liikennöitsijä vähentää lipputulot kunnan maksuosuudesta.

Vastuhenkilö: Rakennuttamis- ja hankintapäällikkö

1.1.2 Työllisyyspalvelut

Palvelusuunnitelma:

Tavoitteena on tarjota nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistymiseen ja työelämään esim. työpaja- ja palkkatukitoiminnan kautta.

Vastuhenkilö: Maahanmuutto- ja työllisyyskoordinaattori

Määräraha- ja tulo- ja meno- taulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muu- tos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poik- keama	Käyttö %
00015200 Työllisyyspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	172 414	81 700		81 700	120 211	38 511	147,1
TOIMINTAKULUT	-428 687	-378 375		-378 375	-414 425	-36 050	109,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-256 273	-296 675	0	-296 675	-294 213	2 462	99,2
Poistot ja arvonalentumiset	-2 068	-2 068		-2 068	-2 068	0	100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALI- JÄÄMÄ	-258 341	-298 743	0	-298 743	-296 281	2 462	99,2

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1–12 kk
Pyritään lisäämään kun- nan palkkatukityöllistä- mistä ja siten vahvista- maan pitkäaikaistyöttö- mien työllistymistä avoi- mille työmarkkinoille	Aktiivinen yhteistyö TE-palvelujen kanssa	Palkkatuella palkattujen määrä	Palkkatuella palkattuja työntekijöitä kunnan eri toimialoilla on ollut vuoden alusta lähtien yhteensä 10 henkilöä sekä 3 henkilöä velvoi- tetyössä.
Kuntouttava työtoiminta palvelee organisaatiomu- toksesta huolimatta edel- leen kuntaa ja kuntalaisia	Toiminnan suunnittelu ja kehittäminen yhteis- työssä HVA:n kanssa	Asiakasmäärät Toteutunut palvelu	Asiakkaita kuntoutta- vassa työtoiminnassa 20. Nuorten toimintapa- jalla 4 asiakasta kun- toutuavassa työtoimin- nassa. Palvelurakenteen tarkastelua ja uudelleen järjestelyjä aloitettu yh- teistyössä HVA:n kanssa.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

- Palkkatuella ei saada rekrytoitua riittävästi työttömiä työnhakijoita, aktivointimallista huolimatta
- Henkilöstöresurssien riittävyys

TE2024 vaatii jatkossa lisä resurssointia toiminnan suunnitteluun ja käynnistämiseen. Nykyinen resurssi on maahanmuuttaja- ja työllisyyskoordinaattorilla 50 % työajasta. Työllisyyspalveluilla aloitti heinäkuussa työ-
valmentaja, joka tuo lisäresurssia työllisyysyksikköön.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hy-
vinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä. Työllisyyskehittämisessä kiinnitetään huomioita työllistämistoimien oi-
kea-aikaisuuteen, sekä jatkopoluttamiseen kohti avoimia työmarkkinoita.

Kuntoutuksen työtoiminnan järjestämisvastuu on 1.1.2023 Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Tällöin yksi
työpajaohjaaja ja esihenkilö siirtyi HVA:n palvelukseen. Kunta tarjoaa kuitenkin kuntoutuksen työtoiminnan
asiakkaille toimintaa kunnan työpajassa ja mahdollisissa muissa kunnan yksiköissä. Toimintaan tarvittava
määräraha tulee varata mm. kalustoon ja sen kunnossapitoon, tarvikkeisiin jne. Aktivointisuunnitelmat tekee
jatkossa Pohjois-Savon hyvinvointialue.

Määrärahat kunnan omaan työllistämistoimintaan on koottu yhden hallinnonalan alle. Yksikkö jakaantuu työ-
pajaan sekä muuhun työllistämiseen. Nuorten työpaja siirtyi 1.1.2023 sivistystoimeen nuorisopalvelujen toi-

mialueeseen. Työllisyysyksikössä on varattu määrärahoja yritysten kesätyöllistämistukeen, kunnan kesätyöllistämiseen, palkkatukeen sekä velvoitetyöllistämiseen. Palkkatukeen on varattu aiempaa enemmän määrärahaa, tavoitteena työllistää palkkatuella nykyistä useampi henkilö. Tällä toimenpiteellä pyritään vähentämään työmarkkinatuen kuntaosuutta mahdollisuuksien mukaan. Palkkatukiudistuksen 1.7.2023 myötä tulleita muutoksia täytyy seurata systemaattisesti. Toimintaa täytyy kehittää vaikuttavammaksi jo työttömyyden alkuvaiheissa.

V. 2025 TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle. TE2024 uudistuksen valmistelu valtakunnan tasolla etenee ja eduskunta hyväksyi 1.3.2023 esityksen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 207/2022 vp). Työllisyysyksikkö on osaltaan mukana uudistuksen valmistelussa.

Riskit eivät toteutuneet.

1.1.3 Tietohallinto

Palvelusuunnitelma:

Tietohallinnon asiantuntijapalvelut ostetaan Varkauden kaupungilta. Asiantuntijapalvelut kunnan ja kuntakonsernin yhtiöiden käyttämien ohjelmistojen ja laitteiden toiminnasta ja ICT-tukihenkilöpalveluista ja asiantuntijapalveluista. Palvelu sisältää myös tietohallintojohtajan palveluita ja tietosuojavastaavan tehtävät.

Vastuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muut- tos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poik- keama	Käyttö %
00015300 Tietohallinto							
TOIMINTATUOTOT	184 600	193 700		193 700	198 722	5 022	102,6
TOIMINTAKULUT	-186 872	-193 700		-193 700	-219 323	-25 623	113,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 272	0	0		-20 601	-20 601	-100,0

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Servereiltä pilvipalveluksi	Suunnitelman tekeminen	Suunnitelma valmistuu	Toteutunut osittain
Tietohallinnon varautuminen	Varautumissuunnitelman testaus	Testaus suoritetaan	Ei toteutunut

Vuoden 2023 alusta SOTE-toiminnot siirtyivät Itä-Suomen kunnilta Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Muutoksella on ollut vaikutusta myös Varkauden kaupungin ja Joroisten kunnan väliseen tietohallintopalvelusopimukseen. Uusi tietohallintopalvelusopimus astui voimaan 1.1.2023. Se sisältää edelleen tietohallinnon johtamispalvelut ja IT-tuen, jotka Varkauden kaupungin tietohallinto toimittaa Joroisten kunnalle. Oleellisin muutos on IT tukihenkilön työpanos, joka jatkossa kohdistuu 75 % Joroisten kunnalle sekä 25 % Varkauden kaupungille. Hyvinvointialueudistuksen jälkeen IT-tuen työpanosta ei enää kohdistu terveydenhuollon ylläpitämiseen vastuiden siirrettyä hyvinvointialueelle.

Vuoden alussa aloitettiin kaksivaiheisen kirjautumisen käyttöönotto henkilöstön sähköpostijärjestelmään. Kaksivaiheinen kirjautuminen estää tehokkaasti kalasteluviestien kautta mahdollisesti vuotaneiden tunnusten hyväksikäyttöä ja siten parantaa tietoturvallisuutta. Käyttöönottoa jatkettiin toisella ja kolmannella kvartaalilla. Kaksivaiheinen kirjautuminen on käytössä n. 46 %:lla Joroisten kunnan henkilökunnasta vuoden 2023 lopussa.

Toenperän kirjastoyhteistyö Joroisten, Juvan ja Rantasalmen kesken päättyi vuoden vaihteeseen. Vuoden alussa toteutettiin kirjastojärjestelmien eriytymistä. Joroisten osalta mm. kirjaston tiedostot siirrettiin kuntien yhteisestä JJR-ympäristöstä Joroisten kunnan omalle palvelimelle. Vastaavasti kirjaston tietokoneet siirrettiin kirjaston toimialueesta Joroisten kunnan toimialueelle.

Keskustelua on käyty laajemminkin kuntien yhteisen JJR-tietoympäristön tulevaisuudesta. Alustavasti pyydettiin ja saatiin tarjous JJR-ympäristössä sijaitsevan asianhallintajärjestelmä Dynastyn siirtämisestä toimittajan omaan pilvipalveluun. Päätös siirrosta tehtiin toisen kvartaalin lopussa. Kolmannella kvartaalilla aloitettiin lisäksi keskustelut Joroisten ja Juvan kanssa JJR ympäristön jatkosta. Katsauskauden jälkeen JJR ympäristön alasajolle määriteltiin tavoiteaikataulu, Q1/2024, sekä aloitettiin eri järjestelmien osalta tarjouspyyntöjen kysyminen järjestelmäkumppanien konesaliin siirtämiseksi (SaaS ratkaisu). Kunnanhallitus päätti katsauskauden jälkeen 8.1.2024 hyväksyä ehdotukset Populuksen sekä ProEconomican siirrosta CGI:n SaaS palveluun sekä valitsi Abilitan Pääkky sovelluksen varhaiskasvatuksen ERP ratkaisuksi. Pääkky korvaa aiemmin käytössä olleen Proconsona sovelluksen. Muutosten odotetaan toteutuvan vaiheittain Q1-Q3/2024 aikana.

Vuoden 2023 alussa toteutettiin reititysmuutos Joroisten kunnan tietoverkkoon. Reititysmuutoksella suoraviivaistettiin tietoliikenteen kulkua poistamalla turhia lenkkejä. Reititysmuutoksen jälkeen Mutalantie 2 kiinteistön tietoliikenneyhteydet jäivät tarpeettomiksi ja kyseisen kiinteistön tietoliikenneyhteys irtisanottiin ja laskutus tarpeettomaksi jääneestä tietoliikenneyhteydestä päättyi heinäkuun lopussa.

Joroisten kunnan tietoturvaliikettä sekä tietoturvakäytäntöjä, jotka ovat omina dokumentteinaan päivitettyä vuoden ensimmäisellä puoliskolla ja päivitystyö saatiin valmiiksi elokuussa. Tietoturvaliikettä ja uudistetut käytännöt ovat menossa kunnanhallituksen virallistettavaksi marraskuussa. Tietoturvatyötä jatketaan mahdollisen tilannekuvapalvelun käyttöönoton osalta.

Joroisten matkapuhelin ja mobiililaitesopimuksen kiinteä kausi (3+2 v) on tullut päätökseen ja mobiililaitteiden julkinen kilpailutus käynnistettiin joulukuussa 2023. Uusi sopimus mobiililiittymistä odotetaan solmittavan Q1/2024 aikana. Sopimuskaudeksi tavoitellaan uutta 3 vuoden + 2 optiovuoden kautta.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Suurimmat riskit liittyvät mahdollisiin ennalta arvaamattomiin tietojärjestelmähäiriöihin tai laiterikkoihin. Riskien toteutuessa vikojen korjauksista voi aiheutua kustannuksia laitehankintojen ja asentamiskustannusten muodossa. Ukrainan sodan vuoksi riski myös tahallista tietojärjestelmähäiriöiden aiheuttamisesta on kasvanut.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Joroinen, Juva ja Rantasalmi ovat hankkineet yhteishankintana konesalipalveluita MPY:n hallinnoimasta konesalista. Juva on irtaantunut yhteistyöstä, joten konesalin käyttöä jatkavat Joroinen ja Rantasalmi. Konesalilla on vielä taloudellista käyttöikää jäljellä. Tapauskohtaisesti on jo tarkasteltu ja otettu käyttöön pilvipalveluita. Konesalista irtaantumista ja pilvipalveluihin siirtymistä on aloitettu valmistelemaan suunnitelmallisesti.

ICT-kustannukset ovat nousseet kaikilla palveluntuottajilla, joilta palveluja hankitaan, n. 5–10 % yleisen maailmantalouden ja toimialan kustannuskehityksen vuoksi. Juvan irtaantuminen MPY:n konesalista aiheuttaa sen kustannusten jakamisen Rantasalmen kanssa, jolla arvioidaan olevan n. 10 000 euron lisäkustannusvaikutus, jota ei ole vielä huomioitu. Tämä on huomioitu aikanaan konesalin päivittämisestä päätettäessä. Säästöä saadaan vuonna 2022 ja alkuvuonna 2023 toteutetuista tietoliikenteen uudelleen järjestelyistä.

1.1.4 Elinkeinotoimi

Palvelusuunnitelma:

Kunta hankki ostopalvelusopimukseen perustuen kunnassa oleville yrityksille niiden tarpeiden mukaista neuvontaa sekä hanke- ja kehittämisspalveluja Navitas Kehitys Oy:ltä. Kunnalla oli käytössä koko kehitysyrityksen palveluverkon palvelut.

Kunnanvirastolla Navitas Kehitys Oy:n sivutoimipisteessä työskentelevän yritysasiantuntijan ja kehitysyrityksen palvelut olivat saatavissa lähipalveluina.

Elinkeinotoimi tuotti yritysneuvonnan lisäksi kuntamarkkinointiin liittyviä palveluja yhdessä kunnan osoittaman 0,25 htv:n resurssin (toimistosihiteeri) kanssa.

Yritysten perustamisneuvonta ostettiin toistaiseksi voimassa olevalla yhteistyösopimuksella Wäläky Keski-Savon Uusyrityskeskus ry:ltä.

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja ja Navitas Kehitys Oy

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00015400 Elinkeinoitoimi							
TOIMINTATUOTOT	157	150 000		150 000	150 034	34	100,0
TOIMINTAKULUT	-263 564	-619 627		-619 627	-461 714	157 913	74,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-263 407	-469 627	0	-469 627	-311 680	157 947	66,4
Poistot ja arvonalentumiset	-2 937	-2 938		-2 938	-2 937	1	100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-266 344	-472 565	0	-472 565	-314 617	157 948	66,6

Perustelut:

Talousarviossa oli mukana v. 2022 valtuuston hyväksymä 134 916 eur määräraha Kai-Ka-La -infra-osuuskunnan valokuituhankkeelle, joka ei ole toteutunut.

Muilta osin toteuma oli suunnitellun mukainen.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1–12 kk
Tehdään aktivoiva elinkeino-ohjelma	Elinkeino-ohjelman valmistelu yhdessä päättäjien ja sidosryhmien kanssa.	Aktivoiva elinkeino-ohjelma.	<p>Aiemmin päätetty valmisteltava elinkeino-ohjelma päätettiin jo ohjausryhmän kokoamisvaiheessa nimetä elinvoimaohjelmaksi.</p> <p>Elinvoimaohjelman ohjausryhmään nimettiin valtuutetuista: Päivi Anias, Pauli Räisänen, Kimmo Ihalainen ja Hannu Lahtinen. Virkahenkilöstöstä ohjausryhmään nimettiin kunnanjohtaja Jaakko Kuronen, tekninen johtaja Petri Miettinen sekä yritysasiantuntija Joonas Tyrväinen.</p> <p>Elinvoimaohjelman ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana kolmesti. Lisäksi valtuustoseminaarissa 6.10.2023 pidettiin yhteinen työpaja, missä elinvoimaohjelmaa työstettiin.</p> <p>Ohjausryhmän työskentelyn ja työpajan jälkeen elinvoimaohjelma oli joroislaisten</p>

			<p>yrittäjien ja asukkaiden kommentoitavana MS Forms -kyselyn kautta. (osallistava päätöksenteko) Elinvoimaohjelma mahdutettiin taulumaisesti esittävään muotoon, kuten kunnan strategiakin. Taulumuotoisen elinvoimaohjelman jalkauttamistyön mahdollistamiseksi toimenpiteet ja keihäänkärjet avataan yksityiskohtaisesti erilliselle suunnitelmalle.</p> <p>Joroisten kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2023 valmiin elinvoimaohjelman vuosille 2024 – 2030.</p>
Laaditaan kehittämissuunnitelma VT5-risteysalueen, lentokentän, sataman ja Kotkatharjun alueelle.	Palkataan hankekoordinaattori sekä hankeasistentti. Tuetaan hanketyötä yhdessä ohjausryhmän kanssa.	Kehittämissuunnitelman valmistuminen vuoden 2023 aikana.	<p>Joroinen – vihreän teknologian ja kestävän matkailun edelläkävijä -hanke toimi aktiivisesti ohjausryhmän tukeamana joulukuusta 2022 alkaen.</p> <p>Hanke päättyi vuoden 2023 lopussa ja hankkeen varsinaiset päätavoitteet saavutettiin kokonaisuudessaan.</p> <p>”Master Plan” -kehittämissuunnitelma oli yksi hankkeen päätuotoksista. Kehittämissuunnitelmassa oli keskiytetty erityisesti neljään pääalueeseen: VT5 -risteysalueeseen, Joroisten satamaan, Varkauden lentopaikkaan ja Kotkatharjun ulkoilualueeseen.</p> <p>Hankkeessa valmistui tavoitteeksi määritellyt suunnitelmat: Saimaan reitin suunnitelma, Varkauden lentopaikan kehittämissuunnitelma ja Kotkatharjun alueen markkinointisuunnitelma.</p>

			Valmis Master Plan kehittämissuunnitelmiseen esiteltiin kunnanvaltuustolle 11.12.2023.
Lentopaikkayhtiön toiminnan käynnistyminen	Kunnan, Varkauden lentokerhon, Varkauden Siviili-ilmailusäätien ja Varkauden kaupungin yhteistyö.	Toimiva osakeyhtiö.	<p>JoWa Aviation Oy (Y: 3335460-6) rekisteröitiin 1/2023. Osakeyhtiö on toiminnassa. Yhtiön osa-aikaisena toimitusjohtajana Joroisten kunnan yritysasiantuntija Joonas Tyrväinen.</p> <p>Hallitustyöskentely oli aktiivista. Hallitus kokoontui noin 2 kk:n välein.</p> <p>Hallitus rakensi yhtiölle strategian tuleville vuosille. Strategia esiteltiin lehdistötilaisuudessa 19.9.2023.</p> <p>Strategiatyön jalkauttaminen ja omistajaohjaus 2024 alkaen.</p>

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys. Markkinointi- ja kehitystyön lisäksi aikaa olisi toivonut jäävän enemmän yritysten ja yrittäjien tapaamiseen ja heidän toimintojen kehittämiseen.

Elinkeinotoimen osalta merkittäviä taloudellisia riskejä kunnan kannalta ei ollut.

Yritysten kannalta elinvoiman lisääntymisen keskeisenä riskinä olivat mm. nopeasti noussut inflaatio, voimakas korkojen nousu sekä työvoimapula.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Yritysten taloudellisia vaikutuksia korosti etenkin voimakas ja edelleen jatkunut korkojen nousu. Em. vaikutti merkittävästi investointien suunnitteluun. Lisäksi myöskään alkuvuonna yritystukien rahoitusinstrumenttien hakutyökalut eivät olleet avautuneet järjestelmäongelmien vuoksi (Leader). Myös mm. ELYn ja JTF:n rahoituspäätökset viivästyivät merkittävästi.

Elinkeinotoimen henkilöstö- ja aikaresurssin niukkuus näkyi koko vuoden. Myös lentopaikkayhtiön toiminnan käynnistyminen vaikutti tähän omalta osaltaan, jonka hallituksen puheenjohtajana ja myöhemmin toimitusjohtajana yritysasiantuntija toimi. Yritysasiantuntija oli myös nimettynä Uusyrittäjäkeskus Wäläkyn, Visit Joroinen ry:n ja Bomila Resort Oy:n hallitukseen.

Elinkeinotoimen osalta merkittäviä taloudellisia riskejä kunnan kannalta ei ollut.

Matkailu

Matkailun kehittämisestä ja edistämisestä vastasi Visit Joroinen ry.

Visit Joroinen ry:n uudeksi toiminnanjohtajaksi palkattiin Eve Antikainen.

Kunta osallistui Visit Joroinen ry:n perusrahoituksen turvaamiseen. Rahoituksen tasosta päätti kunnanvaltuusto kunnan vuosittaisen talousarvion yhteydessä. Matkailuun liittyvien erillisten hankkeiden kuntarahoitusosuuksista päätti kunnanhallitus. Kunta toimi matkailutoimintaa edistävänä mahdollistajana tonttien, kaavoituksen ja infran osalta. Osa Visit Joroinen ry:lle osoitetusta rahoituksesta ohjattiin sovitusti PAPUa -hankkeen kuntarahoitukseen. Visit Joroinen ry:n puolikas työpanos ohjautui hankkeelle. Hankkeelta saatiin myös puolet toiminnanjohtajan palkasta.

Kunnan matkailuneuvonnan ja -infon palvelut ovat digitaalisesti saatavilla Liikenneasema Jari-Pekassa sijaitsevassa digitaalisesta infopisteessä.

Kunta on osakkaana 19 % omistusosuudella Bomila Resort Oy:ssä, joka haki JTF-hankerahoitusta majoitusinvestointeihin Kotkatharjun alueelle. Hyväksytty hankepäätös saatiin syksyllä 2023.

Omistajaohjauksen kautta yritysasiatuntija on nimettyä Bomila Resort Oy:n hallitukseen.

Kuntamarkkinointi

Kunta viesti, markkinoi ja tiedotti sähköisissä kanavissa digitalisaation tuomia mahdollisuuksia hyödyntäen. Markkinoinnin tavoitteena oli lisätä ja vahvistaa niin kuntalaisten, kuin ulkopaikkakuntalaistenkin myönteistä tietoisuutta ja käsitystä Joroisten kunnasta. Mm. sosiaalisen median seurantamäärät kasvoivat vuoden 2023 aikana, joka oli tehostun ja aktiivisemmän markkinoinnin ansiota.

Nuori Yrittäjyys -ohjelman kautta lukiolainen yrittäjä suoritti kesän aikana Joroisten kunnan sosiaalisen median markkinointia ns. ”kesäsomettajana”.

Joroisten kunta oli vahvasti esillä myös kuluvan kesän tapahtumissa: Finntriathlon Joroinen (perusmatkan SM-kilpailu, sekä samalla Finntriathlon 40 v-juhlakilpailu), Joroisten musiikkipäivät sekä Elävä Maaseutu -messut. Elävä Maaseutu -messut tekivät elokuussa 2023 kävijäennätyksen n. 4000 kävijällä. Messut olivat kaikkienensa oikein onnistunut tapahtuma. Seuraavat maaseutumessut järjestetään v. 2025.

JS Suomi -mainosyhtiön kanssa toteutettiin markkinointimateriaalia painoesitteen ja digitaalisten mainosten muodossa. Esitteitä jaettiin tapahtumissa ja infopisteillä. Digitaalinen mainos oli esillä Jari-Pekka Liikenneaseman digitaalisella mainostaululla, sekä materiaalia jaettu myös kunnan sosiaalisen median kanavissa.

Elinkeinoelämän kehittäminen

Elinkeinotoimi toimi aktiivisena tiedonhankkijana ja sen edelleen välittäjänä elinkeinoelämän suuntaan. Yritysasiatuntija teki yritys kohtaista kehittämistyötä työpanoksellaan ja hanketoiminnan avulla. Elinkeinotoimi kanavoi Navitas Yrityspalveluilla olevaa erityisosaamista joroislaisten yritysten käyttöön.

Kunta edisti koulun, yritysten ja oppilaiden välistä yhteistyötä TET harjoittelun ja Kesäyrittäjyys/Nuori Yrittäjyys -kampanjan avulla. Myös nuorten yrittäjyyskasvatusta tehostettiin.

Nuori Yrittäjyys -ohjelman myötä tänä vuonna mukana on kaksi nuorta yrittäjää, jotka myöhemmin oletettavasti myös ovat oikeutettuja kunnan nuoren yrittäjän tukeen. Toinen yrittäjä Joroisten lukiosta, toinen Varkauden Savoniasta.

Yrittäjien kesätyöllistämistukihakemuksia nuorten työllistämiseen tuli kesäkuun loppuun mennessä ennätysmäärä, 61 kpl.

Kunnanhallitus jatkoi vuoden 2023 aikana yritys vierailuja vierailten lukuisissa joroislaisissa yrityksissä.

Elinkeinotoimen hankkeet

Hankkeisiin osallistumisesta päättää kunnanhallitus tai kunnanjohtaja toimivaltansa puitteissa.

Elinkeinotoimen avustukset

Kunnan myöntämät avustukset edellyttivät voimassa olevaa yhteistyösopimusta ja niistä päättää kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai yritysasiatuntija toimivaltansa puitteissa.

Saavutettavuus

Kunta osallistui aktiivisesti viitosväylän, sekä VT5-risteysalueen kehittämiseen.

1.1.5 Konsernipalvelut

Palvelusuunnitelma:

Konsernipalvelut tuottavat kunnan koko organisaatiolle kirjanpito-, palkanlaskenta- ja muut laskentatoimen palvelut, oikeudelliset palvelut sekä hallinnollisia isännöintipalveluja. Lisäksi tulosalue hallinnoi kunnan omistamia kiinteistö- ja asuntoyhtiöitä sekä asuntoja yhteistyössä teknisen toimen ja isännöintipalvelut Iston (ostopalvelu) kanssa.

Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00015500 Konsernipalvelut							
TOIMINTATUOTOT	465 940	362 909		362 909	326 096	-36 813	89,9
TOIMINTAKULUT	-533 194	-419 934		-419 934	-447 658	-27 724	106,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-67 254	-57 025	0	-57 025	-121 562	-64 537	213,2
Poistot ja arvonalentumiset	-15 784	-1 139		-1 139	-89 553	-88 414	7 862,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-83 038	-58 164	0	-58 164	-211 115	-152 951	363,0

Perustelut:

Toimintatuotot jäivät talousarviosta noin 37 000 euroa. Toimintakulut sen sijaan ylittivät talousarvion noin 28 000 euroa, jonka vuoksi toimintakate oli noin 65 000 euroa suunniteltua huonompi. Toimintakulujen ylityksestä n. 13.300 € selittää yläkoulun asuntolan remontti, joka tehtiin Finest Future hankkeesta lukioon tulneiden 10 opiskelijan asuttamiseksi. Osa ylityksestä johtuu ulkoisten isännöintipalveluiden hankintakulujen ylityksestä. Lisäksi ylitystä on kirjanpito- ja laskentapalveluiden kuluissa, joiden kasvaneita kustannuksia ei ole vielä siirretty kunnan sisäisiin kuluihin. Tarvittavat muutokset tehtiin sen osalta talousarviossa 2024.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Raporttien ja TP rakenneuudistus	Päivitetään rakenne ja sisältö	3 raporttia ja TP valmistuvat	3/4 raporttia valmistunut, TP:n jälkeen 4/4.
Konserniyhtiöiden kirjanpidon uudistaminen	Käyttöön otetaan uudet kirjanpito- ja isännöintin ohjelmistot	Ohjelmistot ovat käytössä	Toteutunut.
Koy Kunnantalon purkaminen	Valmistellaan Koy:n purkaminen	Suunnitelma Koy:n purkamiseksi	Aloittamatta.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Henkilöstö- ja aikaresurssin riittävyys perustyyöhön ja muutosten läpivientiin sekä poikkeustilanteissa.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Muut tavoitteet, paitsi Koy Kunnantalon purkamista koskevan suunnitelman valmisteleminen, ovat toteutuneet. Kunnantalon rakennuksen purkaminen ei ole suunnitelmissa ainakaan talousarviovuonna 2024 eikä se ole ainakaan vielä suunnitelmissa myöskään suunnitelmavuosina 2025–2026. Sen vuoksi myös yhtiön, Koy Kunnantalon purkaminen arvioidaan vielä olevan ennaikaista.

Riskit eivät toteutuneet tarkastelujaksolla.

1.1.6 Maaseutuhallinto

Palvelusuunnitelma:

Maaseutuhallinto hoitaa maaseutuhallinnon tehtävät Joroisten, Juvan, Rantasalmen ja Sulkavan kuntien alueella. Asiakaspalvelupisteet toimivat kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa.

Vastuhenkilö: Maaseutupäällikkö

Määräraha- ja tulo- ja meno- taulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00015600 Maaseutuhallinto							
TOIMINTAKULUT		-40 085		-40 085	-39 978	107	99,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	-40 085	0	-40 085	-39 978	107	99,7

Vuonna 2023 Rantasalmen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue oli maan 5. tehokkain (mittarina tukihal- linnon kustannukset / tukea hakenut tila, vertailussa kaikki maan 58 yt-alueetta).

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Uuden ohjelmakauden tukiehtojen tuntemi- nen	Valtakunnallisesti suunnitellut viljelijäkoulutukset, joita toteutetaan yhteistyössä ELYn ja yt-alueiden kanssa; viljelijäkoulutuksia myös kunta-kohtaisesti	Teams-koulutuksia valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti ja joka yt-alueen kunnassa vähintään yksi viljelijöiden lähikou- lutus, tiedotusta sähköpos- titse ja paikallislehtien ar- tikkeleilla	Viljelijätukikoulutuksia järjestettiin Pohjois-Sa- von ELYn kanssa Teamsillä, Etelä-Sa- vossa livenä kaupun- geissa ja yt-alueen omana koulutuksena Joroisissa ja muissa yt- alueen kunnissa. Pai- kallislehteen kirjoitet- tiin muutoksista sekä luotiin uudet Etelä-Sa- von maataloushallin- non Facebook-sivut. Ajankohtaisista asioista tiedotettiin sähköpos- tilla, mm. Ruokaviras- ton viljelijäkirje oli hyvä tietopaketti.

Riskit ja niiden hallinta:

Viljelijätukihallinnossa tapahtui vuonna 2023 merkittäviä muutoksia niin viljelijöiden kuin hallinnonkin osalta. Osa entisistä tehtävistä jäi kokonaan pois (tukioikeudet) ja tilalle tuli uusia tehtäviä (hakemusten muutosmahdollisuus 2.10. asti, satelliittivalvonta, vipu-mobiili viljelijän työkaluna). Vuonna 2023 sekä hallinnolle että viljelijöille aiheutti epävarmuutta tiukka aikataulu omaksua merkittävät muutokset maataloustukiehdossa, ja toimia niiden mukaisesti niin, että tukimenetyksiltä vältyttäisiin. Maatilojen elinvoimaisuuteen ja viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmiin vaikutti paljon myös alalla yleisesti vallitseva hintaepävarmuus sekä uuden ohjelmakauden muutokset tukisummissa.

Maaseutuhallinnon tärkeä tehtävä oli ottaa uudet tukiehdot haltuun niin, että myös viljelijät saattoivat luottaa annetun tiedon oikeellisuuteen ja lisätä näin omaan toimintaansa varmuutta. Erityisesti panostettiin monipuoliseen ja riittävään koulutukseen sekä sähköisten välineiden osalta henkilökohtaiseen neuvontaan. Hakemus- valinnat eivät kuitenkaan kaikilta onnistuneet täydellisesti eli joitakin merkittäviä tukia jäi hakematta. Tätä

ongelmaa Ruokavirasto onneksi paikkasi valtakunnallisesti ns. täydentävällä haulla vuoden 2024 alussa. Tukimuutoksen suuruudesta kertoo sekin, että täydentävä haku otettiin nyt ensimmäistä kertaa käyttöön 30-vuotisen EU-historiamme aikana.

1.2. Sivistystoimi

Sivistystoimen tulosalueet ovat sivistystoimen hallinto, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, hyvinvointi, kirjasto ja vapaa sivistystyö.

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistysjohtaja.

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030010 SIVISTYSTOIMI							
TOIMINTATUOTOT	971 225	466 360		466 360	730 068	263 708	156,5
TOIMINTAKULUT	-9 357 586	-9 651 643		-9 651 643	-9 787 593	-135 950	101,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8 386 361	-9 185 283	0	-9 185 283	-9 057 525	127 758	98,6
Poistot ja arvonalentumiset	-22 562	-1 459		-1 459	-13 782	-12 323	944,6
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-8 408 923	-9 186 742	0	-9 186 742	-9 071 307	115 435	98,7

Perustelut:

Varhaiskasvatuksen toiminnan kehittäminen aloitettiin varhaiskasvatuksen järjestämissuunnitelman työstämisellä. Suunnitelma tuotettiin vuosille 2024–2028, ja sen tavoitteena on mm. luoda edellytyksiä varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseksi lapsimäärän vähetessä. Suunnitelmassa haetaan toimintamalleja esimerkiksi seuraaviin asioihin: vuoroahoito, johtamisjärjestelmä, henkilöstömitoitus, tilakysymykset. Suunnitelma valmistui syyskesällä ja eteni läpi päätöksenteon syyskaudella 2023.

Perusopetuksessa toimintaa on kehitetty erityisesti lukutaitotyön avulla. Kehittämistyö perustuu merkittävältä osin Opetushallituksen rahoittamaan Lukeva tulevaisuus -hankkeeseen.

Lukiokoulutuksessa painotusta muutettiin kohti kansainvälisyyttä sekä yrittäjyyttä. Lukiossa aloitti opintonsa 36 uutta opiskelijaa. Ulkomaisista opiskelijoista 8 saapui FF-järjestelmän kautta ja 6 oma-aloitteisesti.

Hyvinvoinnin vastuualueella vuoden alusta aloitti nuorten työpaja Reppu. Alkuvuonna työn alla oli nuorten pajan toimintasuunnitelma ja työn käynnistäminen. Nuorisopalveluita vahvistettiin yhdellä nuorisotyöntekijällä, jonka toimenkuvaan kuului myös ehkäisevän päihdetyön sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhdyspintatyö. Työ lähti hyvin käyntiin ja nuorisotyötä on vahvistettu esimerkiksi junnunuokkareilla. Liikuntatoimen osalta vuoden alusta aloitettiin liikunta- ja ulkoilupaikkojen toiminnallisuuden määrittely liikuntapaikkaselvityksen nimikkeellä, selvitys valmistui syyskaudella ja eteni läpi päätöksenteon vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kirjastossa toiminta on ollut palvelusuunnitelman mukaista. Hallinnollisesta näkökulmasta pitkäaikaisen kirjastotoimenjohtajan eläköityminen ratkaistiin sopimalla hallinnon hankkimisesta Rantasalmen kunnalta ja rekrytoimalla kirjastolle toinen kirjastonhoitaja, joka aloitti työnsä kuluvan vuoden viimeisellä neljänneksellä. Kirjaston toiminnan osalta käynnistettiin myös tarkastuslautakunnan edellyttämä työ kirjaston toiminnan suunnittelemiseksi ja kehittämiseksi pitkällä aikavälillä, mikä on hyvinkin perusteltua kirjastoa kohdanneiden merkittävien muutosten takia.

Vapaa sivistystyö on toteutunut palvelusuunnitelman mukaisesti.

1.2.1 Sivistystoimen hallinto

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on toimialaan kuuluvien palveluiden järjestäminen ja kehittäminen sekä hyvien edellytysten luominen tehtävien hoitamiseen.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030100 Sivistystoimen hallinto							
TOIMINTATUOTOT		150		150	330	180	220,0
TOIMINTAKULUT		-183 253		-183 253	-193 330	-10 077	105,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	-183 103	0	-183 103	-193 000	-9 897	105,4

Sivistystoimen hallinnon pienehkö ylitys johtuu palkkakustannusten noususta.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Edistetään henkilöstön työhyvinvointia yksikkökohtaisilla työhyvinvointisuunnitelmilla sekä huomioidaan henkilöstön osaamisen kehittyminen vastuualueiden koulutussuunnitelmilla.	Yksiköissä toteutetaan työhyvinvointikyselyt syksyn 2022 aikana ja vastuualueilla tuotetaan koulutussuunnitelmat.	Sairauspoissaolojen määrä. Työhyvinvointikyselyn tulokset.	Sivistystoimen yksiköissä on toteutettu työhyvinvointikyselyt syyskaudella 2022 ja niiden pohjalta on tuotettu yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat. Koulutussuunnitelmia varten kerättiin tieto henkilöstön koulutustarpeista.
Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle laadukas lapsen ja nuoren kasvu- ja koulupolku.	Tarkastellaan mm. kasvu- ja koulupolun nivelvaiheita, luodaan/päivitetään nivelvaiheisiin toimintamallit.	Seurataan nivelvaiheiden onnistumista ja tarpeen mukaan nivelvaihemallia muokataan.	Sivistystoimen johtoryhmässä on aloitettu tarkastelu nivelvaiheista ja mahdollisista kehittämiskohteista. Tarkastelu jatkuu vuonna 2024.
Kuntalaisten palvelut tuotetaan eri-ikäisille lähellä ja laadukkaasti	Vastuualueilla määritellään, mitä on laadukas palvelu kuntalaisen näkökulmasta. Pyritään toteuttamaan määritelmän mukaista palvelua.	Vastuualueittain sopivissa kohdissa tehdyn kyselyn tulokset.	Varhaiskasvatuksessa on tarkasteltu laatua järjestämisuunnitelman työn ohessa varsin laajasti. Perusopetuksen laatua tarkastellaan myöhemmin uuden opetuksen järjestämisuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talousarviovuotta 2023 valmisteltaessa arvioitiin, että sitä saattaisivat haastaa monihäiriötilanne sekä valmistavan opetuksen laajuus, valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen siirtyvät lapset ja nuoret, varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys maahantulon näkökulmasta sekä henkilöstön resilienssi.

Taloudellisesta näkökulmasta riskeiksi arvioitiin valmistavan opetuksen tarve ja laajuus, varhaiskasvatuspaikkojen ja tilojen tarpeen kasvu, henkilöstön kuormittuminen monihäiriötilanteen ja yleisen työnkuormittavuuden vuoksi sekä useiden palveluiden järjestäminen yksittäisten työntekijöiden voimin.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:
Riskit eivät toteutuneet vuoden loppuun mennessä.

1.2.2 Varhaiskasvatus

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta toteutetaan päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäiväkodeissa ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluina, joita ovat säännöllinen ryhmätoiminta lapsiperheille sekä perheohjaus. Lisäksi varhaiskasvatukseen kuuluu lasten kotihoidon tuki.

Esiopetusta järjestetään kirkonkylällä ja Kuvansissa varhaiskasvatuksen toimintana.

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00030501 Varhaiskasvatus							
TOIMINTATUOTOT	316 306	178 030		178 030	276 896	98 866	155,5
TOIMINTAKULUT	-2 669 797	-2 710 616		-2 710 616	-2 951 604	-240 988	108,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 353 491	-2 532 586	0	-2 532 586	-2 674 708	-142 122	105,6
Poistot ja arvonalentumiset	-2 481						
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-2 355 972	-2 532 586	0	-2 532 586	-2 674 708	-142 122	105,6

Erittely:

003010 Kirkonkylän päiväkot	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	117 961	90 000		90 000	96 087	6 087	106,8
TOIMINTAKULUT	-1 213 389	-1 207 698		-1 207 698	-1 400 356	-192 658	116
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 095 428	-1 117 698	0	-1 117 698	-1 304 269	-186 571	116,7
Poistot ja arvonalentumiset	-2 481						
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-1 097 910	-1 117 698	0	-1 117 698	-1 304 269	-186 571	116,7
003011 Kuvansin päiväkot	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	100 540	48 700		48 700	65 357	16 657	134,2
TOIMINTAKULUT	-886 346	-948 699		-948 699	-931 851	16 848	98,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-785 806	-899 999	0	-899 999	-866 494	33 505	96,3
003020 Perhepäivähoito	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	13 494	15 500		15 500	10 940	-4 560	70,6

TOIMINTAKULUT	-270 770	-308 578		-308 578	-265 780	42 798	86,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-257 276	-293 078	0	-293 078	-254 841	38 237	87
00030530 Avoin varhaiskasvatustoiminta	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT		150		150		-150	
TOIMINTAKULUT	-61 714	-74 110		-74 110	-68 196	5 914	92
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-61 714	-73 960	0	-73 960	-68 196	5 764	92,2
003040 Lasten kotihoidon-tuki	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTAKULUT	-117 742	-120 136		-120 136	-115 281	4 855	96
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-117 742	-120 136	0	-120 136	-115 281	4 855	96
00030540 Muu lasten päivähoito	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTAKULUT	-141 756	-141 931		-141 931	-146 485	-4 554	103,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-141 756	-141 931	0	-141 931	-146 485	-4 554	103,2
00030550 Varhaiskasvatuk-sen hankkeet	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	79 937	23 680		23 680	104 512	80 832	441,4
TOIMINTAKULUT	-91 421	-29 600		-29 600	-138 936	-109 336	469,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 484	-5 920	0	-5 920	-34 424	-28 504	581,5
003970 Varhaiskasvatuksen toimistohenkilöstö	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	4 374						
TOIMINTAKULUT	-4 400						
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-26	0	0		0		

Varhaiskasvatuksen ylitys johtuu ennen kaikkea erityisen tuen tarpeen kasvusta sekä varhaiskasvatuksen kynnän kasvusta kirkonkylän alueella, mikä on johtanut henkilöstökulujen kasvuun. Lisäksi kustannuksia on kasvattanut palkkatason nousu.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Varhaiskasvatuspäällikkö tekee tukeen liittyvän hallintopäätöksen kuukauden sisällä siitä, kun huoltajien kanssa on keskusteltu lapsen tuen tarpeesta.	Hyvä ennakointi ja yhteistyö ryhmän henkilöstön ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan välillä	Huoltajien kanssa käydystä keskustelusta varhaiskasvatuspäällikön tekemään hallintopäätökseen käytetty aika.	Vuonna 2023 tehdyt tuen päätökset: -Tehostettu tuki 18 kpl -Erityinen tuki 9 kpl Kahdessa päätöksessä aikaraja ei toteutunut.

<p>Lapset puheeksi-keskustelusta muotoutuu toimiva työkalu varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja perheiden yhteisen ymmärryksen lisäämiseksi. Lapset puheeksi –keskusteluja käytäisiin kaikkien varhaiskasvatuksen perheiden kanssa.</p>	<p>Lapset puheeksi-keskustelua tarjotaan jokaiselle perheelle.</p> <p>Henkilökunta ja huoltajat arvioivat LP-keskusteluja ja niistä lapselle ja perheelle koituvaa hyötyä kirjallisesti syksyllä 2023.</p>	<p>Käytyjen LP-keskustelujen määrä/varhaiskasvatuksessa oleva perhe</p>	<p>Lp-keskustelu oli osana vasu/leops-keskustelua: Päiväkoti Pyrrissä 75 % Kuvansin päiväkoti 15 %</p> <p>Henkilökunta arvioi Lp-keskusteluja keväällä: Vastausprosentti vain 25. Tulos: Lp-keskustelu lisää ymmärrystä lapsesta, lapsen ja perheen arjesta sekä edesauttaa myönteistä vuorovaikutusta. Huoltajat arvioi Lp-keskusteluja keväällä: vastauksia 7 kpl Tulos: Lp-keskustelu paransi vuorovaikutusta henkilökunnan kanssa, lisäsi yhteistä ymmärrystä ja keinoja lapsen suotuisan kehityksen tukemiseksi.</p>
<p>Jokaisessa varhaiskasvatuksen tiimissä on syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltapäivä ja jokaisessa yksikössä yksi tyhyilta.</p>	<p>Tyhy-iltapäivät ja -illat suunnitellaan hyvissä ajoin ja niiden toteutuminen varmistetaan hankkimalla tarvittaessa lisähenkilökuntaa iltapäivän ajaksi.</p> <p>Henkilökunta arvioi kirjallisesti tyhytoiminnan vaikutuksia työhyvinvointiin.</p>	<p>Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat.</p> <p>Kyselyn tuloksien läpikäyminen ja niistä keskusteleminen tiimeissä ja koko työyksikön palavereissa.</p>	<p>Tyhyt toteutettiin sovusti.</p> <p>Tyhy-toiminnan arviointikysely toteutettiin marraskuussa. Vastausprosentti 50.</p> <p>Tulokset:</p> <p>Tyhy-toiminta lisäsi työhyvinvointia</p> <p>Paljon 43 % Vähän 33 % Ei ollut vaikutusta 24 %</p>

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiselle ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntyneen tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten- ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä valitsevan maailmantilanteen tuomat yllättävät muutokset esim. lasten määrässä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Alkuvuodessa henkilökunnalla on ollut useita pitkiä sairauslomia, kahdella työntekijällä sairauslomien jälkeen työskentely on jatkunut osasairauspäivärahalla, joka on aiheuttanut jatkuvaa henkilökunnan järjestelyä sekä

runsaasti sijaisten tarvetta. Kirkonkylällä jo ennestään täysiin lapsiryhmiin uusien lasten sijoittelu on vaatinut lapsiryhmien uudelleen järjestelyä. Henkilöstön järjestelyä syyskaudella aiheutti pankin väistötilan sisäilma-ongelmat, jotka onneksi poistuivat kesän aikana tehdyn remontin myötä.

Tehostetun ja erityisen tuen tarpeen lisääntymisen vuoksi jouduttiin kevätkaudella kirkonkylällä lisäämään henkilökuntaa puolikkaalla lastenhoitajalla ja syyskaudella yhdellä työntekijällä.

Kesän aikana lapsia oli paljon varhaiskasvatuksessa, jonka vuoksi henkilökunnan lomajärjestelyissä oli haasteita ja jouduttiin käyttämään paljon sijaisia. Kuvansin päiväkotia oli kesällä kaksi viikkoa kiinni, mutta Päiväkotia Pyrri oli auki koko kesän. Alle 3-vuotiaiden lasten määrä varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt, joka osaltaan lisää henkilökunnan tarpeen määrää. Syksyllä perhepäivähoitajan työnkeskeytys on tuonut painetta päiväkotiiin, jonne hoitajan lapset on sijoitettu keskeytyksen ajaksi. Marras-joulukuussa valmisteltiin uutta väliaikaista ryhmäperhepäiväkotia, joka toimii Rajatiellä kevään 2024 ajan.

1.2.3 Perusopetus

Palvelusuunnitelma:

Perusopetuksen tehtävänä on antaa laadukasta ja monipuolista yleissivistävää opetusta sekä kasvattaa vastuulliseen yhteistyöhön ja hyviin vuorovaikutustaitoihin. Perusopetuksen tulosalueeseen sisältyvät erityisopetus ja ostettu erityisopetus, APIP-toiminta ja perusopetuksen projektit.

Erityisopetus ja ostettu erityisopetus

Erityisopetusta järjestetään jokaisen oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioiden. Joroisten kunnassa toimii viisi erityisopettajaa. Kolme heistä toimii erityisluokanopettajina ja kaksi laaja-alaisena erityisopettajana. Neljä erityisopettajaa toimii yhtenäiskoulussa ja yksi Kuvansissa. Lisäksi osa koulunkäynninohjaajien työpäivästä on erityisopetuksen kustannuspaikalla. Erityisopetusta ostetaan myös tarpeen mukaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta ja joissakin tapauksissa hyvinvointialueilta.

Apip – toiminta

Toiminnan tarkoituksena on tarjota lapselle koulupäivän jälkeen turvallinen ja lapsen kasvua tukeva ympäristö, jossa hän voi ammattitaitoisien ohjaajan valvonnassa viettää vapaa-aikaansa.

Perusopetuksen projektit

Perusopetuksen projektien/hankkeiden avulla kunta pyrkii vastaamaan opetushallituksen ja opetusministeriön asettamien painopistealueiden kehittämiseen. Joroinen on saanut valtion erityisavustusta seuraaviin hankkeisiin: Kerhotoiminnan kehittämiseen, lukutaidon- ja lukemisen kulttuurin edistämiseen yläkoululla, sekä koronan vaikutusten tasoittamiseen. Perusopetuksen hankkeena aloittaa syksyllä uusi kestävän kehityksen hanke "Ympäristöagentit 2030".

Vastuuhenkilöt: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori, vastuupettaja ja Kuvansin koulunjohtaja

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muut- tos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poik- keama	Käyttö %
00031050 Perusopetus							
TOIMINTATUOTOT	212 635	199 286		199 286	282 408	83 122	141,7
TOIMINTAKULUT	-4 744 263	-5 008 699		-5 008 699	-4 839 950	168 749	96,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 531 628	-4 809 413	0	-4 809 413	-4 557 541	251 872	94,8
Poistot ja arvonalentumiset	-18 622				-10 189	-10 189	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALI- JÄÄMÄ	-4 550 249	-4 809 413	0	-4 809 413	-4 567 730	241 683	95,0

Erittely:

00031101 Erityisopetus 2019	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	1 932				300	300	-100
TOIMINTAKULUT	-377 916	-425 848		-425 848	-331 480	94 368	77,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-375 984	-425 848	0	-425 848	-331 180	94 668	77,8
003210 Kotikuntakorvaukset	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	34 284	66 950		66 950	67 080	130	100,2
TOIMINTAKULUT	-158 229	-89 283		-89 283	-89 436	-153	100,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-123 945	-22 333	0	-22 333	-22 356	-23	100,1
003215 Kuvansin alakoulu	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	2 596	2 610		2 610	2 032	-578	77,9
TOIMINTAKULUT	-992 416	-1 062 118		-1 062 118	-966 648	95 470	91
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-989 820	-1 059 508	0	-1 059 508	-964 616	94 892	91
Poistot ja arvonalentumiset	-12 821						
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-1 002 641	-1 059 508	0	-1 059 508	-964 616	94 892	91
003219 LSL:n per. sijoitet. opp.perusopetus	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	23 019	7 000		7 000	7 714	714	110,2
TOIMINTAKULUT	-2 590	-12 000		-12 000	-2 961	9 039	24,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	20 429	-5 000	0	-5 000	4 753	9 753	-95,1
003220 Yhtenäiskoulu	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	11 430	7 100		7 100	11 540	4 440	162,5
TOIMINTAKULUT	-2 989 755	-3 222 900		-3 222 900	-3 155 778	67 122	97,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 978 325	-3 215 800	0	-3 215 800	-3 144 238	71 562	97,8
Poistot ja arvonalentumiset	-5 801				-10 189	-10 189	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-2 984 126	-3 215 800	0	-3 215 800	-3 154 427	61 373	98,1
00031400 APIP-toiminta	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %

TOIMINTATUOTOT	21 650	20 000		20 000	24 730	4 730	123,7
TOIMINTAKULUT	-64 826	-80 210		-80 210	-61 088	19 122	76,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-43 176	-60 210	0	-60 210	-36 358	23 852	60,4
00031500 Perusopetuksen projektit	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	117 725	95 626		95 626	169 013	73 387	176,7
TOIMINTAKULUT	-158 530	-116 340		-116 340	-232 557	-116 217	199,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-40 805	-20 714	0	-20 714	-63 544	-42 830	306,8

Perusopetus on alittanut hienoisesti talousarvionsa. Keskeisimmät alituksen syyt ovat huolellinen taloudenpito sekä saadut hankerahoitukset, minkä lisäksi erityisopetuksessa ei ole toteutunut esimerkiksi sairaalaope-
tusta.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Yhteisöllisyyden lisääminen kouluyhteisössä	Erilaisten tapahtumien, retkien, ja yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Oppilaiden osallistaminen tapahtumien järjestelyissä. Kartoitetaan oppilaiden toiveita kyselyn avulla	Toteutuneet tapahtumat, retket ja tilaisuudet. Luku- vuosiarviointi sekä oppilaskyselyjen analysointi ja tarvittavat toimenpiteet.	Erilaisia yhteisiä tapahtumia, tilaisuuksia ja retkiä on järjestetty aikaisempaa enemmän.
Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittäminen; oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen	Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltapäivä ja yksi tyhyilta.	Toteutuneet tyhyiltapäivät ja -illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.	Erilaisia yhteisiä tapahtumia, tilaisuuksia ja retkiä on järjestetty aikaisempaa enemmän.
Kestävä kehityksen huomioiminen koulun arjessa	Perusopetukseen laaditun ympäristökäsikirjan toimeenpano. Ympäristöagentit 2030-hankkeen toteuttaminen.	Lukuvuosiarviointi sekä lukuvo- uden aikana järjestettävät MOK-oppimiskokoukset	Hanketyöntekijä edisti käsikirjan jalkauttamista.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Syksyn korona ja influenssa-aalto aiheuttavat paljon poissaoloja. Sijaisjärjestelyt ajoittain haastavia.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit ovat osittain toteutuneet.

1.2.4 Lukio

Palvelusuunnitelma:

Lukio antaa opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille laajan yleissivistyksen ja jatko-opintokelpoisuuden sekä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Lukio antaa opiskelijoille edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä auttaa opiskelijoita tasapainoiseksi ja toiset huomioonottavaksi ihmiseksi. Joroisten lukio on aktiivinen yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Lukio järjestää yrittäjäkasvatusta ja tarjoaa urheilulinjoja.

Vastuuhenkilö: Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori ja vastuopettaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00032000 Lukio							
TOIMINTATUOTOT	51 699	5 700		5 700	50 759	45 059	890,5
TOIMINTAKULUT	-794 860	-771 864		-771 864	-870 171	-98 307	112,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-743 161	-766 164	0	-766 164	-819 412	-53 248	106,9

Erittely:

003511 Joroisten lukio	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	4 951	5 700		5 700	6 307	607	110,6
TOIMINTAKULUT	-758 407	-771 864		-771 864	-798 049	-26 185	103,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-753 456	-766 164	0	-766 164	-791 743	-25 579	103,3
003515 Lukion oppilasasunnot	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT					9 750	9 750	-100
TOIMINTAKULUT					-14 643	-14 643	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	0	0		-4 893	-4 893	-100
00032200 Lukion hankkeet	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	46 748				34 702	34 702	-100
TOIMINTAKULUT	-36 452				-57 479	-57 479	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	10 295	0	0		-22 777	-22 777	-100

Lukion toimintakulujen hienoinen ylitys johtuu lukion toiminnan laajenemisesta kansainväliseen FF-toimintaan sekä osin siitä johtuvasta opiskelijamäärän kasvusta. Kasvava opiskelijamäärä edellyttää laajempaa opetustarjontaa, mikä tuottaa lisäkustannuksia ennen kuin valtionosuusjärjestelmä ehtii kompensoimaan kustannuksia.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Lukion näkyvyyden kasvattaminen	Tuotetaan materiaalia paikallislehtiin, sosiaalisiin medioihin ja kanaviin. Pyritään tekemään paremmin lukion toimintaa näkyväksi myös yhtenäiskoulun puolella ja erilaisissa tapahtumissa	Esimerkiksi toteutetut tapahtumat, erilaiset artikkelit yms. paikallisissa julkaisuissa. Sosiaalisen median mitaaminen/ tavoitettavuus.	Opiskelijat ylläpitivät ja tuottivat sisältöä lukion IG- ja FB- ja TikTok-tilille. Erasmus-vierailusta tehtiin juttua paikallislehdessä. Syksyn ylioppi-

			lasjuhlat sekä itsenäisyyspäivän juhlallisuudet näkyivät SOMEssa
Henkisen hyvinvoinnin lisääminen	Toteutetaan yhdessä oppilaskunnan kanssa erilaisia tempauksia, tapahtumia ja tarvittaessa koulutusta, joiden avulla parannetaan henkistä hyvinvointia lukiossa	Oppilaskunta toteuttaa alkuvuodesta kyselyn opiskelijoiden joukossa, keräämällä opiskelijoiden tarpeita. Vastaavanlainen kysely toteutetaan henkilökunnan parissa.	Erilaisia tempauksia ja kilpailuja järjestettiin. Lukuvuoden alussa järjestettiin yökoulu. Hankkeiden kautta järjestettiin asiaan liittyviä koulutuksia ja tapahtumia.
Henkilöstön hyvinvoinnin kehittäminen.	Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta pitää syys- ja kevätkaudella yksi tyhyiltapäivä ja yksi tyhyilta. Työhyvinvointikysely	Toteutuneet tyhyiltapäivät ja –illat. Työhyvinvointikyselyn läpikäyminen ja sen tuloksista keskusteleminen tiimeissä ja koko työyhteisön palavereissa.	Hyvinvointisuunnitelmaa päivitettiin ja toteutettiin yhdessä.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Koronan tms. aiheuttamat haasteet, erilaiset rajoitteet voivat edelleen haitata normaalia työskentelyä. Lisäksi Venäjän sodan aiheuttama pakolaisuus sekä globaalit vaikutukset.

Riskit ovat joiltain osin toteutuneet:

Sairastelut vaikuttivat varsinkin sijaisten saantiin. Päteviä sijaisia on käytännössä mahdotonta saada lukioon. Toisaalta lukioon saatiin yhteensä viisi ukrainalaista nuorta opiskelemaan, joka lisäsi tarvetta S2-kielen opetukseen.

1.2.5 Hyvinvointi

Palvelusuunnitelma:

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Nuorten työpaja siirtyy 1.1.2023 työllisyyskeskiköstä nuorisotoimeen ja ehkäisevä päihdetyö sosiaalitoimesta sivistystoimeen.

Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisestä vuosille 2021–2025 kokoamalla yhteen kunnan terveyden ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaa niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021 - 2025:

- Päihteiden käytön ehkäisy
- Turvallisuuden vahvistaminen
- Terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin.

Vastuuhenkilö: Hyvinvointipäällikkö

Määräraha-aulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035500 Hyvinvointi							
TOIMINTATUOTOT	71 815	79 317		79 317	114 060	34 743	143,8
TOIMINTAKULUT	-422 032	-536 761		-536 761	-514 140	22 621	95,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-350 217	-457 444	0	-457 444	-400 080	57 364	87,5
Poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 459		-1 459	-3 593	-2 134	246,3
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-351 676	-458 903	0	-458 903	-403 673	55 230	88,0

Erittely:

00036100 Liikuntatoimi	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	16 488	11 583		11 583	18 191	6 608	157,0
TOIMINTAKULUT	-200 090	-193 366		-193 366	-193 147	219	99,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-183 602	-181 783	0	-181 783	-174 956	6 827	96,2
Poistot ja arvonalentumiset					-2 134	-2 134	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-183 602	-181 783	0	-181 783	-177 090	4 693	97,4
00036200 Nuorisotoimi	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	30 179	67 433		67 433	66 509	-924	98,6
TOIMINTAKULUT	-121 013	-267 263		-267 263	-225 507	41 756	84,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-90 834	-199 830	0	-199 830	-158 998	40 832	79,6
00036300 Kulttuuritoimi	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	148	301		301	100	-201	33,2
TOIMINTAKULUT	-42 820	-57 496		-57 496	-40 112	17 384	69,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-42 672	-57 195	0	-57 195	-40 012	17 183	70
Poistot ja arvonalentumiset	-1 459	-1 459		-1 459	-1 459	0	100
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-44 131	-58 654	0	-58 654	-41 471	17 183	71
00036400 Kylien elinvoima	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT					2 067	2 067	-100,0
TOIMINTAKULUT	-18 294	-18 636		-18 636	-16 454	2 182	88,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-18 294	-18 636	0	-18 636	-14 387	4 249	77,2

00039010 Siv. ja vapaa-ai- katoimen hankkeet	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1- 12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	25 000				27 193	27 193	-100
TOIMINTAKULUT	-39 815				-38 920	-38 920	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 815	0	0		-11 727	-11 727	-100

Hyvinvoinnin osalta pienehkö alitus muodostuu ennen kaikkea odotettua suuremmista toimintatuotoista sekä toimintakulujen alituksesta ennen kaikkea työpajan, nuorisotoimen ja kulttuuritoimen henkilöstökulujen osalta.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	Järjestetään monipuolisia liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen. Annetaan liikuntaneuvontaa. Tuetaan kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.	Ohjattujen ryhmien ja osallistujien määrä. ILOLLA-hanke yhdessä liikuntatoimen kanssa. Myönnettyjen avustusten määrä.	Ohjattuja ryhmiä oli vuoden aikana enimmillään 14 ja osallistujia 110–140/viikko. Pohjois-Savon Liikunta ry:n hallinnoimaa ILOLLA-hanketta toteutettiin vuoden 2023 ajan ja hankkeeseen osallistui 23 yli 55-vuotiasta kuntalaista. Laturetella oli osallistujia 100, ulkojumpissa 16, rantauimakouluissa 13 ja halliuimakouluissa 23 lasta. Vanhustenviikon ulkoilutapahtumassa oli 30 osallistujaa. Avustuksia myönnettiin 28 kpl.
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	Nuorille tuotetaan matalan kynnyksen palveluita ja tilatoimintaa lähipalveluna. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa jokaisen nuoren, joka hänelle on ilmoitettu. Nuorten työpaja auttaa pajalla olevia nuoria löytämään kunkin elämäntilanteeseen sopivan ratkaisun yksilöllisen ohjauksen avulla.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta. PAREnt-tilastointijärjestelmä. PARty-tilastointijärjestelmä.	Nuorisotila- ja nuorisovaltuustotoiminta toteutui suunnitelman mukaisesti. Vuoden aikana järjestettiin mm. kesäretki Särkänniemeeseen, Hilpeä Hämmäri, Halloween-nuokkarit ja nuorten joulu. Uutena toimintana käynnistettiin junnunuokkaritoiminta. Etsivässä nuorisotyössä oli 30 kontaktoitua nuorta ja nuorten työpajatoiminnassa 26 nuorta.
Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään kulttuuritoimintaa, ylläpidetään kulttuuriperintöä ja kehitetään kyliä.	Kulttuuritoiminta. Museon toiminta. Kylien toiminta.	Vuoden Luontokuvat 2022-näyttely oli kirjastossa 14.4.–28.5.

			<p>Veteraanipäivän lipunosto ja seppeleenlasku olivat 27.4. Iltatoritoimintaa järjestettiin kesä-elo-kuussa.</p> <p>Koululaisten teemapäivät olivat museolla 25.–26.5. ja osallistujia oli 130.</p> <p>Museo oli avoinna yleisölle 1.6.–15.8. ja paikallismuseopäivä järjestettiin 1.7.</p> <p>Varhaiskasvatuksen museopäivät järjestettiin 21.–25.8., osallistujia oli 160 ja tonttupolku varhaiskasvatus- ja alakouluikäisille 20.–24.11., osallistujia oli 300.</p> <p>Kylien kehittämisavustusta myönnettiin seitsemälle hakijalle, yhteensä 18 000 €.</p>
--	--	--	--

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja ehkäisevä päihdetyö siirtyvät sivistystoimen alle, jolloin riskinä voi olla se, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintaa. Joroisten työpajalle on myönnetty valtionapukelpoisuus 1.11.2021 lukien, mutta uuden toiminnan myötä valtionapukelpoisuus arvioidaan uudelleen.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.

1.2.6 Kirjasto

Palvelusuunnitelma:

Kirjastotoimi pyrkii osaltaan takaamaan hyvin toimivat lähipalvelut kunnissa sekä osallistumaan savolaisen verkostomaisen kirjastoyhteistyön luomiseen, keskiössä savolainen kirjastoasiakkuus. Toimintaa ohjaavat laki yleisistä kirjastoista ja kunnan strategia ja niiden mukaiset tavoitteet.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00034000 Kirjasto							
TOIMINTATUOTOT	318 771	3 877		3 877	5 615	1 738	144,8
TOIMINTAKULUT	-623 850	-333 197		-333 197	-326 793	6 404	98,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-305 079	-329 320	0	-329 320	-321 178	8 142	97,5

Erittely:

003611 Joroisten kirjasto	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	5 104	3 877		3 877	4 990	1 113	128,7
TOIMINTAKULUT	-259 424	-287 930		-287 930	-278 540	9 390	96,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-254 320	-284 053	0	-284 053	-273 549	10 504	96,3
003613 Rantasalmen kirjasto	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	219 531				625	625	-100
TOIMINTAKULUT	-219 531				-328	-328	-100
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	0	0		297	297	-100
003614 Kirjastoauto	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	92 209						
TOIMINTAKULUT	-136 720	-45 267		-45 267	-47 926	-2 659	105,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-44 511	-45 267	0	-45 267	-47 926	-2 659	105,9
00034200 Kirjastotoimen projektit	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
TOIMINTATUOTOT	1 926						
TOIMINTAKULUT	-8 175						
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-6 249	0	0		0		

Kirjaston toiminta on ollut talousarvion mukaista.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Kulttuuritapahtumat ja muut tapahtumat lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.	Järjestetään tapahtumia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehitetään edelleen omatoimisen toiminnan malleja.	Kirjastossa järjestettävien tapahtumien määrä. Osallistujien määrä.	Tapahtumia 12 ja osallistujia 314.
Asukkaiden monipuolisen lukutaidon tukeminen. Monipuolinen lukutaito on keskeinen edellytys aktiivisen kansalaisuuden toteutumiselle.	Kirjasto opastaa tieto- ja viestintäteknologian käytössä. Henkilöstö osaamisen ylläpito	Digituen asiakaskäyntien määrä	Asiakaskäyntejä 125.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Kirjaston asiakaspalveluaika on haavoittuvainen nykyisellä henkilöstömäärällä.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät ole toteutuneet.

1.2.7 Vapaa sivistystyö

Palvelusuunnitelma:

Soisalo-opisto toimii Heinäveden, Joroisten, Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden alueella. Sen toimialat ovat vapaan sivistystyön koulutus (kansalaisopisto), taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä (musiikkiopisto, musiikkileikkikoulu ja tanssikoulu) ja taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä (tanssikoulu, kuvataidekoulu, käsityökoulu, taideleikkikoulu ja musiikkikoulu).

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia ja tätä kautta edistää yksilön hyvinvointia. Toiminta-alueita on koko Soisalo-opiston alue ja toimintaa Joroisissa on kirkonkylän ja Kuvansin lisäksi haja-asutusalueen kylillä.

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Määräraha- ja tulotaulukko sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00035000 Vapaa sivistystyö							
TOIMINTAKULUT	-102 785	-107 253		-107 253	-91 606	15 647	85,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-102 785	-107 253	0	-107 253	-91 606	15 647	85,4

Vapaan sivistystyön talousarvion alittuminen johtuu siitä, että vapaan sivistystyön toiminta on ollut poikkeuksellisen kustannustehokasta, koska ryhmäkokoo on ollut aiempaa suurempi ja ryhmien määrä vastaavasti pienempi.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1–12 kk
Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastusmahdollisuuksia ja näin edistää kuntalaisten hyvinvointia.	Kansalaisopisto tarjoaa musiikkia, kädentaitoja, kuvataiteita, tanssia, liikuntaa, kieliä, teatteria, kirjallisuutta, kotitaloutta, tieto- ja viestintätekniikkaa sekä muuta koulutusta. Taiteen perusopetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille.	Joroislaisten osallistujien lukumäärä	Soisalo-opiston opetukseen on osallistunut 649 joroislaista. (78 joroislaista enemmän vuoteen 2022 verrattuna.)

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Käyttäjäkunta vähenee kunnan ikärakenteen ja väestötappion myötä, jolloin osallistujia on vähemmän.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Riskit eivät toteutuneet. Netto-osallistujamäärä on pysynyt vuoden 2022 tasolla. Joroislaisten (kotikunta Joroinen) osallistujamäärä kasvoi 13,7 %.

Vapaan sivistystyön vuoden 2023 kevät suunniteltiin kevään 2022 koronarajoitusten mukaan. Tammikuusta 2023 pystyttiin palaamaan normaalikäytäntöön ja yhteen ryhmään mahtui enemmän osallistujia, jolloin lisäkurssien tarve pieni.

Joroisten kunnan alueella järjestetyn taiteen perusopetuksen tuntimäärä on pysynyt samana vuonna 2023 kuin vuonna 2022. Vuoden 2023 taiteen perusopetuksen laskutettavan osuuden pieneneminen johtuu siitä, että Varkauden taiteen perusopetuksen ryhmien koko on kasvanut, tällöin myös joroislaisista laskutettava summa on pienentynyt.

1.3. Tekninen toimi

Teknisen toimen tulosalueet ovat teknisen toimen hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu, kuntatekniikka, kiinteistö- ja ruokapalvelut, maa- ja metsätilat, rakennusvalvonta, teknisen toimen projektit ja vesihuoltolaitos.

Teknisen toimen toimialaa johtaa tekninen johtaja.

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00042010 TEKINEN TOIMI							
TOIMINTATUOTOT	4 472 651	4 482 652	-25 000	4 457 652	4 868 357	410 705	109,2
TOIMINTAKULUT	-4 902 150	-4 412 001	-146 000	-4 558 001	-5 012 573	-454 572	110,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-429 499	70 651	-171 000	-100 349	-144 217	-43 868	143,7
Poistot ja arvonalentumiset	-1 306 292	-974 523	-114 000	-1 088 523	-1 709 968	-621 445	157,1
TILIKAUDEN TULOS	-1 735 791	-903 872	-285 000	-1 188 872	-1 854 185	-665 313	156,0
Varausten ja rahastojen muutos	21 048				29 471	29 471	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 714 744	-903 872	-285 000	-1 188 872	-1 824 713	-635 841	153,5

Perustelut:

Yleistä

Teknisen toimen talousarviossa huomioon otettavat merkittävimmät muutokset liittyivät hyvinvointialueen toiminnan aloittamiseen. Tähän liittyvät muutokset ovat olleet pelastustoimen siirtyminen pois kunnalta, ympäristöterveydenhuollon (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto) siirtyminen teknisen toimen talousarvioon, terveysaseman puhtauspalveluiden siirtyminen pois tekniseltä toimelta sekä hyvinvointialueelle vuokrattavien kiinteistöjen vuokrahintojen muutokset. Tällä hetkellä mitään erityistä talouteen tai toimintaan liittyviä vastoinkäymisiä ei ole esiintynyt vaan teknisen toimen osalta muutos on sujunut pääosin hyvin.

Energian sekä muiden kustannusten yleinen nousu tapahtui pääosin oletetun mukaisesti. Muu kustannusten nousu jatkui vuoden mittaan.

Talous

Teknisen toimen toimintakate oli 43 868 € talousarviota heikompi. Poistoissa on nähtävissä suuri yksittäinen tapahtuma 623 507 € uuden virastotalon tasearvon alaskirjauksen vuoksi. Tilikauden alijäämä oli 12 334 € talousarviota suurempi, kun otetaan huomioon uudesta virastotalosta tehty alaskirjaus.

Toimintakulut

Toimintakulujen kasvu oli käyttökustannusten osalta pääosin talousarvion mukaista. Odottamattomat korjaukset nostavat kustannuksia vuosittain joillain kiinteistöillä. Kiinteistöjen toimintatuottoihin ja –kuluihin kirjattavat sisäiset jakamattomat kiinteistökustannukset näkyvät kirjaustavan vuoksi talousarviosta poikkeavina tuloina ja menoina.

Toimintatuotot

Kuten toimintakuluissa, jakamattomat sisäiset kiinteistömenot kirjataan sekä tuloina, että menoina talousarviosta poiketen. Yritystilojen vuokrien suuruus on pääosin sidottu korkotasoon, joten vuokratulojen määrä ylitti talousarvion.

1.3.1 Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu

Palvelusuunnitelma:

Teknisen toimen hallinnon ja yhdyskuntasuunnittelun alle sijoittuu useita eri palveluyksiköitä. Näitä ovat tekninen hallinto, yhdyskuntasuunnittelu, haja-asutusalueen vesihuolto ja ympäristönsuojelu. Uutena palvelualueena v. 2023 alusta on ympäristöterveydenhuolto, joka koostuu terveysvalvonnasta sekä eläinlääkinnästä.

TEKNINEN HALLINTO

Tekniseen hallintoon sisältyvät teknisen lautakunnan toiminta sekä toimialajohto. Tekninen lautakunta käyttää hallintosäännön mukaista ratkaisovaltaa palvelusuunnitelman toteuttamiseksi. Toimialahallinto johtaa, koordinoi ja kehittää teknistä toimialaa sekä tuottaa tietoa ja ratkaisumalleja päätöksentekoon.

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

Yhdyskuntasuunnittelun tehtävänä on luoda maankäytölliset valmiudet asumisen ja elinkeinotoiminnan sijoittumiseksi ja kehittämiseksi kunnassa. Yhdyskuntasuunnittelun keskeiset menetelmät ovat yleiskaavoitus ja asemakaavoitus sekä muiden maankäyttöä palvelevien suunnitelmien laatiminen.

HAJA-ASUTUSALUEEN VESIHUOLTO

Joroisten kunnan vesihuoltolaitoksen pumpaamaa käyttövettä toimitetaan lähes koko kunnan alueelle. Vedenjakelesta taajamien ulkopuolella huolehtivat vesiosuuskunnat. Kunnan vesihuoltolaitoksella ei ole viemäriverkostoa haja-asutusalueella. Kunta voi tukea vesiosuuskuntia esim. vedensaannin turvaamiseen liittyvissä hankkeissa tai yksityishenkilöitä heidän liittyessään vesijohtoverkostoon enintään talousarvioon varatulla summalla.

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Keski-Savon ympäristötoimen yksikkö toimii Keski-Savon ympäristölautakunnan alaisuudessa ja yksikön isäntäkuntana toimii Leppävirta. Keski-Savon ympäristötoimi huomioi itse kuntien hankkeet ja tavoitteet.

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Keski-Savon ympäristötoimen yksikkö toimii Keski-Savon ympäristölautakunnan alaisuudessa ja yksikön isäntäkuntana toimii Leppävirta. Keski-Savon ympäristötoimi huomioi itse kuntien terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon hankkeet ja tavoitteet.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuuston nähden sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00042050 Hallinto ja yhdyskuntasuunnittelu							
TOIMINTATUOTOT	426	10 000		10 000	895	-9 105	8,9
TOIMINTAKULUT	-707 814	-448 456		-448 456	-406 346	42 110	90,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-707 388	-438 456	0	-438 456	-405 451	33 005	92,5

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-12 kk
Lentokenttään tukeutuvien toimintojen sijoittumista alueelle edistetään kaavoituksellisin keinoin (Kuntastrategia 4.2.6)	Laaditaan React-Eu hankkeen ”Joroinen – vihreän teknologin ja kestävä matkailun edelläkävijä” yhteydessä alustavaa maankäytön suunnittelua lentokentän lähialueella.	Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos olivat valmistelussa v. 2023 loppulla.	Asemakaavoituksen pohjakartan päivittäminen valmistui. Asemakaavoituksessa tarvittavien taustaselvitysten laadinta aloitettiin.

Keski-Savon ympäristötoimen ympäristönsuojelun hankkeiden toteuttaminen	Toimenpiteet määritelty Keski-Savon ympäristölautakunnan talousarviossa 2023.	Keski-Savon ympäristölautakunnan toteutuksen raportointi jäsenkunnille.	Toteutui ympäristötoimen toimintasuunnitelman mukaisesti.
---	---	---	---

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Keskeisin toiminnallinen riski on henkilöriski (tekninen johtaja).

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Lentokenttäalueen maankäytön suunnittelu ja kehittyminen mahdollistavat uutta tuottavaa yritystoimintaa, työpaikkoja ja verotuloja alueelle. Asemakaavoitukseen liittyvät toimet aloitettiin.

Teknisen johtajan sijaisjärjestely on järjestynyt toimivaksi v. 2023 alusta kun uusi rakennuttamis- ja hankintapäällikkö aloitti virassaan.

Merkittäviä taloudellisia riskejä ei ole toteutunut.

Teknisen toimen hallinnon henkilöstökuluissa syntyi n. 36 000 €:n säästö.

1.3.2 Kuntatekniikka

Palvelusuunnitelma:

Tulosalueeseen kuuluvat liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet, liikuntapaikat, venepaikat, jätehuolto sekä uutena yksityistieavustukset. Osa palveluista tuotetaan itse ja osa hankitaan ostopalveluina. Liikenneväylien kuntoa sekä hoidon tasoa tarkkaillaan jatkuvasti ja havaittuihin ongelmiin reagoidaan nopeasti.

LIIKENNEVÄYLÄT

Yksikön tehtävänä on hoitaa ja kehittää kunnan hoidossa olevaa tie- ja katuverkkoa. Kaavateiden kunnossapidosta huolehditaan urakoitsijoiden avulla. Katuverkkoa on yhteensä 45 km ja kevyen liikenteen väyliä 9 km. Vesiväylät tarkastaa vuosittain Arctia Meritaito Oy toimesta, mittaustiedot ja korjaustoimet ovat Reimari-järjestelmässä.

PUISTOT JA YLEISET ALUEET

Yksikön tehtävänä on pitää kunnan keskeiset ja ympäristökuvan kannalta tärkeät puistot ja yleiset alueet määrärahojen puitteissa hyvässä kunnossa. Puistotöiden työnjohtajana toimii kunnossapitopäällikkö. Käytännön työtä tehdään kausipuistotyöntekijöiden sekä kesätyöntekijöiden voimin. Puistoja hoidetaan suunnitelmallisesti. Rakennettuja puistoja on n. 3 ha ja muiden hoidettavien alueiden pinta-ala on yhteensä n. 10 ha.

LIIKUNTAPAIKAT

Liikuntapaikkojen hoito tehdään omana työnä ja kunnossapito on pääosin ulkoistettu. Urheiluseurat ja liikuntajärjestöt ovat keskeisiä toimijoita käytännön työssä.

VENEPAIKAT

Venepaikkoja on Joroisselän satamassa, Kolpalla, Paron venerannassa, Kirvesniemessä sekä Paavalinkivessä. Venepaikkojen hoito on pääosin teknisen toimen tehtävänä.

JÄTEHUOLTO

Joroisissa jätehuollosta vastaa Keski-Savon jätehuolto Llky.

YKSITYISTIET

Yksityisteiden avustusmääräraha siirrettiin kuntatekniikan alle v. 2023 alusta. Yksityisteiden kunnossapitoa ja peruskorjauksia avustetaan vuosittaisen määrärahan puitteissa. Avustettavia tiekilometrejä on n. 250 km.

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja yksityistieavustuksissa, liikuntapaikoilla rakennuttamis- ja hankintapäällikkö, muutoin kunnossapitopäällikkö

Määräraha- ja tulo- ja meno- taulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00042400 Kuntatekniikka							
TOIMINTATUOTOT	28 625	22 120		22 120	29 257	7 137	132,3
TOIMINTAKULUT	-625 514	-661 671		-661 671	-839 481	-177 810	126,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-596 889	-639 551	0	-639 551	-810 225	-170 674	126,7
Poistot ja arvonalentumiset	-236 061	-233 172		-233 172	-236 963	-3 791	101,6
TILIKAUDEN TULOS	-832 950	-872 723	0	-872 723	-1 047 188	-174 465	120,0
Varausten ja rahastojen muut	-33 157				607	607	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	-866 107	-872 723	0	-872 723	-1 046 581	-173 858	119,9

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-12 kk
Liikenneväylillä turvallisuutta lisätään näköesteitä poistamalla (Kuntastrategia 4.1.4)	Tienvarsi ja risteysalueiden puuston ja pensaiden raivaukset.	Ilmoitukset vähältä piti -tilanteista risteysalueilla vähenevät.	Raivaukset Kuvansin alueella toteutettiin suunnitelman mukaisesti.
Puistoalueiden turvallisuuden parantaminen ja viihtyvyyden lisääminen (Kuntastrategia 4.1.4)	Puistoalueiden vanhojen ja vaaralliseksi todettujen puiden poistaminen. Taajamametsien raivaus.	Yksityisten tontin omistajien ilmoitukset tontin ja puuston haitallisista raja-alueista vähenevät.	Puiden kaatolupia annettiin yksityisille tontin omistajille/haltijoille. Vaarallisia puita poistettiin kirkonkylän taajaman alueelta.
Uimarantojen ja venepaikkojen kehittäminen käyttäjäystävällisemmäksi. (Kuntastrategia 4.1.4)	Laiturien lisääminen Kuvansinissa. Nuotiopaikkojen lisääminen ja vanhojen uusiminen. Uimarantojen opasteita ja ilmoitustauluja lisätään.	Käyttäjämäärät lisääntyvät ja positiivinen palaute.	Kolpan uimarannan ilmoitustaulu asennettiin. Paavalinkiven uimarannan ja venepaikan laiturit asennettiin sekä nurmialueen laajennus valmistui. Kirvesniemen venerantaan rakennettiin nuotiopaikka.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Toiminnalliset riskit liittyvät raaka-aineiden, koneiden ja laitteiden sekä niiden varaosien toimitusvaikeuksiin.

Merkittävin taloudellinen riski aiheutuu hintojen, lähinnä polttoaineiden, noususta.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Turvallisuus ja viihtyisyys ovat kuntastrategian mukaisia veto- ja pitovoimatekijöitä.

Toiminnalliset riskit eli erilaiset Venäjän hyökkäyssodasta johtuvat toimitusvaikeudet, voisivat pahimmassa skenaariossa keskeyttää esim. liikenneväylien kunnossapidon.

Taloudellinen riski voi toteutua inflaation yhä pahetessa.

Riskit eivät ole toteutuneet.

Katujen talvihoidon kustannukset ylittyivät n. 30 000 € lumisen talven vuoksi ja samasta syystä latujen hoitokustannukset ylittyivät n. 32 000 €. Liikuntapaikkojen kalustoon lisättiin talousarviosta poiketen n. 25 000 €:n arvoinen siirrettävä näyttely-/myymälätila, joka siirtyi kunnan omistukseen kiinteistökaupan myötä. Muilta osin kustannusten nousu johtui pääosin ostopalveluiden ja hankintojen kustannusten noususta.

1.3.3 Kiinteistö- ja ruokapalvelut

Palvelusuunnitelma:

Kiinteistö- ja ruokapalveluihin sisältyvät kaikki kunnan omistamiin kiinteistöihin liittyvät tukipalvelut kuten mm. siivous-, talonmies- ja korjaustyöpalvelut, kiinteistöjen muut kulut sekä ruokahuolto.

SIIVOUSPALVELUT

Siivouspalvelut vastaavat Joroisten kunnan hallinnoimien eri kiinteistöjen, kuten esim. koulujen ja päiväkotien siivouspalvelusta sekä käyttäjien erikseen tilaamista palveluista. Riittävän puhtaustason ylläpitäminen auttaa säilyttämään pintamateriaalit hyvässä kunnossa ja sisäilman laadun parempana. Siivouspalveluissa pyritään siihen, että palvelu on tehokasta, joustavaa, luotettavaa, asiakastarpeista ohjautuvaa sekä vuorovaikutteista.

RUOKAPALVELUT

Kirkonkylän koulukeskuksen ja Kuvansin koulun ruokapalvelun tuottaminen eri asiakasryhmille (oppilaat, henkilökunta, päiväkodit, lasten ryhmikset). Ko. keittiöt ovat tuotantokeittiöitä. Tarvittaessa ruokaa valmistetaan myös kesäaikaan varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Ruokapalvelun tavoitteena on tuottaa laadukkaita, terveellisiä, ravitsemussuosituksen mukaisia sekä kustannustehokkaita ateriapalveluja eri asiakasryhmien tarpeisiin. Kaikki toiminta, aivan ruokalistojen suunnittelusta, raaka-aineiden valinnasta itse toteutukseen tähtää siihen, että ruoka on ravitsevaa ja monipuolista, ruokahalua herättävää ja hyvän makuista.

KUNNOSSAPITOPALVELUT

Kunnan eri toimialojen tarvitsemat kiinteistöjenhoitopalvelut tuotetaan pääosin omana työnä. Toimintaa kehitetään palvelualueilta saatavan palautteen perusteella.

Teknisen toimen henkilöstö tuottaa korjaus- ja rakentamispalveluita kunnan omistamille kiinteistöille. Korjaustyöt tehdään pääsääntöisesti kunnossapitosuunnitelmien perusteella.

KIINTEISTÖT

Kunnan omistama rakennuskanta pidetään hyvässä käyttökunnossa. Tekninen toimi hallinnoi kiinteistöjä yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.

Vastuuhenkilöt: Puhtaus- ja ruokapalvelupäällikkö Siivous- ja ruokapalveluissa, muissa kunnossapitopäällikkö

Määräraha- ja tulo- ja meno-tilin mukaan nähdessä sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muut- tos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poik- keama	Käyttö %
00042510 Kiinteistö- ja ruokapalvelut							
TOIMINTATUOTOT	4 128 889	4 249 932		4 249 932	4 657 114	407 182	109,6
TOIMINTAKULUT	-3 332 086	-3 129 647	-176 000	-3 305 647	-3 634 956	-329 309	110,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	796 803	1 120 285	-176 000	944 285	1 022 158	77 873	108,2
Poistot ja arvonalentumiset	-1 070 232	-741 351	-114 000	-855 351	-1 473 005	-617 654	172,2
TILIKAUDEN TULOS	-273 429	378 934	-290 000	88 934	-450 846	-539 780	-506,9
Varausten ja rahastojen muutos	54 205				28 864	28 864	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALI- JÄÄMÄ	-219 224	378 934	-290 000	88 934	-421 982	-510 916	-474,5

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-12 kk
Ilmastokestävän reseptiikan kehittäminen ruokapalveluissa (Kuntastrategia 4.1.6)	Ruokalistaa kehitetään ja valitaan listalle enemmän ilmastokestäviä ruokia	Ruokalistalle valittujen ilmastokestävien reseptien/ruokien määrä kpl/v	Toteutunut. Noin 1-2 krt/vko punaisen lihan rinnalla on tarjolla myös kasvisvaihtoehto.
Kiinteistönhoidon ja kunnossapidon palveluiden parantaminen (Kuntastrategia 4.1)	Sähköisen kiinteistönhoidon palvelupyynnön opastus käyttäjille. Sähköiseen huoltokansioon kiinteistöjen PTS tietojen lisääminen.	Sähköiset palvelupyynnot lisääntyvät, mikä tavoittaa nopeasti kiinteistönhoidon ja huollon reagointi nopeutuu. Huoltokansion käyttö monipuolistuu.	Palvelupyynnöitä tullut jo sähköisen palvelun kautta kiinteistöhoitoon. Kiinteistötietojen siirto huoltokansioon jatkuu.
Kiinteistöjen käytön arviointi ja kunnossapidon tarve. (Kuntastrategia 4.3.1)	Opintie 7 puretaan, tontti koulukeskuksen P-alueeksi.	P-alue on koulukeskuksen käytössä.	Opintie 7 rivitalo purettiin ja Paikotusalue otettiin käyttöön.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Toiminnallisena riskinä ruokapalveluiden osalta raaka-ainetoimitusten häiriintyminen ja kiinteistöjen osalta sähkön toimituksen epävarmuudet ja sähkökatkot.

Toiminnalliset riskit eivät toteutuneet.

Taloudellisesti riskiä aiheuttaa etenkin sähkön, lämmitysöljyn ja kaukolämmön hintojen nousu.

Siivous- ja ruokapalveluissa on elintarvikkeiden ja hygieniapapereiden hinta jatkanut kasvuaan.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Joroisten kunta on sitoutunut Keski-Savon ilmasto-ohjelmaan ja yksi osa ilmastomuutoksen torjunnassa on ruokapalveluiden ilmastokestävyuden tarkastelu.

Uusi kiinteistönhoidon palvelupyynnöjärjestelmä edistää laajalti käytettynä kiinteistöjen pitkäjänteistä kunnossapitoa.

Kiinteistöjen talousarvioissa on merkittävästi nostettu lämmityksen ja etenkin sähkönkulutuksen menokohtia. Riskinä on, ettei nosto ole riittävä ja hintojen nousu on arviota suurempi. Hinnat ovat nousseet odotetusti. Kiinteistöjen lämmityskustannuksiin vaikuttaa kuitenkin merkittävimmin toteutuneet sääolot.

Kiinteistöjen kustannuksissa suurin yksittäinen toteuman muutos talousarvioon nähden, n. 232 000 €, johtuu sisäisistä kiinteistökulujen kirjauksista. Nämä ns. jakamattomat kustannukset koskevat koulukeskuksen kiinteistöjen kustannuksia, jotka kerätään ensin yhden kustannuspaikan alle ja jaetaan sitten kiinteistöille tietyssä suhteessa. Sen vuoksi sekä toimintatuotot, että toimintakulut kasvavat talousarvioon nähden jakamattomien kiinteistökulujen verran. Yritystilojen vuokrien suuruus on pääosin sidottu korkotasoon, joten vuokratulojen määrä ylitti talousarvion. Muutamat yllättävät korjaukset nostivat esim. Urheilutalon ja Kuvansin koulun kustannuksia. Poistoissa on nähtävissä suuri yksittäinen tapahtuma 623 507 € uuden virastotalon tasearvon alaskirjauksesta.

1.3.4 Maa- ja metsätilat

Palvelusuunnitelma:

Kunnalla on metsätalousmaata n. 1100 ha. Metsiä hoidetaan suunnitelmallisesti hyvien metsänhoitosuosituksien mukaisesti pitäen tavoitteena tuottavaa ja moniarvoista metsäomaisuutta. Vuotuiset puunmyyntisuunnitelmat tehdään metsäsuunnitelman perusteella. Metsien hyvää puuntuottoa edesautetaan tekemällä metsänhoitotyöt ja kasvatushakkuut oikea aikaisesti. Talousmetsien luonnonhoitoa toteutetaan PEFC-sertifikaatin mukaisesti.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muut- tos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poik- keama	Käyttö %
00042600 Maa- ja metsätilat							
TOIMINTATUOTOT	281 391	136 000		136 000	122 567	-13 433	90,1
TOIMINTAKULUT	-52 392	-42 492		-42 492	-44 214	-1 722	104,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	229 000	93 508	0	93 508	78 353	-15 155	83,8

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-12 kk
Jaotellaan kunnan metsämaat neljään luokkaan v. 2024 laadittavan metsäsuunnitelman valmistelevana työnä (metsätalousmaat, ulkoilun edistämisaalueet, taajamametsät ja suoje-lualueet) (Kuntastrategia 4.3.4).	Tehdään karttatarkastelu kunnan metsäalueista. Osallistetaan kuntalaiset mukaan työhön.	Kuntalaiskysely on suoritettu. Karkea jako alueista on tehty.	Kunnan maaomistus vietiin paikka-tietoaineistoon ja metsätilat jaoteltiin eri käyttöluokkiin (virkistysmetsät, talousmetsät ja suoje-lualueet).

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Lama voisi aiheuttaa metsätaloustuotteiden kysynnän heikkenemistä, jolloin puukauppatulojen määrä laskisi.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Käytössä oleva metsäsuunnitelma on laadittu v. 2014 kymmenvuotiskaudelle. Uuden suunnitelman maastotyöt on suoritettava v. 2024 kesällä.

Kaikkia myytyjä leimikoita ei ollut hakattu vielä vuoden loppuun mennessä. Osa leimikoista on myyty jo v. 2022.

1.3.5 Rakennusvalvonta

Palvelusuunnitelma:

Rakennusvalvonnan tehtävänä on käsitellä rakennus- ja toimenpideluvat ja hyväksyä toimenpideilmoitukset sekä suorittaa lupiin liittyvät katselmukset. Rakennusvalvonta valmistele rakentamiseen liittyvien poikkeamislupien lausunnot. Rakennusvalvonta edistää hyvää rakennustapaa, valvoo rakennetun ympäristön tilaa ja rakennusten kunnossapitoa sekä ohjaa rakennustoimintaa kestäväällä tavalla. Rakennustarkastajan sekä rakennusvalvonnan sihteerin tehtävät hankitaan Varkauden kaupungilta.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulo- ja meno- taulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00042760 Rakennusvalvonta							
TOIMINTATUOTOT	33 319	39 600		39 600	58 525	18 925	147,8
TOIMINTAKULUT	-75 640	-80 335		-80 335	-81 026	-691	100,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-42 320	-40 735	0	-40 735	-22 501	18 234	55,2

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-12 kk
Keski-Savon yhteinen rakennusvalvontayksikkö aloittaa toimintansa 1.1.2024 (Kuntastrategia 4.6)	Yhteistyö muiden Keski-Savon kuntien kanssa.	Päätös yksikön perustamisesta on tehty kunnanvaltuustossa.	Kuntien tekniset johtajat tekivät aloitteen yksikön perustamisesta kuntien johdolle. Päätöstä yksikön perustamisesta ei tehty.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Rakennuslupatulot kattavat taantuman toteutuessa yhä pienemmän osan rakennusvalvonnan menoista. Yhteistyön toteutuminen vaatii osallistuvien kuntien hyväksynnän.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Pääosa rakennusvalvonnan tehtävistä on viranomaistoimintaa. Rakentamisen ohjaaminen ja neuvonta parantaa rakentamisen laatua tuottaen pitkäaikaisia hyötyjä mm. energian säästössä ja rakennusten käyttöiässä. Taloudellinen tilanne vaikuttaa hyvin paljon rakentamisen määrään ja lupatulokertymään.

Päätöstä yhteisen rakennusvalvonnan perustamisesta ei ole tehty, koska kuntien yhteistä näkemystä ei vielä ole.

Talonrakentamisen lupamäärät laskivat, mutta muu rakentaminen kuten esim. aurinkovoimaloiden rakennuslupamaksut nostivat toimintatuottoja n. 18 000 € yli talousarvion.

1.3.6 Teknisen toimen projektit

Palvelusuunnitelma:

Teknisen toimen projekteihin sisältyvät erilaiset määräaikaisten hankkeiden ja kustannukset. Vuonna 2023 projekteihin sisältyvät vesiensuojeluavustukset, Joroisvirran reitin kalataloudellinen kunnostushanke sekä Kuvansinjoen kunnostuksen suunnittelu. Kalataloudelliset kunnostushankkeet toteutetaan yhteistyössä muiden osallistuvien tahojen kanssa.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulo- ja meno- taulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00042800 Teknisen toimen projektit							
TOIMINTATUOTOT		25 000	-25 000				
TOIMINTAKULUT		-49 400	30 000	-19 400	-6 551	12 849	33,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	-24 400	5 000	-19 400	-6 551	12 849	33,8

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-12 kk
Toinen kalataloudellinen kunnostushanke etenee toteutusavustukseen ja -päättökseen saakka. (Kuntastrategia 5 a ja f).	Edistetään yhteistyötä osallisten kesken.	Hankkeelle on saatu myönteinen avustuspäätös ja toimivaltaisen kunnan toimielimen toteuttamispäätös.	Kosteikkojen Jorois-selkä-hanke sai myönteisen avustuspäätöksen toukuussa. Kuvansinjoen kalataloudellisen kunnostuksen suunnittelu on aloitettu.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:
Hankerahoitusta ei saada eivätkä hankkeet toteudu.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:
Vesistöjen tilan parantaminen toteuttaa Vuoksen vesistöalueen vesienhoitosuunnitelmaa. Hankerahoitus on saatu yhdelle hankkeelle.

Hankepäätösten siirtymisen vuoksi hankkeet eivät edenneet odotetulla tavalla.

2. Käyttötalouden toteutuminen

2.1. Kunta

Määräraha-aulukko kaikki yhteensä:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos	TA yht. 2023	TP 2023	Poikkeama	Käyttö %
0000003 JOROISTEN KUNTA							
TOIMINTATUOTOT	6 478 194	5 844 021	-25 000	5 819 021	6 618 602	799 581	113,7
TOIMINTAKULUT	-37 850 862	-16 881 138	-159 492	-17 040 630	-17 664 518	-623 888	103,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-31 372 669	-11 037 117	-184 492	-11 221 609	-11 045 916	175 694	98,4
Verotulot	19 591 326	10 232 000		10 232 000	10 616 100	384 100	103,8
Valtionosuudet	13 611 358	2 803 414		2 803 414	2 635 019	-168 395	94,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-114 404	-286 291		-286 291	39 240	325 531	-13,7
VUOSIKATE	1 715 611	1 712 006	-184 492	1 527 514	2 244 443	716 929	146,9
Poistot ja arvonalentumiset	-1 349 644	-982 127	-114 000	-1 096 127	-1 818 308	-722 181	165,9
TILIKAUDEN TULOS	365 968	729 879	-298 492	431 387	426 135	-5 252	98,8
Varausten ja rahastojen muutos	21 048				29 471	29 471	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	387 016	729 879	-298 492	431 387	455 606	24 219	105,6

2.2. Vesihuoltolaitos

Palvelusuunnitelma:

Vesi- ja viemärlaitos vastaa laadukkaan käyttöveden tuottamisesta asiakkailleen sekä huolehtii vastaanotetun jäteveden puhdistamisesta ympäristölupaehtojen mukaisesti. Vesihuoltolaitoksen omaisuuden korjausvelkaa pienennetään suunnitelmallisesti suoritettavilla investoinneilla.

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Määräraha- ja tulotaulukko valtuustoon nähden sitovalla tasolla:

	TP 2022	TA 2023	TA muutos 2023	TA yht. 2023	Toteuma 1-12 kk	Poikkeama	Käyttö %
00000002 JOROISTEN VESIHUOLTOLAITOS							
LIKEVAIHTO	684 956	666 642		666 642	609 077	-57 565	91,4
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	3 587	2 150		2 150	5 159	3 009	239,9
MATERIAALIT JA PALVELUT	-344 071	-327 734		-327 734	-338 652	-10 918	103,3
HENKILÖSTÖKULUT	-170 232	-179 562		-179 562	-197 095	-17 533	109,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-89 610	-114 599		-114 599	-109 638	4 961	95,7
LIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-27 337	-8 800		-8 800	-34 260	-25 460	389,3
LIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	57 293	38 097	0	38 097	-65 410	-103 507	-171,7
KORKOTUOTOT					10 910	10 910	-100,0
MUUT RAHOITUSTUOTOT	3 470				2 694	2 694	-100,0
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-45 136				-28 763	-28 763	-100,0
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-40 054	-40 054		-40 054	-40 054		100,0
MUUT RAHOITUSKULUT	-185				-409	-409	-100,0
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-81 906	-40 054		-40 054	-55 622	-15 568	138,9
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-24 613	-1 957	0	-1 957	-121 032	-119 075	6 184,6
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS					-59 354	-59 354	-100,0
VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN LISÄYS/VÄHENNYS					70 000	70 000	-100,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-24 613	-1 957	0	-1 957	-110 386	-108 429	5 640,6

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma 1-12 kk
Laaditaan jätevedenpuhdistamoiden strateginen suunnitelma – peruskorjaus vai yhdysviemäri (Kuntastrategia 4.1.1.d)	Laaditaan alustavat suunnitelmat ja kustannusvaihtoehdot eri vaihtoehdoista	Suunnitelmat ja kustannusarviot on laadittu.	Strategiasuunnitelma valmistui. Vaihtoehtojen lähempää tarkastelua jatketaan v. 2024.

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Talous- tai jäteveden käsittelyssä tarvittavien kemikaalien toimitusvaikeuksia voi esiintyä. Sähkön säännöstely ja sähkökatkot voivat aiheuttaa toimintaepävarmuuksia mm. automaatiojärjestelmien toimintaan.

Perustelut suunnitelmalle ja riskiarviolle:

Vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä merkittävistä tulevista investointitarpeista ja niiden taloudellisista vaikutuksista pitkällä aikavälillä.

Epävakaa turvallisuuspoliittinen sekä taloudellinen tilanne voi aiheuttaa materiaalien ja kemikaalien toimitusvaikeuksia. Sähkötuotannon määrän riittämättömyys voi johtaa sähkön säännöstelyyn. Nämä riskit eivät toteutuneet.

Talouden toteuma:

Vesihuoltolaitoksen liikevaihto laski oletettavasti kuluttajien säästötoimenpiteiden vuoksi. Vesilaitoksen perusmaksuja oletettiin saavan huomattavasti enemmän kuin toteuma oli. Virhearvio johtui virheellisestä toteumakirjauksesta. Liikevaihto alitti talousarvion siten yhteensä 57 565 €. Materiaalit ja palvelut ylittivät talousarvion kustannukset n. 3,3 % ja henkilöstökulut n. 9,8 %. Henkilöstökulujen ylitys johtuu henkilökunnan eläköitymiseen liittyvästä varautumisesta. Joroisten Veden toimistosihteerin eläköitymiseen v. 2024 alusta varauduttiin palkkaamalla tammikuussa 2023 toimistosihteerin 0,5 htv työpanoksella perehtymään tehtävään. Viemärlaitoksen osalta maksettiin suurehko korvaus runkoviemärin tukkeutumisesta aiheutuneen tulvimisvahingon vuoksi. Vesihuoltolaitos maksoi kunnalle korkoa ns. välitilin saldosta 28 763 €. Kolpan alueen vesihuollon rakentamiseksi v. 2015 tehty investointivaraus oli jäänyt purkamatta investoinnin valmistuttua. 70 000 € varaus purettiin TP23 yhteydessä. Varauksen purkuun liittyen jouduttiin samalla tekemään 59 354 € suuruinen poistoeron muutos. Tilikauden alijäämäksi muodostui 110 386 €.

3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen talousarviossa

3.1. Kunta ja vesihuoltolaitos yhteensä, sisäiset erät mukana

TUOSLASKELMA	Alkuperäinen TA 2023	TA- Muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 750 020	0	2 750 020	2 812 534,51	62 514,51
Maksutuotot	181 000	0	181 000	155 687,58	-25 312,42
Tuet ja avustukset	441 588	-25 000	416 588	743 081,35	326 493,35
Muut toimintatuotot	3 140 205	0	3 140 205	3 521 534,76	381 329,76
TOIMINTATUOTOT	6 512 813	-25 000	6 487 813	7 232 838,20	745 025,20
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0,00
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8 308 825	0	-8 308 825	-8 514 934,87	-206 109,87
Palvelujen ostot	-4 698 056	-16 000	-4 714 056	-5 175 635,03	-461 579,03
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 867 100	0	-1 867 100	-1 846 424,22	20 675,78
Avustukset	-649 716	0	-649 716	-517 437,34	132 278,66
Muut toimintakulut	-1 873 537	-143 492	-2 017 029	-2 180 094,00	-163 065,00
TOIMINTAKULUT	-17 397 234	-159 492	-17 556 726	-18 234 525,46	-677 799,46
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 884 421	-184 492	-11 068 913	-11 001 687,26	67 225,74
Verotulot	10 232 000		10 232 000	10 616 099,83	384 099,83
Valtionosuudet	2 803 414		2 803 414	2 635 019,00	-168 395,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	60 000		60 000	112 393,41	52 393,41
Muut rahoitustuotot	60 000		60 000	442 006,68	382 006,68
Korkokulut	-396 345		-396 345	-441 721,80	-45 376,80
Muut rahoituskulut	-50 000		-50 000	-129 060,69	-79 060,69
Rahoitustuotot ja -kulut	-326 345	0	-326 345	-16 382,40	309 962,60
VUOSIKATE	1 824 648	-184 492	1 640 156	2 233 049,17	592 893,17
Poistot ja arvonalentumiset	-1 096 726	-114 000	-1 210 726	-1 927 946,19	-717 220,19
TILIKAUDEN TULOS	727 922	-298 492	429 430	305 102,98	-124 327,02
Varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	40 117,18	40 117,18
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	727 922	-298 492	429 430	345 220,16	-84 209,84

3.2. Tuloslaskelmaosan toteumavertailu (kunta ja vesihuoltolaitos sisäisin ja ulkoisin erin)

	TP 2022	KU+VH TA 2023	Ta muutok- set ku ja vh	Muutettu ta 2023	TP 2023	Poikkeama	Käyttö %
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	3 365 047	2 750 020	0	2 750 020	2 812 535	62 515	102,3
Maksutuotot	171 311	181 000	0	181 000	155 688	-25 312	86,0
Tuet ja avustukset	514 436	441 588	-25 000	416 588	743 081	326 493	178,4
Muut toimintatuotot	3 115 943	3 140 205	0	3 140 205	3 521 535	381 330	112,1
TOIMINTATUOTOT	7 166 736	6 512 813	-25 000	6 487 813	7 232 838	745 025	111,5
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-8 523 151	-8 308 825	0	-8 308 825	-8 514 935	-206 110	102,5
Palvelujen ostot	-26 072 804	-4 698 056	-16 000	-4 714 056	-5 175 635	-461 579	109,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 587 647	-1 867 100	0	-1 867 100	-1 846 424	20 676	98,9
Avustukset	-375 393	-649 716	0	-649 716	-517 437	132 279	79,6
Muut toimintakulut	-1 833 507	-1 873 537	-143 492	-2 017 029	-2 180 094	-163 065	108,1
TOIMINTAKULUT	-38 392 502	-17 397 234	-159 492	-17 556 726	-18 234 525	-677 799	103,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-31 225 766	-10 884 421	-184 492	-11 068 913	-11 001 687	67 226	99,4
Verotulot	19 591 326	10 232 000		10 232 000	10 616 100	384 100	103,8
Valtionosuudet	13 611 358	2 803 414		2 803 414	2 635 019	-168 395	94,0
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	114 949	60 000		60 000	112 393	52 393	187,3
Muut rahoitustuotot	290 114	60 000		60 000	442 007	382 007	736,7
Korkokulut	-189 707	-396 345		-396 345	-441 722	-45 377	111,4
Muut rahoituskulut	-411 666	-50 000		-50 000	-129 061	-79 061	258,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-196 310	-326 345	0	-326 345	-16 382	309 963	5,0
UUSIKATE	1 780 609	1 824 648	-184 492	1 640 156	2 233 049	592 893	136,1
Poistot ja arvonalentumiset	-1 439 254	-1 096 726	-114 000	-1 210 726	-1 927 946	-717 220	159,2
TILIKAUDEN TULOS	341 355	727 922	-298 492	429 430	305 103	-124 327	71,0
Varausten ja rahastojen muutokset	21 048	0	0	0	40 117	40 117	
TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	362 403	727 922	-298 492	429 430	345 220	-84 210	80,4

3.3. Verotulot ja valtionosuudet

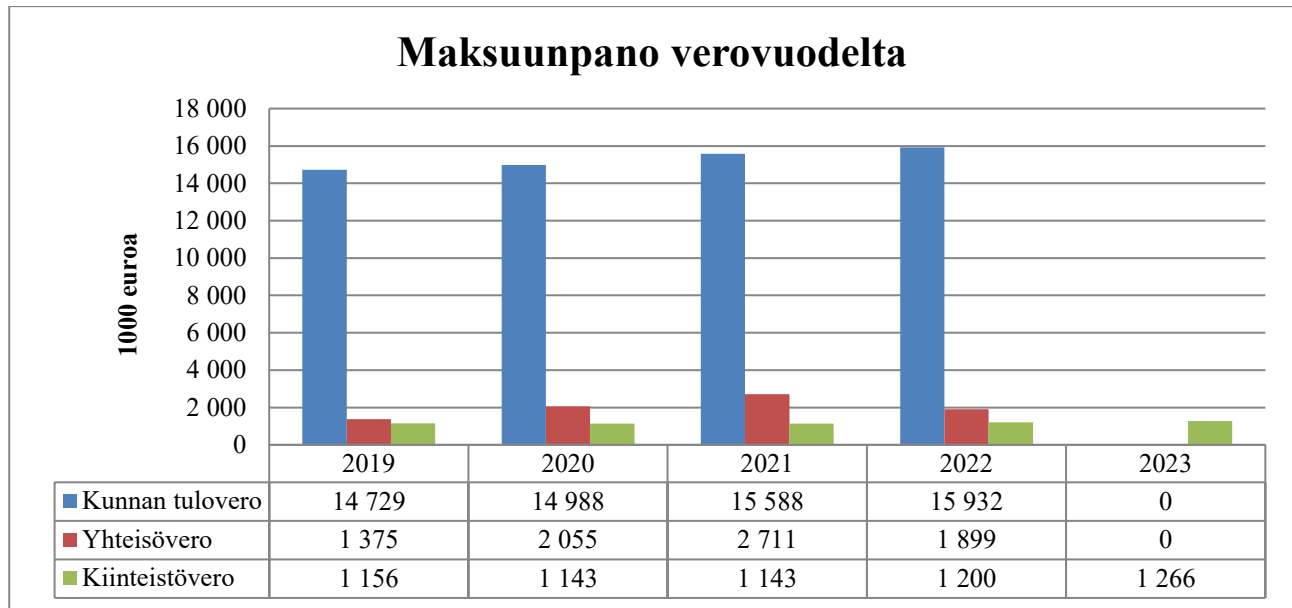
Verotulot

Tilinpäätökseen tuloutuu verotuloja sekä tilivuodelta että muilta verovuosilta. Kunnan tuloveroa tuloutui edelliseen tilinpäätökseen verrattuna -50,4 %, -8 121 482 euroa vähemmän. Suuri vähennys johtui soterahoitumallista ja siihen osattiin pääosin varautua. Myös yhteisöveron tuotot laskivat samasta syystä. Kiinteistövero säilyi suunnilleen edellisen vuoden 2022 tasolla.

Verotulojen toteutuma talousarviossa

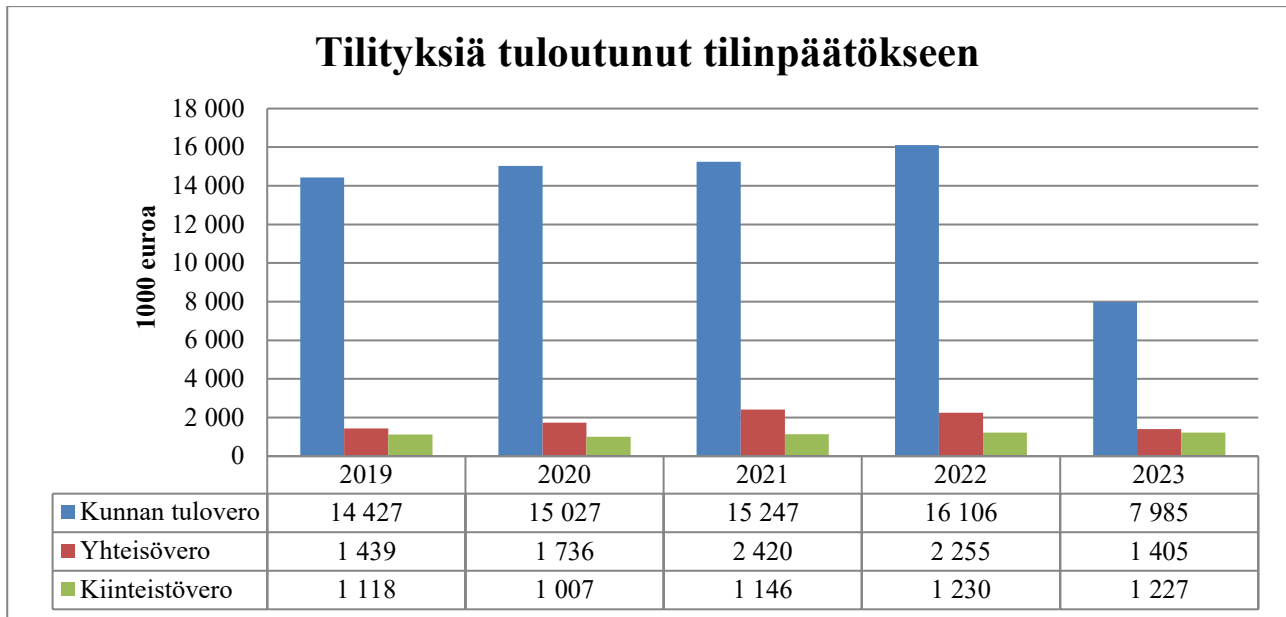
Verotulot	Tilinpäätös ed. vuosi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeinen	Toteutuma	Poikkeama	Muutos €	Muutos %
Kunnan tulovero	16 106 007	7 618 000	0	7 618 000	7 984 525	366 525	-8 121 482	-50,4
Kiinteistövero	1 229 937	1 173 000	0	1 173 000	1 227 073	54 073	-2 864	-0,2
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 255 382	1 441 000	0	1 441 000	1 404 502	-36 498	-850 880	-37,7
Yhteensä	19 591 326	10 232 000	0	10 232 000	10 616 100	384 100	-8 975 226	-45,8

Maksuunpano ko. verovuodelta	2019	2020	2021	2022	2023
Kunnan tulovero	14 729	14 988	15 588	15 932	0
Yhteisövero	1 375	2 055	2 711	1 899	0
Kiinteistövero	1 156	1 143	1 143	1 200	1 266
Yhteensä	17 260	18 187	19 442	19 031	1 266

Kunnan tuloveron ja yhteisöveron osalta tiedot puuttuivat.

Tilityksiä tuloutunut tilinpäätökseen	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos ed. vuoteen %
Kunnan tulovero	14 427	15 027	15 247	16 106	7 985	-50,4
osuus tilinpäätöksen verotuloista	84,9 %	84,6 %	81,0 %	82,2 %	75,2 %	
josta muiden kuin TA-vuoden veroja	1 060	1 356	1 362	1 579	1 486	
muiden vuosien osuus %	7,3 %	9,0 %	8,9 %	9,8 %	18,6 %	
Yhteisövero	1 439	1 736	2 420	2 255	1 405	-37,7
osuus tilinpäätöksen verotuloista	8,5 %	9,8 %	12,9 %	11,5 %	13,2 %	
josta muiden kuin TA-vuoden veroja	353	237	659	883	588	
muiden vuosien osuus %	24,5 %	13,7 %	27,2 %	39,2 %	41,9 %	
Kiinteistövero	1 118	1 007	1 146	1 230	1 227	-0,2
osuus tilinpäätöksen verotuloista	6,6 %	5,7 %	6,1 %	6,3 %	11,6 %	
Yhteensä	16 984	17 770	18 814	19 591	10 616	-45,8

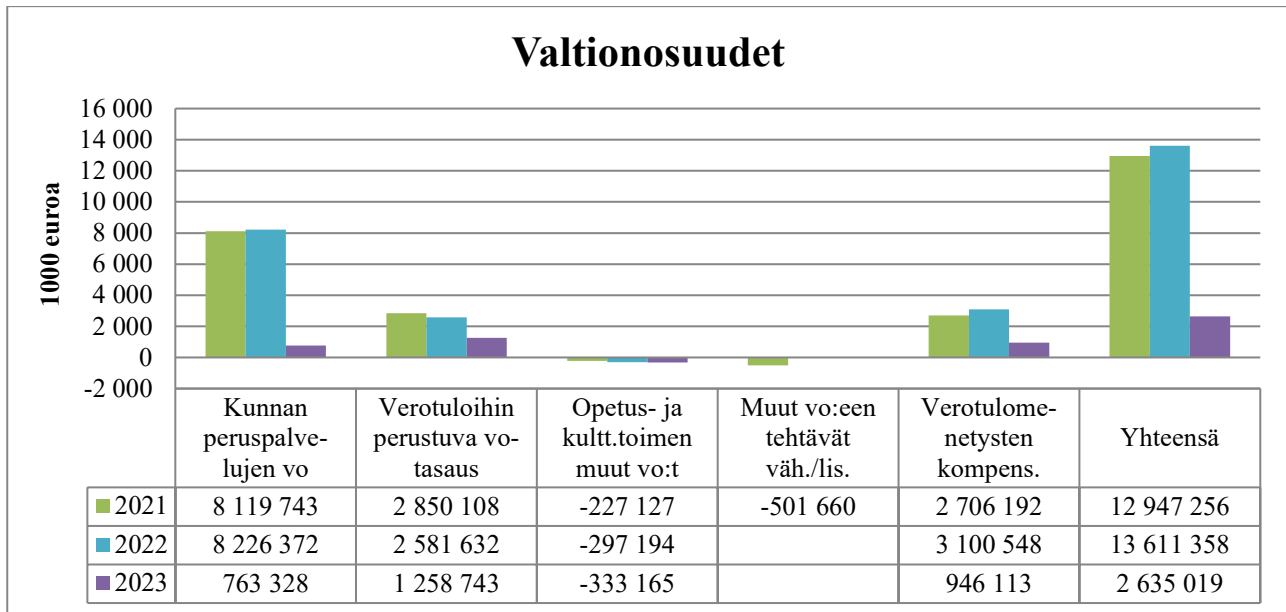
Kunnan verotulojen määräytymisen perusteita:

Vuosi	Tulovero-%	Kiinteistövero - %				
		Vakituinen asunto	Muu kuin vak. asunto	Voimalaitos	Yleinen	Maapohjan yleinen
2019	21,25	0,50	1,10	3,10	1,05	
2020	21,25	0,50	1,10	3,10	1,05	
2021	21,25	0,50	1,10	3,10	1,05	
2022	21,25	0,50	1,10	3,10	1,05	
2023	8,61	0,50	1,10	3,10	1,05	
2024	8,6	0,50	1,10	3,10	1,05	1,30

Valtionosuuksien toteutuma talousarviossa

Valtionosuudet	Tilinpäätös ed. vuosi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Muutos €	Muutos %
Kunnan peruspalvelujen vo	8 226 372	2 803 414	0	2 803 414	763 328	-2 040 086	-7 463 044	-90,7
Verotuloihin perustuva vo-tasaus	2 581 632	0	0	0	1 258 743	1 258 743	-1 322 889	-51,2
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Opetus- ja kultt.toimen muut vo:t	-297 194	0	0	0	-333 165	-333 165	-35 971	12,1
Harkinnanvarainen vo-korotus	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Muut vo:een tehtävät väh./lis.	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Verotulomenetyksen kompensatio	3 100 548	0	0	0	946 113	946 113	-2 154 435	-69,5
Yhteensä	13 611 358	2 803 414	0	2 803 414	2 635 019	-168 395	-10 976 339	-80,6

Talousarviossa valtionosuudet on käsitelty yhtenä eränä. Valtionosuudet vähenivät 80,6 %, -10 976 339 € edelliseen tilikauteen verrattuna ja poikkesivat -168 395 euroa talousarviosta. Vähennyksen tärkein selittäjä on soterahoitusmalli, jossa kunnalle sotepalveluista aikaisemmin maksetut valtionosuudet siirrettiin hyvinvointialueelle.

3.4. Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot toteutuivat 52 393 € talousarviota parempina. Ne sisältävät myös kunta/vesihuoltolaitoksen välitystilin korkoa. Muut rahoitustuotot sisältävät pääosin sijoitusten tuloutuksia. Ne toteutuivat 382 007 euroa talousarviota parempina, joka on yksi merkittävä tekijä kunnan hyvälle taloudelliselle tulokselle. Muut rahoitustuotot korvausta peruspääomasta 40 054 €, mitkä ovat myös vastaavasti korkokuluissa ja muissa rahoituskuluissa sisällä.

Kunnan pitkäaikaisten lainojen korkokulut mukaan lukien korkosuojauksista aiheutuneet korkokulut olivat 441 722 € ja niistä aiheutui lisäkustannuksia talousarvioon nähden 45 377 €. Vaihtuvat antolainauksen korot olivat tarkasteluvuonna suhteellisen korkealla ja säilyivät korkealla odotettua pidempään jatkaen edelleen korkealla tasolla.

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteutuma talousarviossa (kunta ja vh)

	Tilinpäätös ed. vuosi	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvionmuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Korkotuotot	114 949	60 000	0	60 000	112 393	52 393
Muut rahoitustuotot	290 114	60 000	0	60 000	442 007	382 007
Korkokulut	-189 707	-396 345	0	-396 345	-441 722	-45 377
Muut rahoituskulut	-411 666	-50 000	0	-50 000	-129 061	-79 061
Rahoitustuotot ja -kulut	-196 310	-326 345	0	-326 345	-16 382	309 963

3.5. Poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset

Poistoeron, varausten ja rahastojen muutoksen toteutuma talousarviossa (kunta ja vh)

	Tilinpäätös ed. vuosi	Alkuperäinen talousarvio	Talousar- viomuutok- set	Talousar- vio muu- tosten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama
Poistoeron muutos	21 048	0	0	0	-29 883	-29 883
Varausten muutos	0	0	0	0	70 000	70 000
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0
Poistoeron, varausten ja ra- hastojen muutos	21 048	0	0	0	40 117	40 117

Investointivarauksella katettujen hankintojen poistoerojen muutokset tilikaudella olivat 29 883 €. Ne vähensivät ylijäämää.

Investointivarauksia tuloutui 70 000 €. Asia on perusteltu kohdassa 8.2 ”Tilikauden tuloksen käsittely”.

4. Investointiosan toteutuminen talousarviossa

Talousarvioon 2023 varattujen kunnan ja vesihuoltolaitoksen investointimenojen kokonaissumma oli vuoden aikana tehtyjen muutosten jälkeen yhteensä 1 539 500 € ja investointien kokonaistoteuma 1 242 120 €.

Vuoden 2023 investointien toteuma koostuu useista pienehköistä uudis- ja peruskorjaushankkeista sekä hankinnoista. Alle talousarviosumman toteutuivat Puttitien rakentaminen, jonka toteutuneet kustannukset koskivat vain tarvikkehankintoja ja kohdentamattomat teollisuushallien korjaukset, joiden osalta kuitenkin totutettiin tavoitteena olleet kohteet. Kuvansin leikkipuiston rakentamishanke ei käynnistynyt. Pyöräkatosten hankinnasta tehtiin talousarviomuutos, mutta hanke kuitenkin toteutui alkuperäisellä kalliimmalla kustannuksella. Arkiston digitointihanke ei toteutunut. Kuvansintien rivitalojen lämmitystapamuutoksen investointi siirtyi vuodelle 2024.

Vesitornin peruskorjauksen loppuun saattaminen siirtyi pääurakoitsijan konkurssin vuoksi kunnalle. Loppuhankkeen toteuma oli n. 55 000 €, kun hankkeelle oli varattu 111 000 €.

Omaisuuksien myynnistä saatiin n. 119 000 € enemmän kuin oli budjetoitu.

Muutamia pienempiä investointimäärärahoja jäi käyttämättä, koska ao. kohteisiin liittyvät toteumat eivät ylittäneet investoinneille määriteltyä 10 000 € rajaa. Nämä toteumat kirjattiin näin ollen käyttötalouteen.

Investointiohjelman muutokset tehtiin talousarviomuutoksina vuoden aikana. Muutoin hankeryhmittäin investointien toteumat ja sitovat tasot pysyivät pääosin hyvin talousarvion raameissa ja vuoden aikana toteutettiin määrärahojen muutoksia ja siirtoja hankkeiden välillä. Hankeryhmien väliset määrärahojen siirrot ja tarvittavat lisämäärärahat käsiteltiin suunnitellusti talousarvion muutosten yhteydessä ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa ja valtuustossa.

INVESTOINTIEN TOTEUMA TP 2023

Sitova taso

HANKERYHMÄ:

Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet

Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA	MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA
Muut kiinteät rakenteet, laitteet								
Energiainvestointirahasto (UUSI)								
Öljy- ja kaasulämmitysten korvaaminen hiilineutraaleilla lämmitystavoilla sekä energiatehokkuuden parantamistoimet								
*V. 2023 Lentoasema ja palotalo	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi	440 000	443 894	-3 894	139 000	119 000	-20 000
Ki Oy Honkauran energiahankkeiden pääomittaminen								
*V. 2023 Kuvansantie-Tehtaantie rivitalot			100 000	0	100 000			
<i>Yhteensä</i>			540 000	443 894	96 106	139 000	119 000	-20 000
Elinvoimaa, kasvua ja työllisyyttä edistävät hankkeet yhteensä			540 000	443 894	96 106	139 000	119 000	-20 000

HANKERYHMÄ:

Palvelutuotanto (sis. tilat, laitteet, kaluston, ohjelmistot jne.)

Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA	MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA
Rakennukset								
Hallinto- ja laitosrakennukset								
*Lukion peruskorjaus (v. 2023 ulko-ovet)	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	25 000	25 019	-19			
*Lennonjohtotornin peruskorjaus	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi	25 000	18 503	6 497	24 000	0	-24 000
*Urheilutalon peruskorjaus (v. 2023 suunnittelu)	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi	20 000	18 705	1 295			
*Opintie 7, paikoitusalueen rakentaminen	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi	37 500	46 344	-8 844			
*Terveysaseman peruskorjauksia	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	20 000	14 179	5 821			
*Pyöräkatokset Kirkonkylän ja Kuvansin kouluille	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	15 000	28 145	-13 145			
<i>Yhteensä</i>			142 500	150 895	-8 395	24 000	0	-24 000
Tehdas- ja tuotantorakennukset								
*Kohdentamattomat toimitilakiinteistöjen rakennusinvestoinnit	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	90 000	54 182	35 818			
<i>Yhteensä</i>			90 000	54 182	35 818	0	0	0
Palvelutuotanto yhteensä			232 500	205 076	27 424	24 000	0	-24 000

HANKERYHMÄ:

Kuntatekniikka (sis. liikenneväylät, puistot ja muut yleiset alueet sekä liikuntapaikat)

Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA	MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA
Kiinteät rakenteet ja laitteet / Koneet ja kalusto								
Liikuntapaikat								
*Kuvansi Paavalinkiven uimaranta	Palvelukyvyn parantaminen	Uusinvestointi	36 000	36 072	-72			
*Ulkopelialusta, koulukeskus	Palvelukyvyn parantaminen	Uusinvestointi	10 000	10 239	-239			
*Pakettiauto, liikuntapaikkojen hoito	Palvelukyvyn parantaminen	Uusinvestointi	20 000	19 918	82			
<i>Yhteensä</i>			66 000	66 229	-229	0	0	0
Puistot								
*Kuvansin leikkipuisto Pikku Huimaa	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	0	0	0			
<i>Yhteensä</i>			0	0	0	0	0	0
Liikenneväylät								
*Puttitie	Palvelukyvyn parantaminen	Uusinvestointi	20 000	8 944	11 056			
*Liikenneturvallisuus- ja esteettömyyden parantaminen	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	10 000	11 644	-1 644			
*Katu- ja ulkovalaistuksien uusiminen	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi	35 000	23 063	11 937			
*Katujen kohdentamattomat peruskorjaukset	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	13 000	16 033	-3 033			
*Katujen kohdentamattomat asfaltoinnit	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	27 000	35 006	-8 006			
<i>Yhteensä</i>			105 000	94 690	10 310	0	0	0
Kuntatekniikka yhteensä			171 000	160 918	10 082	0	0	0

HANKERYHMÄ:

Konsernipalvelut (asunnot ja yhtiöt)

Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA	MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIK-KEAMA
Aineettomat oikeudet								
*Yleinen hankesuunnitteluraha			20 000	21 710	-1 710			
<i>Yhteensä</i>			20 000	21 710	-1 710	0	0	0
Muut aineettomat oikeudet								
*Lentopaikkayhtiön peruspääoma			10 000	10 000	0			
*Arkiston digitointihanke			100 000	0	100 000			
*Keski-Savon rahasto / Muut osakkeet ja osuudet			200 000	200 000	0		30 465	30 465
<i>Yhteensä</i>			310 000	210 000	100 000	0	30 465	30 465

Maa- ja vesialueet *Maa- ja vesialueiden hankinta		50 000	51 194	-1 194			
Tuloarviot Omaisuuuden myynti *Teollisuushallit *Loma-asuntotontit *Asuintontit					250 000 0 0	369 738 0 166	119 738 0 166
<i>Yhteensä</i>		50 000	51 194	-1 194	250 000	369 904	119 904
Konsernipalvelut yhteensä		380 000	282 904	97 096	250 000	400 369	150 369
Joroisten kunta yhteensä			1 323 500	1 092 792	230 708	413 000	519 369
		Netto:	910 500	573 423	337 077		

HANKERYHMÄ:

Vesihuoltolaitos

Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIKKEAMA	MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIKKEAMA
Aineettomat hyödykkeet								
Muut pitkävaikuttavat menot *Vesihuoltolaitoksen automatiikan ja kaukovalvonnan uusiminen *Jäteveden puhdistamoiden strategia-suunnittelu	Palvelukyvyn parantaminen Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	45 000	50 927	-5 927			
<i>Yhteensä</i>		Korvausinvestointi	25 000	20 154	4 846			
			70 000	71 081	-1 081	0	0	0
Rakennukset								
Tehdas ja tuotantorakennukset *Vesitorni	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	111 000	55 916	55 084			
<i>Yhteensä</i>			111 000	55 916	55 084	0	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Johtoverkostot ja -laitteet *Vesi- ja viemäriinjojen rakentaminen ja peruskorjaus *Jätevesipumppaamon uusiminen	Tuotannon tehostaminen Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi Korvausinvestointi	10 000 25 000	0 22 331	10 000 2 669			
<i>Yhteensä</i>			35 000	22 331	12 669	0	0	0
Vesihuoltolaitos yhteensä			216 000	149 328	66 672	0	0	0
Joroisten kunta ja vesihuoltolaitos yhteensä			1 539 500	1 242 120	297 380	413 000	519 369	106 369
		Netto:	1 126 500	722 751	403 749			

5. Rahoituslaskelmaosan toteutuminen talousarviossa

Kunta ja vesihuoltolaitos, sisäiset erät mukana

RAHOITUSLASKELMAOSAN TOTEUMA	Alkuperäinen TA 2023	TA- Muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	1 824 648	-184 492	1 640 156	2 233 049	-592 893
SATUNNAISET ERÄT	0		0	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT					
Pys. vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	0	143 492	143 492	121 719	21 773
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	0	143 492	143 492	121 719	21 773
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 824 648	-41 000	1 783 648	2 354 768	-571 120
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-1 460 000	-79 500	-1 539 500	-1 242 120	-297 380
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	104 000	59 000	163 000	119 000	44 000
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL					
INVESTOINTIEN VARSINAISET MYYNTITULOT	60 000	190 000	250 000	400 369	-150 369
INVESTOINTIEN MYYNTIVOITOT/-TAPPIOT	0	-143 492	-143 492	-121 719	-21 773
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL	60 000	46 508	106 508	278 650	-172 142
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 296 000	26 008	-1 269 992	-844 470	-425 522
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	528 648	-14 992	513 656	1 510 298	-996 642
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET			0	0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYKSET			0	68 457	-68 457
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	0	0	0	68 457	-68 457
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAikaisten lainojen lisäys	1 500 000		1 500 000	0	1 500 000
PITKÄAikaisten lainojen vähennys	-3 526 294		-3 526 294	-3 276 292	-250 002
LYHYTAikaisten lainojen muutos	0		0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-2 026 294	0	-2 026 294	-3 276 292	1 249 998
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			0	-112 004	112 004
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU			0	65 075	-65 075
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS			0	846	-846
SAAMISTEN MUUTOS			0	493 158	-493 158
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS			0	-3 444 243	3 444 243
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	0	0	0	-2 885 164	2 885 164
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 026 294	0	-2 026 294	-6 205 004	4 178 710
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 497 646	-14 992	-1 512 638	-4 694 706	3 182 068
KASSAVARAT 31.12.				9 469 361	
KASSAVARAT 1.1.				14 164 068	
RAHAVAROJEN MUUTOS				-4 694 706	

Rahavarojen muutos selittyy pääosin sillä, että talousarviolainaa 1,5 miljoonaa euroa ei nostettu lainkaan. Pitkääkaisia lainoja lyhennettiin samaan aikaan 3.526 milj. € ja investointeihin käytettiin n. 1,3 miljoonaa euroa kassavaroista.

C. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1. Kunnan tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA ULKOINEN KOKO TALOUS	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	1 136 120,69	1 772 117,57
Maksutuotot	155 687,58	171 310,70
Tuet ja avustukset	741 831,35	512 436,45
Muut toimintatuotot	1 692 310,03	1 504 980,96
TOIMINTATUOTOT	3 725 949,65	3 960 845,68
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 801 560,43	-6 644 024,93
Henkilösivukulut	-1 713 374,44	-1 879 126,41
Henkilöstökulut	-8 514 934,87	-8 523 151,34
Palvelujen ostot	-3 273 880,53	-24 301 139,37
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 828 848,97	-1 568 690,02
Avustukset	-516 187,34	-373 393,19
Muut toimintakulut	-593 785,20	-420 237,37
TOIMINTAKULUT	-14 727 636,91	-35 186 611,29
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11 001 687,26	-31 225 765,61
Verotulot	10 616 099,83	19 591 326,11
Valtionosuudet	2 635 019,00	13 611 358,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	83 629,97	69 812,38
Muut rahoitustuotot	401 952,68	250 060,25
Korkokulut	-412 958,36	-144 570,32
Muut rahoituskulut	-89 006,69	-371 611,90
Rahoitustuotot ja -kulut	-16 382,40	-196 309,59
VUOSIKATE	2 233 049,17	1 780 608,91
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 113 703,54	-1 234 557,56
Kertaluontoiset poistot	-190 735,11	0,00
Arvonalentumiset	-623 507,54	-204 696,11
Poistot ja arvonalentumiset	-1 927 946,19	-1 439 253,67
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	305 102,98	341 355,24
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	-29 882,82	21 047,89
Varausten muutos	70 000,00	0,00
Varausten ja rahastojen muutokset	40 117,18	21 047,89
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	345 220,16	362 403,13

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	2 233 049,17	1 780 608,91
SATUNNAISET ERÄT	0,00	0,00
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	121 718,90	-98 251,82
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 354 768,07	1 682 357,09
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-1 242 120,04	-1 798 290,04
RAHOITUSOSUUEDET INVESTOINTEIHIN	119 000,00	32 896,00
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TUL	278 650,00	185 963,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-844 470,04	-1 579 431,04
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 510 298,03	102 926,05
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	68 456,67	-1 080,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0,00	4 500 000,00
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-3 276 292,32	-3 244 732,32
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0,00	-3 000 000,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-3 276 292,32	-1 744 732,32
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-112 004,30	0,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU	65 075,08	29 656,76
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	845,70	953,82
SAAMISTEN MUUTOS	549 669,01	468 235,83
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-3 500 754,19	-7 682,15
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-2 885 164,40	491 164,26
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-6 205 004,35	-1 254 648,06
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 694 706,32	-1 151 722,01
KASSAVARAT 31.12.	9 469 361,29	14 164 067,61
KASSAVARAT 1.1.	14 164 067,61	15 315 789,62
RAHAVAROJEN MUUTOS	-4 694 706,32	-1 151 722,01

TASE	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	155 699,42	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	38 723,90	133 039,70
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	194 423,32	133 039,70
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 470 227,06	4 419 199,34
Rakennukset	17 860 914,95	17 620 986,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 081 905,16	5 187 984,84
Koneet ja kalusto	42 217,17	54 131,44
Muut aineelliset hyödykkeet	29 629,63	29 629,63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	118 538,33	1 114 106,83
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	27 603 432,30	28 426 038,80
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 819 437,31	5 288 470,30
Muut lainasaamiset	242 307,00	301 953,67
Muut saamiset	365 813,75	374 623,75
Sijoitukset yhteensä	4 427 558,06	5 965 047,72
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	32 225 413,68	34 524 126,22
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Muut toimeksiantojen varat	166 407,00	39 488,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	166 407,00	39 488,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	25 133,25	25 978,95
Vaihto-omaisuus yhteensä	25 133,25	25 978,95
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	321 102,90	342 351,15
Lainasaamiset	0,00	5 400,00
Muut saamiset	64 662,15	53 657,56
Siirtosaamiset	254 063,21	162 714,89
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	639 828,26	564 123,60
Saamiset yhteensä	639 828,26	564 123,60
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	7 997 228,34	7 261 352,50
Muut arvopaperit	30 800,00	409 160,00
Rahoitusomaisuusarvopaperit yhteensä	8 028 028,34	7 670 512,50
Rahat ja pankkisaamiset	1 441 332,95	6 493 555,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 134 322,80	14 754 170,16
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 526 143,48	49 317 784,38

TASE	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 821 809,67	14 801 186,31
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 766 224,11	7 515 825,28
Tilikauden yli-/alijäämä	345 220,16	362 403,13
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	21 933 253,94	22 679 414,72
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	646 121,74	616 238,92
Vapaaehtoiset varaukset	19 567,38	89 567,38
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHT.	665 689,12	705 806,30
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	21 115,26	22 115,26
Muut toimeksiantojen pääomat	309 362,42	116 368,34
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	330 477,68	138 483,60
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 074 429,76	17 145 456,08
Ostovelat	9 745,00	2 156,00
Muut velat	76 627,80	74 167,80
Pitkäaikainen yhteensä	14 160 802,56	17 221 779,88
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 071 026,32	3 276 292,32
Saadut ennakot	5 562,48	2 326,96
Ostovelat	994 100,54	3 576 756,33
Muut velat	131 667,16	127 806,09
Siirtovelat	1 233 563,68	1 589 118,18
Lyhytaikainen yhteensä	5 435 920,18	8 572 299,88
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	19 596 722,74	25 794 079,76
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 526 143,48	49 317 784,38

2. Konsernin tilinpäätöslaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TULOSLASKELMA		
Toimintatuotot	5 486 780,38	30 290 449,00
Toimintakulut	-16 212 773,41	-60 321 465,33
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)	8 217,45	5 417,49
Toimintakate	-10 717 775,58	-30 025 598,84
Verotulot	10 566 801,91	19 545 412,81
Valtionosuudet	2 635 019,00	13 611 358,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	93 038,10	73 322,99
Muut rahoitustuotot	403 849,79	273 175,82
Korkokulut	-508 574,41	-203 442,28
Muut rahoituskulut	-114 686,69	-428 823,42
Rahoitustuotot ja -kulut	-126 373,21	-285 766,89
Vuosikate	2 357 672,12	2 845 405,08
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 353 029,71	-2 078 490,29
Arvonalentumiset	0,00	-10 249,03
Poistot ja arvonalentumiset	-1 353 029,71	-2 088 739,32
Satunnaiset erät	0,00	20 458,79
Tilikauden tulos	1 004 642,41	777 124,55
Tilinpäätössiirrot	70 828,74	-1 786,36
Tilikauden verot	0,00	0,00
Vähemmistöosuudet	6 859,60	-11,28
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 082 330,75	775 326,91

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 357 672,12	2 845 405,08
Satunnaiset erät	0,00	20 458,79
Tulorahoituksen korjaukset	113 501,45	-843 667,41
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 471 173,57	2 022 196,46
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 252 622,06	-3 152 109,05
Rahoitusosuudet investointimenoihin	119 000,00	34 627,44
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	328 950,00	425 382,63
Investointien rahavirta yhteensä	-804 672,06	-2 692 098,98
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 666 501,51	-669 902,52
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-448 799,43	-165,73
Antolainasaamisten vähennykset	312 580,10	301 953,67
Antolainauksen muutokset	-136 219,33	301 787,94
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-242 307,00	4 953 839,95
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 458 898,99	-3 511 083,63
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-3 000 000,00
Lainakannan muutokset	-3 701 205,99	-1 557 243,68
Oman pääoman muutos	11 224,26	-44 607,02
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	65 075,08	28 992,65
Vaihto-omaisuuden muutos	845,70	-3 165,65
Saamisten muutos	-32 373,98	-99 767,63
Korottomien velkojen muutos	-2 864 208,21	443 810,64
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 830 661,41	369 870,01
Rahoituksen rahavirta	-6 656 862,47	-930 192,75
Rahavarojen muutos	-4 990 360,96	-1 600 095,27
Rahavarat 31.12.	10 603 762,66	16 799 694,11
Rahavarat 1.1.	<u>15 594 123,62</u>	<u>18 399 789,38</u>
	-4 990 360,96	-1 600 095,27

KONSERNITASE	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	158 323,15	95 952,42
Muut pitkävaikutteiset menot	42 820,37	141 649,68
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	201 143,52	237 602,10
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 718 700,50	4 680 290,38
Rakennukset	17 871 210,77	25 579 129,55
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 248 585,57	5 588 168,25
Koneet ja kalusto	79 366,73	609 257,45
Muut aineelliset hyödykkeet	29 629,63	36 095,36
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	118 538,33	1 143 083,75
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	28 066 031,53	37 636 024,74
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	585 244,34	647 226,81
Muut osakkeet ja osuudet	384 924,67	265 566,30
Muut lainasaamiset	591 792,58	161 281,57
Muut saamiset	538 569,68	555 003,00
Sijoitukset yhteensä	2 100 531,27	1 629 077,68
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	30 367 706,32	39 502 704,52
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	187 982,86	110 152,91
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,00	1 341,17
Muut toimeksiantojen varat	186 610,30	53 493,98
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	374 593,16	164 988,06
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	25 133,25	160 700,41
Vaihto-omaisuus yhteensä	25 133,25	160 700,41
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	0,00	71,96
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	0,00	71,96
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	454 086,93	1 427 588,12
Lainasaamiset	0,00	5 400,00
Muut saamiset	127 476,53	373 329,15
Siirtosaamiset	292 619,03	1 904 152,54
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	874 182,49	3 710 469,81
Saamiset yhteensä	874 182,49	3 710 541,77
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	7 997 228,34	7 261 352,50
Muut arvopaperit	30 800,00	409 160,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	8 028 028,34	7 670 512,50
Rahat ja pankkisaamiset	2 575 734,32	9 129 181,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	11 503 078,40	20 670 936,29
VASTAAVAA YHTEENSÄ	42 245 377,88	60 338 628,87

KONSERNITASE	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 821 809,67	14 801 186,31
Muut omat rahastot	267 888,64	284 938,70
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	1 355 131,05	1 614 701,31
Tilikauden yli-/alijäämä	1 082 330,75	775 326,91
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 527 160,11	17 476 153,23
VÄHEMMISTÖOSUUDET	21 450,61	7 926,25
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	102 600,00	409 438,56
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	102 600,00	409 438,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	187 982,86	110 152,91
Lahjoitusrahastojen pääomat	21 115,26	23 472,80
Muut toimeksiantojen pääomat	329 565,72	148 706,94
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	538 663,84	282 332,65
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 142 409,76	28 918 509,55
Ostovelat	9 745,00	2 156,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	76 627,80	78 868,38
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	19 228 782,56	28 999 533,93
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 176 986,32	3 688 289,94
Saadut ennakot	18 378,13	10 566,33
Ostovelat	1 133 336,16	5 216 018,38
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	201 390,72	666 270,87
Siirtovelat	1 296 629,43	3 582 098,73
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	5 826 720,76	13 163 244,25
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	25 055 503,32	42 162 778,18
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	42 245 377,88	60 338 628,87

D. LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset ja sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on inventoitu 31.12.2023 ja merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemman todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut yhden pitkäaikaisen lainan vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa 24.1.2023 saakka.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

2) Perustelu, jos tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa on muutettu edellisestä tilikaudesta tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi, sekä muutoksen vaikutukset

Tuloslaskelman esittämistavan muutos

-

3) Oikaisut edellisen tilinkauden tietoihin

-

4) Edellisen tilinkauden tietojen vertailukelpoisuus

-

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

-

Aikaisempia tilikausia koskevan virheen käsittely tilinpäätöksessä

-

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistely kaikki tytäryhteisöt (kiinteistö- ja asuntoyhtiöt ja muut yhtiöt) ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kiinteistö Oy Honkaura ei tee konsernitilinpäätöstä, joten yhtiön osaomistamat Asunto Oy Joroisten Paavalinkivi sekä Asunto Oy Joronrinne on yhdistelty osakkuusyhteisöinä konsernitilinpäätökseen. Tytäryhteisöt Asunto Oy Pikalle ja Asunto Oy Tuomaalanhovi ovat sulautuneet Kiinteistö Oy Honkauraan 1.3.2023. Vuonna 2023 perustettiin uusi yhtiö JoWa Aviation Oy, joka on kunnan tytäryhteisö.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalveluiden ky ja Vaalijalan ky siirtyivät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille. Konsernitilinpäätöksen vertailutietoja vuodelta 2022 ei ole muutettu vaan ne sisältävät hyvinvointialueille siirryneiden kuntayhtymien tiedot.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuk-sien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tilikauden yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osaketytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt poistoero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt Asunto Oy Joroisten Paavalinkivi ja Asunto Oy Joronrinne on yhdistelty pääoma-osuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotuseriaatteet ja menetelmät

-

Poikkeavat tilikaudet

Osakkuusyhteisön, Asunto Oy Joronrinne, osalta yhdistely on tehty tilinpäätöksen 30.6.2023 perusteella.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**6) Kunnan toimintatuottojen erittely**

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	590 161	580 664	558 465	544 514
Sosiaali- ja terveystoimet	0	24 604 785	0	0
Opetus- ja kulttuuripalvelut	730 068	971 068	730 068	971 068
Tekniset palvelut	3 643 152	3 534 637	1 858 468	1 794 256
Vesihuoltolaitos	523 400	599 295	578 949	651 007
<i>Toimintatuotot yhteensä *)</i>	<i>5 486 780</i>	<i>30 290 449</i>	<i>3 725 950</i>	<i>3 960 846</i>

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

7) Verotulot eriteltyinä

Verotulojen erittely			
	2023	2022	Muutos
Kunnan tulovero	7 984 525	16 106 007	-50,43 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 404 502	2 255 382	-37,73 %
Kiinteistövero	1 227 073	1 229 937	-0,23 %
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>10 616 100</i>	<i>19 591 326</i>	<i>-45,81 %</i>

8) Valtionosuudet eriteltyinä

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely			
	2023	2022	Muutos
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 022 071	10 808 004	-81,29 %
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 258 743	2 581 632	-51,24 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-333 165	-297 194	12,10 %
Verotulomenetysten korvaus	946 113	3 100 548	
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>2 635 019</i>	<i>13 611 358</i>	<i>-80,64 %</i>

9) Palvelujen ostot eriteltyinä

Palvelujen ostojen erittely		
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	623 117	21 682 295
Muiden palvelujen ostot	2 650 763	2 618 845
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>3 273 881</i>	<i>24 301 139</i>

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet		
	2023	2022
Joroisten Demarit ry		
Joroisten Kokoomus ry		
Joroisten Perussuomalaiset ry		
Keskustan Joroisten seudun paikallisyhdistys ry		
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Joroisten paikallisosasto ry		
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

	2023	2022
Tilikauden aikana kuluksi kirjatut pienhankinnat/kalusto:	179 727	175 987

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistosuunnitelma			
Kunnanvaltuusto 18.12.1996 § 76/muutos kunnanvaltuusto 29.9.2003 § 40*			
Kunnanvaltuusto 13.12.2010 § 66**/Poistosuunnitelman muutos			
	Poistotapa	Poistoaika	Mj-poisto-%
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet			
Tietoliikenneohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta	
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	10 vuotta	
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto*	5 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset			
Asuinrakennukset	Tasapoisto**	30 vuotta	
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto**	40 vuotta	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto**	30 vuotta	
Muut rakennukset	Tasapoisto**	30 vuotta	
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto**	25 vuotta	
Sillat, uimalat ja laiturit	Tasapoisto**	25 vuotta	
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto**	25 vuotta	
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto**	40 vuotta	
Viemäriverkko	Tasapoisto**	40 vuotta	
Puh.verkko, keskusasema ja alakeskukset	Mj-poisto		22,00
Muut putki- ja kaapeliverkot	Mj-poisto		20,00
Sähköverkosto	Mj-poisto		10,00
Kaukolämpöverkosto	Mj-poisto		10,00
Liunan Vesivoimalaitos	Mj-poisto		4,00
Lämpökeskuksen koneet ja laitteet	Mj-poisto		10,00
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	7 vuotta	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	
ATK-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	
Muut koneet ja kalusto	Tasapoisto	3 vuotta	
Osakkeet ja osuudet			
Kuntayhtymäosuudet	Ei poistoa		
Tytäryhteisöosakkeet ja osuudet	Ei poistoa		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	Ei poistoa		
Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet	Ei poistoa		
Liikelaitosten peruspääomaosuudet	Ei poistoa		
Muut osakkeet ja osuudet	Ei poistoa		

Poistosuunnitelman muutokset: kunnanvaltuusto 29.9.2003 § 40/ lisätty muiden pitkävaikutteisten menojen osalta tasapoisto/5 v ja kunnanvaltuusto 13.12.2010 § 66/ muutettu rakennusten ja tiettyjen (ks. taulukko) kiinteiden rakenteiden ja laitteiden poistotapaa menojäännöspoistosta tasapoistoksi.

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (Essote ky)	0	302 279	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	4 559	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	0	306 839	0	0
Harmonisoinnin palkkavaraus 1.1. (Essote ky)	0	607 620	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-607 620	0	0
Harmonisoinnin palkkavaraus 31.12. (ky)	0	0	0	0
Kaatopaikan jälkihoito 1.1. (K-S Jätehuolto llky)	102 600	102 600	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Kaatopaikan jälkihoito 31.12. (K-S Jätehuolto llky)	102 600	102 600	0	0
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>102 600</i>	<i>409 439</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

13) Selvitys muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappioista.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	37 294	110 781	37 294	107 478
Rakennusten luovutusvoitot	885	0	885	0
Muut luovutusvoitot	0	133 635	0	0
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>38 178</i>	<i>244 416</i>	<i>38 178</i>	<i>107 478</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0	9 226	0	9 226
Rakennusten luovutustappiot	129 433	0	129 433	0
Muut luovutustappiot	30 465	0	30 465	0
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>159 897</i>	<i>9 226</i>	<i>159 897</i>	<i>9 226</i>

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Ei ilmoitettavaa

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Etelä-Savon sote-palvelujen ky	0	24 921	0	0
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>24 921</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Satunnaiset kulut				
Vaalijalan ky	0	4 463	0	0
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>4 463</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>20 459</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

15) Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä, jos ne ovat olennaisia.

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	15 377	6 040
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	21 593	21 593
<i>Yhteensä</i>	<i>36 970</i>	<i>27 633</i>

16) Erittely poistoeron muutoksista

Erittely poistoeron muutoksista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-29 883	21 048
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)	0	0
<i>Poistoeron muutokset yhteensä</i>	<i>-29 883</i>	<i>21 048</i>

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääomaalennukset

Ei ilmoitettavaa.

18) Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääräytymismenetelmät

Ei ilmoitettavaa.

19) Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset**Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**

Aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkäaikaiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	133040	0	133040
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	161068	0	0	161068
Tilikauden poisto	-5369	-94316	0	-99685
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	155699	38724	0	194423
Arvonkorotukset	0	0	0	0
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>155699</i>	<i>38724</i>	<i>0</i>	<i>194423</i>
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0	-77657	0	-77657

Aineelliset hyödykkeet							
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er.hank.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 419 199	17 620 987	5 187 985	54 131	29 630	1 114 107	28 426 039
Lisäykset tilikauden aikana	51 194	567 535	200 732	19 918	0	192 741	1 032 120
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-119 000	0	0	0	0	-119 000
Vähennykset tilikauden aikana	-166	-369 738	0	0	0	0	-369 904
Siirrot erien välillä	0	1 027 241	0	0	0	-1 188 309	-161 068
Tilikauden poisto	0	-866 110	-306 812	-31 832	0	0	-1 204 754

Arvonlennukset ja niiden palautukset	0		0	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 470 227	17 860 915	5 081 905	42 217	29 630	118 538	27 603 432
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 470 227	17 860 915	5 081 905	42 217	29 630	118 538	27 603 432
Olennaiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0	-113078	0	0	0	0	-113078

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	0	0	0	0
Muut maa- ja vesialueet	4 718 701	4 680 290	4 470 227	4 419 199
Maa- ja vesialueet yhteensä	4 718 701	4 680 290	4 470 227	4 419 199

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 868 871	0	235 445	159 094	4 263 409
Lisäykset	10 000	0	0	200 000	210 000
Vähennykset	0	0	0	-30 465	-30 465
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	3 878 871	0	235 445	328 630	4 442 945
Arvonlennukset	-623 508	0	0	0	-623 508
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 255 363	0	235 445	328 630	3 819 437

Jvk-, muu laina- ja muut saamiset					
	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0	301 954	0	374 624	676 577
Lisäykset	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	-59 647	0	-8 810	-68 457
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	0	242 307	0	365 814	608 121

Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	242 307	0	365 814	608 121

Olenneiset kuntayhtymäosuusien arvon muutokset						
	Tase- arvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase- arvo 31.12.	Kunnan osuus ky:n peruspää- omasta	Ero
Keski-Savon Jätehuolto Ilky	215 932	0	0	215 932	215 933	0
Pohjois-Savon Liitto	19 512	0	0	19 512	558	18 954
	235 445	0	0	235 445	216 491	18 954

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20) Tytäryhteisöistä

21) Kuntayhtymistä

22) Yhteisyhteisöistä sekä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden kohteena olevista yrityksistä tai yhteisöistä ja muista omistusyhteisyhteisöistä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt							
Nimi					Kuntakonsernin osuus		
	Koti- paikka	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt							
Kiinteistö Oy Honkaura	Joroinen	0164455-3	100,00 %	100,00 %	1 232 348,99	5 624 656,88	-280 797,25
Kiinteistö Oy Joroisten Kunnantalo	Joroinen	1049301-3	100,00 %	100,00 %	641 833,77	5 457,69	5 676,20
Asunto Oy Maavesi	Joroinen	0809394-2	76,19 %	76,19 %	145 110,45	1 866,66	37,33
JoWa Aviation Oy	Joroinen	3335460-6	60,00 %	60,00 %	19 693,10	394,65	-10 306,90
				Yhteensä	2 038 986,31	5 632 375,88	-285 390,62
Kuntayhtymät							
Keski-Savon Jätehuolto Ilky	Varkaus	2367681-2	11,40 %	11,40 %	1 227 388,11	110 434,96	113 151,80
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	0827616-7	1,78 %	1,78 %	25 892,44	16 618,80	3 677,36
				Yhteensä	1 253 280,55	127 053,77	116 829,16
Osakkuusyhteisöt							
Asunto Oy Joroisten Paavalinkivi	Joroinen	0952993-9		35,75 %	617 500,77	4 781,21	341,26
Asunto Oy Joronrinne	Joroinen	0304128-9		28,89 %	86 127,69	1 061,67	2 915,80

				Yhteensä	703 628,47	5 842,87	3 257,06
				Yhteensä	3 995 895,33	5 765 272,51	-165 304,40

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	46 437	0	28 541
Lainasaamiset	242 307	0	301 954	0
<i>Yhteensä</i>	<i>242 307</i>	<i>46 437</i>	<i>301 954</i>	<i>28 541</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	250	0	48
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>250</i>	<i>0</i>	<i>48</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	4 422	0	3 895
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>4 422</i>	<i>0</i>	<i>3 895</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>242 307</i>	<i>51 109</i>	<i>301 954</i>	<i>32 484</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot	0	72	0	0
Etukäteen maksetut vuokratulot	0	72	0	0
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>72</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	58	4 670	58	4 670
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	48 734	97 880	48 629	36 563
ESSHP Ky siirtosaam. jäsenkunnilta	0	1 404 501	0	0

EU-tuet ja avustukset	132 515	0	132 515	0
Keha-korvaukset	13 462	14 178	13 462	0
Muut tulojäämät	93 461	320 362	59 400	121 482
Tulojäämät yhteensä	288 229	1 841 590	254 063	162 715
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>292 619</i>	<i>1 904 153</i>	<i>254 063</i>	<i>162 715</i>

24a) Rahoitusarvopaperit

Erittely rahoitusarvopapereista		
	2023	2022
Sijoitukset muihin rahamarkk.ins		
HB salkkuraportti 31.12./kirjanpitoarvo	5 816 532	5 349 662
muutos (arvonkorotukset/-alentumiset)	401 333	-153 167
markkina-arvo	6 217 865	5 196 495
kunta/kirjanpito		
arvonkorotus/ei kirjattu	440 933	106 590
arvonalentuminen/kirjattu	-39 600	-259 757
kirjanpitoarvo 31.12.	5 776 931	5 089 905
Tulokseen kirjatut korkotulot	0	0
UB salkkuraportti 31.12./kirjanpitoarvo	1 220 519	1 175 549
muutos	161 497	153 135
markkina-arvo	1 382 015	1 328 684
kunta/kirjanpito		
arvonkorotus/ei kirjattu	161 718	157 237
arvonalentuminen/kirjattu	-222	-4 101
kirjanpitoarvo 31.12.	1 220 297	1 171 448
Tulokseen kirjatut korkotulot	45 453	49 166
Sijoitukset muihin rahamarkk.ins/OP		
OP salkkuraportti 31.12./kirjanpitoarvo	750 000	750 000
muutos (arvonkorotukset/-alentumiset)	22 003	13 862
markkina-arvo	772 003	763 862
kunta/kirjanpito		
arvonkorotus/ei kirjattu	22 003	13 862
arvonalentuminen/kirjattu	0	0
kirjanpitoarvo 31.12.	750 000	750 000
Tulokseen kirjatut korkotulot	0	0
Sijoitukset muihin rahamarkk.ins/ÅB		
ÅB salkkuraportti 31.12./kirjanpitoarvo	250 000	250 000

muutos (arvonkorotukset/-alentumiset)	38 308	11 910
markkina-arvo	288 308	261 910
kunta/kirjanpito		
arvonkorotus/ei kirjattu	38 308	11 910
arvonalentuminen/kirjattu	0	0
kirjanpitoarvo 31.12.	250 000	250 000
Tulokseen kirjatut korkotulot	3 865	0
<i>Sijoitukset muihin rahamarkk.ins. yhteensä</i>	<i>7 997 228</i>	<i>7 261 353</i>
Muut arvopaperit		
HB salkkuraportti 31.12./kirjanpitoarvo	0	401 820
muutos	0	-23 460
markkina-arvo	0	378 360
kunta/kirjanpito		
arvonkorotus/ei kirjattu	0	0
arvonalentuminen/kirjattu	0	-23 460
kirjanpitoarvo 31.12.	0	378 360
Tulokseen kirjatut korkotulot	2 078	20 586
Muut arvopaperit		
Joroisten Oma Osuuskunta 31.12./kirjanpitoarvo	30 800	30 800
muutos	0	0
markkina-arvo	30 800	30 800
kunta/kirjanpito		
arvonkorotus/ei kirjattu	0	0
arvonalentuminen/kirjattu	0	0
kirjanpitoarvo 31.12.	30 800	30 800
Tulokseen kirjatut korkotulot	1 426	0
<i>Muut arvopaperit yhteensä</i>	<i>30 800</i>	<i>409 160</i>
<i>Rahoitusarvopaperit yhteensä</i>	<i>8 028 028</i>	<i>7 670 513</i>
<i>Tulokseen kirjatut korkotulot yhteensä</i>	<i>52 821</i>	<i>69 753</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	13 821 810	14 801 186	13 821 810	14 801 186
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	13 821 810	14 801 186	13 821 810	14 801 186
Arvonkorotusrahasto 1.1.	0	0	0	0
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0	0	0	0
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	273 470	355 706	0	0
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	5 582	70 767	0	0
Rahaston pääoma 31.12.	267 889	284 939	0	0
Muut omat rahastot yhteensä	267 889	284 939	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	997 653	190 390	7 515 825	6 601 045
Muut yhdistelystä aiheutuvat erät	-108 097	312 635	0	0
Edellisen tilikauden tulos	577 579	1 111 676	362 403	914 780
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	-112 004	0	-112 004	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 355 131	1 614 701	7 766 224	7 515 825
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 082 331	775 327	345 220	362 403
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>16 527 160</i>	<i>17 476 153</i>	<i>21 933 254</i>	<i>22 679 415</i>

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalveluiden ky:n ja Vaalijalan ky:n siirtymiset 1.1.2023 alkaen hyvinvointi-alueille on vaikuttanut oman pääoman erien epäjatkuvuuteen seuraavasti:

- peruspääoma on vähentynyt kuntayhtymäosuuksien ja siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka sivukuluineen määrien verran 979.376,64 euroa
- muut omat rahastot on vähentynyt 11.468,23 euroa
- edellisten tilikausien ylijäämä on vähentynyt 617.048,54 euroa
- tilikauden ylijäämä on vähentynyt 202.812,92 euroa

25a) Erittely yli-/alijäämästä ja tuloksenkäsittelyeristä

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	2023	2022
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 766 224	7 515 825
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	345 220	362 403
Kertynyt poistoero 31.12.	646 122	616 239
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	19 567	89 567
<i>Kertynyt ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>8 777 133</i>	<i>8 584 035</i>

26) Erittely poistoeroista

Erittely poistoeroista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	646 122	616 239
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero	0	0
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>646 122</i>	<i>616 239</i>

27) Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 095 566	3 150 810
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>3 095 566</i>	<i>3 150 810</i>

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Ei ilmoitettavaa.

29) Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä, jos se on tarpeen tase-erien selventämiseksi

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuut (Ilky)	102 600	102 600	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)		306 839	0	0
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>102 600</i>	<i>409 439</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

30) Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille.

Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	12 081	0	16 218
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>12 081</i>	<i>0</i>	<i>16 218</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	217	0	19 698
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>217</i>	<i>0</i>	<i>19 698</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>12 298</i>	<i>0</i>	<i>35 916</i>

**31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti on suotavaa ilmoittaa taseen liitetiedoissa, jos taseeseen on merkitty luotollisen sekkivelan määrä
Ei ilmoitettavaa.**

32) Erittely Muut velat -erän jakautumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin, jos liittymismaksuja ei ole merkitty taseeseen erillisenä eränä

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	76 628	74 168	76 628	74 168
Muut velat	0	4 701	0	0
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>76 628</i>	<i>78 868</i>	<i>76 628</i>	<i>74 168</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot/valtionosuusennakot	295 370	409 733	295 255	409 733
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jakotukset	891 767	2 619 918	860 130	900 684
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jakotukset	4 737	0	0	0
Korkojaksotukset	59 974	55 001	59 937	45 250
Muut menojäämät	26 285	497 419	18 241	233 451
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>1 278 133</i>	<i>3 582 072</i>	<i>1 233 564</i>	<i>1 589 118</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>1 296 629</i>	<i>3 582 099</i>	<i>1 233 564</i>	<i>1 589 118</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

34) Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuutta, eriteltyinä vakuuslajeittain kultakin kirjanpitolain 1:6 §:n mukaan taseen vastattavissa esitettävän vieraan pääoman erältä

Ei ilmoitettavaa.

35) Vakuuksista, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltyinä

36) Vakuuksista, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltyinä

37) Yhteenlaskettu arvo kunnan antamista muista kuin edellä 35-36 kohdissa tarkoitetuista vakuuksista lajeittain eriteltyinä

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 818 328	12 460 653	0	0
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	0	0	0	0
<i>Yhteensä</i>	<i>12 818 328</i>	<i>12 460 653</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	0	0	0
Pantatut arvopaperit	0	0	0	0
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	0	0	0
Pantatut arvopaperit	0	0	0	0
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>12 818 328</i>	<i>12 460 653</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

38) Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma, jos se on merkittävä

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	26 956	420 533	25 236	13 196
Myöhemmin maksettavat	98 555	1 004 338	98 450	9 894

Leasingvastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	47 614	136 269	47 614	36 731
Myöhemmin maksettavat	10 202	147 204	10 202	27 854
<i>Yhteensä</i>	<i>183 328</i>	<i>1 708 344</i>	<i>181 502</i>	<i>87 675</i>

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			6 830 000	7 000 000
Jäljellä oleva pääoma			5 150 000	5 252 750
Takaukset muiden puolesta *)				
Alkuperäinen pääoma	25 000	37 000	25 000	37 000
Jäljellä oleva pääoma	20 833	33 295	20 833	33 295

*) Tähän sisältyvät myös kunnan antamat täytetakaukset asuntolainoista, joista lainasitoumukset tehty.

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	37 663 065	35 006 539
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	29 981	20 244

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäyttö sopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet 1)	0	0	0	0
Sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet 2)	0	0	0	0
Sitoumukset avustukseen 3)	0	0	0	0
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut 4)	0	0	0	0
Sitoumukset hankkeisiin	194 616	228 261	194 616	228 261
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	54 985	57 449	54 985	57 449

Eri sopimusvastuut	0	200 000	0	200 000
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset 5)	218 813	338 508	218 813	338 508
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>413 429</i>	<i>766 769</i>	<i>413 429</i>	<i>766 769</i>
<i>Toiminnan vakuus</i>	<i>142 500</i>	<i>142 500</i>		
<i>Huollettavien varat</i>	<i>0</i>	<i>55 970</i>		
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset/Kuntarahoitus Oyj:n laina 16447/13, sopimukset erääntyvät 24.1.2023				
Kuntarahoitus Oyj, sopimus 32136				
nimellisarvo	0	102 625	0	102 625
markkina-arvo	0	-37	0	-37
OP Yrityspankki Oyj, sopimus 333457				
nimellisarvo	0	102 625	0	102 625
markkina-arvo	0	-502	0	-502
<i>Johdannaissopimusten nimellisarvot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>205 250</i>	<i>0</i>	<i>205 250</i>
<i>Johdannaissopimusten markkina-arvot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>-539</i>	<i>0</i>	<i>-539</i>
Koronvaihtosopimukset on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Kuntarahoitukselta otetun pitkäaikaisen lainan vaihtuva korko on sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon.				
Koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimus 1 (Essote ky)				
nimellisarvo	0,00	24 700,00		
käypä arvo	0,00	-741,00		
<i>Koronvaihtosopimusten nimellisarvot yhteensä (ky)</i>	<i>0</i>	<i>24 700</i>		
<i>Koronvaihtosopimusten käyvät arvon yhteensä (ky)</i>	<i>0</i>	<i>-741</i>		
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	1 161 235	1 162 876	1 161 235	1 047 451
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu (**)	0	166 385	0	0
*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistö myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen. Eo. taulukossa on huomioitu kaikki kiinteistöinvestoinnit, joista on saatu alv-palautus tai vähennys.				
**) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015-2021.				

- 1) Esim. kuntajaoston lausunto 70/2005
- 2) Esim. kuntajaoston lausunto 69/2005
- 3) Esim. kuntajaoston lausunnot 5/1997 ja 32/1998
- 4) Esim. kuntajaoston lausunto 17/1997

5) Merkittävien yhteistyö- ja kumppanuussopimusten jäljellä oleva yhteismäärä (arvio)

Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet:

Maankäyttösopimus 9.6.2011/kunnallistekniikan rakentamisvelvoite

Maankäyttösopimus 4.8.2011/kunnallistekniikan rakentamisvelvoite

Aravalain ja korkotukilain nojalla tuettuja vuokra-asuntoja (ARA-vuokra-asunnot) koskevat aravarajoituslain (1190/1193) käyttö- ja luovutusrajoitukset:		
Opintie 3	rajoitus voimassa	23.10.2030
Asunto Oy Pikalle	rajoitus voimassa	21.5.2023
Kiinteistö Oy Honkaura	rajoitus voimassa	v. 2031-2044

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT**42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain tai muuta kunnan määrittelemää ryhmittelyä käyttäen**

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2023	2022
Yleishallinto	14	14
Opetus- ja kulttuuritoimi	137	142
Yhdyskuntapalvelut	35	42
<i>Yhteensä</i>	<i>186</i>	<i>198</i>

43) Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut, ellei niitä ole eritelty tuloslaskelmassa

Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	8 514 935	8 523 151
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0	0
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>8 514 935</i>	<i>8 523 151</i>

44) Luottamushenkilöpalkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Kansallinen Kokoomus r.p.	547	683
Perussuomalaiset r.p.	216	282
Suomen Keskusta r.p.	1 920	2 045
Suomen Kristillisdemokraatit	152	8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	1 347	1 866
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>4 181</i>	<i>4 883</i>

45) Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
<i>BDO Auditor Oy,</i>		
Tilintarkastuspalkkiot	10 641	10 324
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 944	2 599
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>13 585</i>	<i>12 923</i>

46) Kunnan ja intressitahojen väliset liiketoimet

Kunnanjohtajan johtajasopimus on hyväksytty kunnanhallituksessa 15.6.2021 § 112 voimassa olleen kuntalain sekä voimassa olleen hallintosäännön mukaisesti. Johtajasopimuksessa on sovittu 9 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

KILPAILULAIN 30 D §:N MUKAAN ERIYTETYT TULOSLASKELMAT

Liitetieto kunnan kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta taloudellisesta toiminnasta, jonka liikevaihto oli vuonna 2023 yli 40 000 euroa.

Asuntojen vuokraus	TP 2023	TP 2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	0	0
Muut toimintatuotot	39 533	138 187
Toimintatuotot yhteensä	39 533	138 187
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut		
Palvelujen ostot	-25 521	-23 170
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 091	-31 266
Muut toimintakulut	-55 641	-81 390
Toimintakulut yhteensä	-112 253	-135 826
Toimintakate	-72 720	2 361
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 896	-15 784
Kertaluontoiset poistot	-77 657	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-89 553	-15 784
Tilikauden tulos	-162 273	-13 422
Tilikauden yli-/alijäämä	-162 273	-13 422
Toimitilojen vuokraus	TP 2023	TP 2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	21 428	12 138
Muut toimintatuotot	444 111	390 103
Toimintatuotot yhteensä	465 539	402 241
Toimintakulut		
Palvelujen ostot	-71 067	-98 281
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70 125	-52 046
Muut toimintakulut	-130 169	-1 016
Toimintakulut yhteensä	-271 361	-151 342
Toimintakate	194 178	250 899
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-196 091	-299 367
Arvonalentumiset	0	95 304
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-196 091	-204 063
Tilikauden tulos	-1 913	46 836
Poistoeron muutos	0	25 341
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 913	72 176

E. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

1. Joroisten Vesihuoltolaitos

VESIHUOLTOLAITOKSEN TOIMINTA V. 2023

1. YLEISTÄ

Yleistä

Joroisten vesihuoltolaitos vastaa vesihuollon palvelujen järjestämisestä ja toimittamisesta toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue on vesihuoltolain 8 §:ssä tarkoitettu maantieteellinen alue, jolla vesihuoltolaitos huolehtii vesihuollosta sen mukaan mitä vesihuoltolaissa säädetään.

Toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitos käsittää vesi- ja viemärlaitosten toiminnan kirkonkylässä ja Kuvansissa. Vesilaitoksen tehtävänä on toimittaa hyvälaatuista talousvettä asiakkailleen ja osuuskunnille. Viemärlaitoksen tehtävänä on puhdistaa kotitalouksien ja muiden kiinteistöjen jätevedet tehokkaasti, lupaviranomaisten asettamien vaatimusten mukaisesti.

Toimielimet

Vastuu vesi- ja viemärlaitoksen toiminnasta on teknisellä lautakunnalla. Laitoksen vastaavana viranhaltijana toimii tekninen johtaja.

2. ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

Vesihuoltolaitos toimii Joroisten kunnan erillisenä taseyksikkönä teknisen toimen alaisuudessa.

Vesihuoltolaitokselle laadittiin vuoden aikana logo, joka otettiin käyttöön markkinoinnissa ja viestinnässä. Markkinointinimenä päätettiin käyttää nimeä Joroisten Vesi.

Tekninen johtaja vastaa vesihuollon hallinnosta muun työnsä ohella. Operatiivinen organisaatio käsittää toimistosihteerin 0,5 henkilötyövuoden panoksen lisäksi kaksi kokoaikaista laitosmiestä.

V. 2023 varauduttiin toimistosihteerin eläköitymiseen palkkamaalla uusi toimistosihteerin 0,5 henkilötyövuoden panoksella perehtymään tehtävään.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue on jaettu Joroisten kirkonkylän sekä Kuvansin toiminta-alueisiin. Joroisten kunnan hallintosäännön mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy ja tarvittaessa muuttaa vesihuoltolain 8 §:n mukaisen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen.

Laitosmiesten toimenkuvaan sisältyvät seuraavat tehtävät:

- vedenottamoiden käyttö- ja kunnossapitotehtävät
- jäteveden puhdistamoiden käyttö- ja kunnossapitotehtävät

- vesijohto-, jätevesiviemäri- ja sadevesiviemäriverkoston käyttö- ja kunnossapitotehtävät
- vesijohdon ja viemäriin liitostyöt verkostoon toiminta-alueilla sekä vesimittariasennukset

Vesilaitoskohteiden ympärivuorokautinen päivystys on hoidettu kaukovalvonnan ja Joroisten kunnan teknisen toimen päivystysorganisaation avulla. Päivystysnumero työajan ulkopuolella on 040 777 2434.

3. VESILAITOS

3.1 VALVONTA- JA TUTKIMUSOHJELMA

Vesihuoltolaitokselle on laadittu valvontatutkimusohjelma vuosille 2019-2023. Ohjelma perustuu Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetukseen nro 461 talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista. Asetus on annettu 19.5.2000 ja astunut voimaan 26.5.2000.

Ohjelma tarkastetaan viiden vuoden välein ja muulloinkin, milloin sitä olosuhteiden muuttumisen vuoksi on pidettävä tarpeellisenä. Valvontatutkimusohjelman laatimisen ja toteutuksen tavoitteena on turvata talousveden käyttäjille sellainen vesi, mistä ei voi olla vaaraa terveydelle. Valvontatutkimusohjelman hyväksyy osaltaan paikallinen terveystieteiden viranomaisorganisaatio.

Ohjelmanmukaiset talousveden näytteenotot suorittaa Keski-Savon ympäristötoimen terveystarkastaja. Verkostoveden näytteenottopisteinä toimivat ohjelmassa määritellyt kiinteistöt. Mikäli näytteissä on mikrobiologiset laatuvaatimukset ylittäviä arvoja, uusintanäytteet otetaan välittömästi.

3.1.1 VEDEN LAATU V. 2023

Vesinäytteiden otot tehtiin verkoston alueella valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Lisäksi tutkittiin raakaveden laatua tarvittavilta osin.

Näytteet täyttivät tutkituilta osin talousveden laatuvaatimukset ja -tavoitteet (STM 1352/2015 ja muutos 683/2017). Niissä ominaisuuksissa, joille ei ole asetettu raja-arvoja, ei todettu epätavallisia muutoksia.

Vesitornin peruskorjauksen jälkeen havaittiin vesitornissa ja vähäisessä määrin myös verkostossa vesitornin lähellä heterotrofisen pesäkeluvun kohoamista. Vesitorni tyhjennettiin, huuhdeltiin ja desinfioidiin useaan kertaan. Puhdistusten välillä vesitornista ja verkostosta otettiin vesinäytteitä yhteensä 12 kertaa ja lokakuussa voitiin todeta, että pesäkeluku oli enää 1 ppmy/ml, kun verkostovesissä pesäkeluvun tavanomainen taso on alle 100 ppmy/ml.

Kalalammelta lähtevässä vedessä tavattiin uusintanäytteessä DEET torjunta-ainetta 0,02 µg/l kun aineelle asetettu enimmäisarvo on 0,5 µg/l. DEET:n esiintymistä vedessä seurataan edelleen.

3.2 VEDEN HANKINTA

Joroisten vesilaitoksella on kaksi pohjavedenottamo, Kalalammella ja Valkeisella.

3.3 VEDEN KÄSITTELY JA JAKELU

Kalalammen vedenottamo sijaitsee Kolman pohjavesialueella. Pohjavesialueen antoisuudeksi on arvioitu noin 5 000 m³/d. Vesilaitoksella on vesioikeuden lupa ottaa vettä enintään 700 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna. Vuonna 2023 keskimääräinen otto oli n. 385 m³/d.

Kalalammin vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 1988. Vedenottamolla on kolme siivilä-putkikaivoa ja raakavettä pumpataan kahdesta Ø 400 mm kaivosta. Kaivossa 1 on esiintynyt rautaongelmia. Raakaveden laatua heikentää myös liiallinen kovuus (≈9°dH). Laitokselle on rakennettu vuonna 2002 kemiallinen pehmennyslaitos. Laitoksella on lisäksi lähtevän veden UV-desinfiointi.

Tervaruukinsalon pohjavesialueella sijaitseva Valkeisen vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 1997. Vedenottamolla on yksi Ø 400 mm siiviläputkikaivo, josta vettä pumpataan n. 250 m³ vuorokaudessa. Tervaruukinsalon pohjavesialueen antoisuudeksi on arvioitu 14 000 m³/d. Vesilaitoksella on vesioikeuden lupa ottaa vettä enintään 500 m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna. Vuonna 2022 keskimääräinen otto oli n. 368 m³/d.

Raakavesi pumpataan yhdestä siiviläputkikaivosta pohjavedenkäsittelyrakennukseen, jossa raakavesi alkaloidaan lipeällä. Lipeänsyöttölaitos rakennettiin vuonna 2001. Laitoksella ei ole jatkuvatoimista desinfointia. Raakavesi on luonnostaan hapanta ja kovaa.

Kirkonkylällä on 400 m³:n ylävesisäiliö (+148.85). Vesitorni on kaukovalvonnassa. Tornin peruskorjaus valmistui syksyllä 2023.

Vedenottamoilta pumpattiin talousvettä yhteensä 275 297 m³ ja laskutettu vesimäärä oli 174 646 m³. Vesijohtoverkostossa oli v. 2023 vuotoja, joista yhtä ei laajoista etsinnöistä huolimatta paikannettu vuoden loppuun mennessä.

Kunnan alueella toimii yhdeksän vesiosuuskuntaa, joille yhtä lukuun ottamatta vesilaitos toimittaa talousveden. Osuuskunnille myytiin vettä 43 400 m³.

3.4 VERKOSTO

Käytössä olevan vesijohtoverkoston kokonaispituus oli vuoden 2023 lopussa n. 91,8 km.

Uusia kiinteistöjä liittyi toimintavuonna kunnan vesihuoltolaitoksen vedenjakeluun 1 kpl.

Vesilaitokseen liittyneitä kiinteistöjä oli vuoden lopussa 1001 kpl.

3.5 KÄYTTÖVEDEN LIITTYMIS- JA KÄYTTÖMAKSUT V. 2023

Talousveden hinta (sis. ALV 24 %) taajamissa oli 1,69 €/ m³ ja osuuskunnilta laskutettavan talousveden hinta oli 1,36 €/ m³.

Liittymishinta oli 2,0 € x kerrottu kerrosala m² (45 %).

Lisäksi käytössä oli käyttöveden perusmaksu.

3.6 KÄYTTÖTALOUS

	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tulot	323 073	322 718	277 838
Menot	237 889	217 670	251 887
Toimintakate	85 184	105 048	25 51

4. VIEMÄRILAITOS

4.1 JÄTEVEDEN KÄSITTELY

Jätevedenpuhdistamoita on kaksi, Joroisten kirkonkylässä ja Kuvansissa.

Kirkonkylä

Joroisten keskustaajaman jätevedet käsitellään Kirkonkylän vuonna 1970 valmistuneessa jätevedenpuhdistamossa. Puhdistamo on mitoitettu 3 857 asukkaalle. Vuoden aikana laadittiin hankesuunnitelma puhdistamon peruskorjauksen ja siirtoviemärin toteuttamisvaihtoehtoista.

Puhdistamo on prosessiltaan rinnakkaissaostusperiaatteella toimiva biologis-kemiallinen aktiivilietelaitos. Puhdistamoa on saneerattu useaan otteeseen vuosina 1978, 1986 ja 1995 -1996. Viimeksi laitosta on saneerattu vuonna 2009, jolloin uusittiin mm. laahat. Puhdistamo sijaitsee Joroisten kirkonkylän lounaisosassa noin 1 km etäisyydellä Joroisvirrasta. Puhdistamon vedet johdetaan Tyrinpuron kautta Joroisvirtaan, joka laskee Saimaan vesistöön kuuluvaan Joroisselän Lamminpohjaan. Prosessin kuivattu liete kuljetetaan Keski-Savon Vesi Oy:lle jatkokäsittelyyn.

Kuvansi

Kuvansin taajaman jätevedet käsitellään vuonna 1980 rakennetussa Kuvansin jätevedenpuhdistamossa. Vuoden aikana laadittiin hankesuunnitelma puhdistamon peruskorjauksen ja siirtoviemärin toteuttamisvaihtoehtoista.

Puhdistamon prosessi on kaksilinjainen biologis-kemiallinen rinnakkaissaostuslaitos. Puhdistamo on mitoitettu asukasvastineluvulle 900 asukasta. Laitokselle tulevan orgaanisen aineksen maksimiarvon mukaan vuonna 2008, asukasvastineluku oli 400 asukasta. Puhdistetut jätevedet johdetaan muoviputkea pitkin Kuvansinjokeen, joka laskee Haukiveden Siitinselän länsiosaan. Purkupaikka on joen keskellä noin kilometrin päässä jokisuulta. Puhdistamolta muodostuvat sakeutetut ylijäämälietteet kuljetetaan kirkonkylän jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi. Kuvansin puhdistamolla ei oteta vastaan sakokaivolietteitä.

4.1.1 JÄTEVEDEN LAATU V. 2023

Kirkonkylä

Joroisten kirkonkylän jätevedenpuhdistamon toimintaa tarkkailtiin vuonna 2023 tarkkailuohjelmasta poiketen kolme kertaa. Ensimmäisellä jaksolla jäi ottamatta toinen näyte.

Analysoinnit tehtiin Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:n akkreditoidussa laboratoriossa Kuopiossa.

Puhdistamon toiminta ei täyttänyt ympäristöluvan vaatimuksia BOD7-ATU:n osalta kummallakaan jaksolla. Fosforin osalta jäätiin ensimmäisellä jaksolla puhdistusvaatimuksista, toisella jaksolla lupaehdot täytettiin. Nitrifikaation vuosikeskiarvo ei täyttänyt tänä vuonna 80 %:in vaatimusta vaan vuosikeskiarvona nitrifikaatioaste oli 70 %. Valtioneuvoston asetuksen VNa 888/2006 vaatimukset BOD7-ATU-arvolle, kokonaisfosforille, CODCr:lle ja kiintoaineelle täyttyivät. Tarkkailua jatketaan v. 2024 tarkkailuohjelman mukaan neljällä näytekeralla vuodessa.

Puhdistamolle tuleva kuormitus oli tyypilliseen tapaan mitoituksen nähden matalaa. Puhdistamo on mitoitettu 3 857 asukkaalle ja orgaanisen aineksen keskimääräisen arvon mukaan puhdistamon asukasvastineluku oli 1 114 as. Maksimiarvon mukaan asukasvastineluvuksi saadaan 1 429 as.

Ohituksia ei raportoitu vuonna 2023 puhdistamolla eikä verkostossa. Jätevesiliete kuljetettiin Varkauteen Akonniemen puhdistamolle jatkokäsiteltäväksi.

Kuvansi

Joroisten Kuvansin jätevedenpuhdistamon toimintaa tarkkailtiin vuonna 2023 tarkkailuohjelmasta poiketen kolme kertaa. Ensimmäisellä jaksolla jäi ottamatta toinen näyte.

Analysoinnit tehtiin Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:n akkreditoidussa laboratoriossa Kuopiossa.

Orgaanisen aineen osalta (BOD7-ATU), jäätiin molemmilla jaksoilla reduktiovaatimuksista, pitoisuusvaatimukset täytettiin. Fosforin osalta ei päästy ensimmäisellä jaksolla lupaehtoihin ja toisella jaksolla jäätiin reduktion osalta vaatimuksesta. Kiintoaineen reduktio ei saavuttanut vaadittua tasoa ensimmäisellä jaksolla, mutta kiintoaineella vaatimukset ovat vaihtoehtoiset ja pitoisuusvaatimus täytettiin. Valtioneuvoston asetuksen VNa 888/2006 vaatimukset BOD7-ATU-arvolle, CODCr:lle kokonaisfosforille ja kiintoaineelle täyttyivät. Tarkkailua jatketaan v. 2024 tarkkailuohjelman mukaan neljällä näytekeralla vuodessa.

Puhdistamolle tuleva kuormitus oli tyypilliseen tapaan mitoituksen nähden todella matalaa. Puhdistamo on mitoitettu 900 asukkaalle. Orgaanisen aineksen keskimääräisen arvon mukaan puhdistamon asukasvastineluku on 157 as. Maksimiarvon mukaan asukasvastineluvuksi saadaan 229 as. Vuonna 2023 ei raportoitu ohi-tuksia jätevedenpuhdistamolla eikä verkostossa.

Jätevesien purkuvesistöjen vedenlaatu

Kirkonkylän puhdistamo

Vesistötarkkailua tehtiin kaksi kertaa vuoden aikana. Näytteet otettiin huhtikuussa ja elokuussa.

Näytteiden perusteella jätevedenpuhdistamon kuormitusvaikutus näkyy selvästi puhdistamon alapuolisessa Tyrinpurossa. Joroisvirran vedenlaadussa Tyrinpuron tuoma kuormitus laimentuu tehokkaasti ja purkuvesien vaikutus on vaikeammin erotettavissa. Joroisselällä vedenlaatu oli häiriintynyt alemmissä vesikerroksissa.

Kuvansin puhdistamo

Vesistötarkkailua tehtiin kaksi kertaa vuoden aikana. Näytteet otettiin huhtikuussa ja elokuussa.

Näytteiden perusteella Kuvansin jätevedenpuhdistamon purkuvesien vaikutusta Kuvansinjoen vedenlaatuun ei ollut analyysituloksissa havaittavissa. Joen vesi oli molemmilla näytepaikoilla hyvälaatuista.

4.2 JÄTEVEDEN JOHTAMINEN-VERKOSTO

Kunnan vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston kokonaispituus oli vuoden 2023 lopussa noin 54,7 km. Tästä kirkonkylän alueella on noin 46 km ja Kuvansin alueella 9 km.

Jätevettä vastaanotettiin 145 611 m³ ja laskutettu jätevesimäärä oli 115 154 m³.

Kuivattua jätevesilietettä toimitettiin Keski-Savon Vesi Oy:n kompostointilaitokselle 433 m³. Uusia kiinteistöjä liittyi toimintavuonna kunnan viemärlaitokseen 1 kpl.

Jätevesiverkostoon liittyneitä kiinteistöjä oli vuoden lopussa 794 kpl.

4.3 PUMPPAAMOT

Kirkonkylän viemäriverkostossa on kuusi jätevedenpumppaamoja ja Kuvansissa seitsemän kappaletta. Jätevedenpumppaamot ovat kaukovalvonnan piirissä.

4.4 LIITTYMIS- JA KÄYTTÖMAKSUT V. 2023

Jäteveden hinta (sis. ALV 24 %) oli 3,06 €/ m³

Liittymishinta oli 2,0 € x kerrottu kerrosala m² (55 %).

Lisäksi käytössä oli jäteveden perusmaksu.

4.5 KÄYTTÖTALOUS

	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tulot	365 469	346 074	336 398
Menot	303 750	298 426	318 120
Toimintakate	61 719	47 648	18 278

Joroisissa 12.3.2024

Petri Miettinen, tekninen johtaja

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
LIKEVAIHTO		
MYyntITUOTOT	609 076,85	684 955,93
LIKEVAIHTO	609 076,85	684 955,93
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0,00	0,00
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	5 158,89	3 586,81
MATERIAALIT JA PALVELUT		
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT		
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-171 436,68	-111 675,97
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-171 436,68	-111 675,97
PALVELUJEN OSTOT	-167 215,37	-232 394,86
MATERIAALIT JA PALVELUT	-338 652,05	-344 070,83
HENKILÖSTÖKULUT		
PALKAT JA PALKKIOT	-163 392,97	-137 471,12
HENKILÖSTÖSIVUKULUT		
ELÄKEKULUT	-28 140,79	-27 823,25
MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-5 561,54	-4 937,38
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-33 702,33	-32 760,63
HENKILÖSTÖKULUT	-197 095,30	-170 231,75
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-109 637,85	-89 610,05
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-109 637,85	-89 610,05
LIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-34 260,11	-27 337,21
LIIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-65 409,57	57 292,90
KORKOTUOTOT	10 910,23	0,00
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 693,90	3 469,75
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-28 763,44	-45 136,24
MUILLE MAKSETUT KORKOKULUT	0,00	0,00
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-40 054,00	-40 054,00
MUUT RAHOITUSKULUT	-408,89	-185,02
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-55 622,20	-81 905,51
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SAT. ERIÄ	-121 031,77	-24 612,61
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-121 031,77	-24 612,61
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS	-59 354,17	
VAPAAEHTOISTEN VAR. LIS./VÄH.	70 000,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-110 385,94	-24 612,61

TASE	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	<u>155 699,42</u>	155 699,42	<u>0,00</u>	0,00
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset	1 093 240,60		93 302,33	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 443 766,53		1 498 401,79	
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	<u>30 812,00</u>	2 567 819,13	<u>1 092 124,34</u>	2 683 828,46
Sijoitukset				
Muut saamiset	<u>43 940,00</u>	43 940,00	<u>43 940,00</u>	43 940,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	167 407,66		165 618,39	
Siirtosaamiset	<u>599,11</u>	168 006,77	<u>0,00</u>	165 618,39
Rahat ja pankkisaamiset	<u>248 898,73</u>	248 898,73	<u>983 803,32</u>	983 803,32
VASTAAVAA YHTEENSÄ		3 184 364,05		3 877 190,17
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	2 002 677,46		2 002 677,46	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	210 035,35		234 647,96	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-110 385,94</u>	2 102 326,87	<u>-24 612,61</u>	2 212 712,81
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Poistoero	59 354,17		0,00	
Vapaaehtoiset varaukset	<u>0,00</u>	59 354,17	<u>70 000,00</u>	70 000,00
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Liittymismaksut ja muut velat	<u>79 357,80</u>	79 357,80	<u>76 897,80</u>	76 897,80
Lyhytaikainen				
Saadut ennakot	11,41		0,00	
Ostovelat	919 100,72		1 503 311,14	
Muut velat	0,00		8,24	
Siirtovelat	<u>24 213,08</u>	943 325,21	<u>14 260,18</u>	1 517 579,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		3 184 364,05		3 877 190,17

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
LIIKELAITOKSEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-65 409,57	57 292,90
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	109 637,85	89 610,05
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-55 622,20	-81 905,51
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-11 393,92	64 997,44
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-149 327,94	-1 005 004,64
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-149 327,94	-1 005 004,64
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-160 721,86	-940 007,20
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	-2 388,38	-12 476,17
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS KUNNALLA	-568 862,35	277 676,59
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUILTA	-2 932,00	43 570,49
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-574 182,73	308 770,91
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-574 182,73	308 770,91
RAHAVAROJEN MUUTOS	-734 904,59	-631 236,29
RAHAVARAT 31.12.	248 898,73	983 803,32
RAHAVARAT 1.1.	983 803,32	1 615 039,61
RAHAVAROJEN MUUTOS	-734 904,59	-631 236,29

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2023
Asukasluku 31.12.	4543	4591
Tilikauden tulos 1000 euroa	-24,6	-110,4
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	127,1	107,8
100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate 1000 euroa	65,0	-11,4
Vuosikate, eur/asukas	14,31	-2,48
Vuosikate/Poistot, %	72,5	-10,4
Poistot ja arvonalentumiset 1000 euroa	89,6	109,6

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta/vuosi 1000 €	-940,0	-160,7
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta 1000 €	-568,0	-787,4
Investointien tulorahoitus, %	6,5	-7,6
100*Vuosikate/Investointien omahankintameno (inv.omahankintameno=kom.investoinnit - rahoitusosuudet)		
Kassavarat 31.12. M€	0,98	0,25
Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset		
Kassan riittävyys, pv	220	115
365 pv *Kassavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella		

TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2023
Omavaraisuusaste, % 100*(oma pääoma+poistoero+vapaaehtoiset varaukset)/ (koko pääoma-saadut ennakot)	58,9	67,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1000 € Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)	210,0	99,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) eur/asukas	46,23	21,71
Asukasluku	4543	4591

JOROISTEN VESIHUOLTOLAITOS
TILIKAUSI 1.1.-31.12.2023
LIITE- JA LISÄTIEDOT

Liikevaihdon jaottelu	2023	2022
Vesimaksut	210 624,49	255 113,43
Sisäiset vesimaksut	10 405,18	13 089,95
Perusmaksu/vesi	47 553,02	46 673,50
Sisäinen perusmaksu/vesi	3 628,78	3 567,48
Muut myyntituotot/vesilaitos	929,80	1 404,16
Jätevesimaksut	251 463,38	288 011,93
Sisäiset jätevesimaksut	14 865,48	16 637,36
Sisäinen perusmaksu/jätevesi	3 040,38	2 245,05
Perusmaksu/jätevesi	37 822,26	39 783,83
Muut myyntituotot/viemärlaitos	28 744,08	18 429,24
<i>Yhteensä</i>	<i>609 076,85</i>	<i>684 955,93</i>
Liiketoiminnan muut tuotot		
Muut palvelumaksut	0,00	0,00
Kela-korvaus tth:oon	599,11	568,06
Muiden rakennusten vuokrat	37,05	534,67
Koneiden ja laitteiden vuokrat/ulk.	21,08	0,00
Koneiden ja laitteiden vuokrat/sis.	3 346,76	1 995,78
Muut vuokratuotot	1 063,47	488,30
Muut tuotot	91,42	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>5 158,89</i>	<i>3 586,81</i>

Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkäaikaiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	161 068,38	0,00	161 068,38
Tilikauden poisto	-5 368,96	0,00	-5 368,96
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	155 699,42	0,00	155 699,42
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
<i>Kirjanpitoarvo 31.12.</i>	<i>155 699,42</i>	<i>0,00</i>	<i>155 699,42</i>

Aineelliset hyödykkeet					
	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesk.eräiset hankkeet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	93 302,33	1 498 401,79	0,00	1 092 124,34	2 683 828,46
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	22 331,02	0,00	126 996,92	149 327,94
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	1 027 240,88	0,00	0,00	-1 188 309,26	-161 068,38
Tilikauden poisto	-27 302,61	-76 966,28	0,00	0,00	-104 268,89
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 093 240,60	1 443 766,53	0,00	30 812,00	2 567 819,13
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 093 240,60	1 443 766,53	0,00	30 812,00	2 567 819,13

Pysyvien vastaavien sijoitukset	
	Saamiset ja sijoitukset muut yhteisöt
Poistamaton hankintameno 1.1.	43 940,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00
Siirrot erien välillä	0,00
Tilikauden poisto	0,00
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	43 940,00
Arvonkorotukset	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	43 940,00

Poistosuunnitelma/kunnanvaltuusto 13.12.2010

	Poistotapa	Poistoaika/v
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Tietoliikenneohjelmistot	Tasapoisto	5
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	25
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	40
Viemäriverkko	Tasapoisto	40
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	7
ATK-laitteet	Tasapoisto	3
Muut koneet ja kalusto	Tasapoisto	3

Henkilöstöä koskevat liitetiedot	2023	2022
Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
Puhdistamon hoitaja	1	1
Laitosmies	1	1
Osuus kunnan henkilöstön henkilöstömenoista %		
Tekninen johtaja		
Vesilaitos	10	10
Viemärlaitos	10	10
Rakennusmestari		
Vesilaitos		
Viemärlaitos		
Toimistosihteerit		
Vesilaitos	25	25
Viemärlaitos	25	25

Jaksotukset	2023	2022
Siirtyvät korot/pitkäaikaiset velat		
Lomapalkkavelka sivukuluineen 1.1.	14 260,18	9 540,90
Muutos	9 952,90	4 719,28
<i>Lomapalkkavelka sivukuluineen 31.12.</i>	<i>24 213,08</i>	<i>14 260,18</i>

Henkilöstökulut	2023	2022
Palkat ja palkkiot	163 392,97	138 481,15
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	28 140,79	27 823,25
Muut henkilösivukulut	5 561,54	4 937,38
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	0,00	-1 010,03
Tuloslaskelman mukaan yhteensä	197 095,30	170 231,75
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0,00	0,00
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>197 095,30</i>	<i>170 231,75</i>
<i>Sijoitetun pääoman tuotto-%</i>	<i>-2,25</i>	<i>2,56</i>
100*(Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä+Kunnalle maksetut korkokulut+Muille maksetut korkokulut+Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma+Sijoitettu korollinen vieras pääoma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)		
Yli-/alijäämä ennen satun.eriä+Korko- ja muut rahoituskulut	-51 805,44	60 762,65
Sijoitettu pääoma	2 300 324,73	2 371 135,82
Korolliset velat+Arvonkorotukset+Poistoero ja varaukset+		
Oma pääoma+Liittymismaksut (palautettavat ja/tai siirtokelpoiset)		

TULOSLASKELMA/ TALOUSARVIOVERTAILU	1.1.-31.12.2023				TP 2022
	Talousarvio muutettu	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %	Toteutuma
Kunnan kaava					
Toimintatuotot					
Myyntituotot	666 642	609 077	-57 565	91,4	684 956
Muut tuotot	2 150	5 159	3 009	239,9	3 587
Toimintatuotot yhteensä	668 792	614 236	-54 556	91,8	688 543
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-148 276	-163 393	-15 117	110,2	-137 471
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-24 970	-28 141	-3 171	112,7	-27 823
Muut henkilösivukulut	-6 316	-5 562	754	88,1	-4 937
Palvelujen ostot	-165 374	-167 215	-1 841	101,1	-232 395
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-162 360	-171 437	-9 077	105,6	-111 676
Muut kulut	-8 800	-34 260	-25 460	389,3	-27 337
Toimintakulut yhteensä	-516 096	-570 007	-53 911	110,4	-541 640
Toimintakate	152 696	44 228	-108 468	29,0	146 903
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	0	11 508	11 508	100,0	598
Muut rahoitustuotot	0	2 096	2 096	100,0	2 872
Korkokulut	0	-28 763	-28 763	100,0	-45 136
Muut rahoituskulut	-40 054	-40 463	-409	101,0	-40 239
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-40 054	-55 622	-15 568	138,9	-81 906
Vuosikate	112 642	-11 394	-124 036	-10,1	64 997
Poistot ja arvonalentumiset	-114 599	-109 638	4 961	95,7	-89 610
Satunnaiset erät	0	0	0	0,0	0
Tilikauden tulos	-1 957	-121 032	-119 075	6 184,6	-24 613
Poistoeron muutos	0	-59 354	-59 354	0,0	0
Varausten muutos	0	70 000	70 000	0,0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 957	-110 386	-108 429	5 640,6	-24 613

RAHOITUSLASKELMA/ TALOUSARVIOVERTAILU	1.1.-31.12.2023				TP 2022
	Talousarvio muutettu	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö %	Toteutuma
Kunnan kaava					
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	112 642	-11 394	-124 036	-10,1	64 997
Satunnaiset erät	0	0	0		0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0		0
Toiminnan rahavirta yhteensä	112 642	-11 394	-124 036	-10,1	64 997
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-216 000	-149 328	66 672	69,1	-1 005 005
Investointien rahavirta yhteensä	-216 000	-149 328	66 672	69,1	-1 005 005
Toiminnan ja investointien rahavirta	-103 358	-160 722	-57 364	155,5	-940 007
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset yhteensä	0	0	0		0
Oman pääoman muutokset yhteensä	0	0	0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Lyhytaikaisten saamisten muutos muilta	0	-2 388	-2 388		-12 476
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0	-568 862	-568 862		277 677
Korottomien velkojen muutos muilta	0	-2 932	-2 932		43 570
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	0	-574 183	-574 183		308 771
Rahoituksen rahavirta	0	-574 183	-574 183		308 771
Rahavarojen muutos	-103 358	-734 905	-631 547	711,0	-631 236
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.		248 899			983 803
Rahavarat 1.1.		983 803			1 615 040
Rahavarojen muutos		-734 905			-631 236

HANKERYHMÄ:

Vesihuoltolaitos

Hankeryhmä/hanke	Tavoite (Palvelutuotannon määrän lisäys, palvelukyvyn parantaminen, tuotannon tehostaminen)	Investoinnin luonne (uus-, laajennus-, korvausinvestointi)	Kustannusarvio			Tuloarviot		
			MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIKKEAMA	MUUTETTU TA 2023	TOT 2023	POIKKEAMA
Aineettomat hyödykkeet								
Muut pitkävaikutteiset menot								
*Vesihuoltolaitoksen automatiikan ja kaukovalvonnan uusiminen	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	45 000	50 927	-5 927			
*Jäteveden puhdistamoiden strategia-suunnittelu	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	25 000	20 154	4 846			
<i>Yhteensä</i>			70 000	71 081	-1 081	0	0	0
Rakennukset								
Tehdas ja tuotantorakennukset								
*Vesitorni	Palvelukyvyn parantaminen	Korvausinvestointi	111 000	55 916	55 084			
<i>Yhteensä</i>			111 000	55 916	55 084	0	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet								
Johtoverkostot ja -laitteet								
*Vesi- ja viemäriinjojen rakentaminen ja peruskorjaus	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi	10 000	0	10 000			
*Jätevesipumppaamon uusiminen	Tuotannon tehostaminen	Korvausinvestointi	25 000	22 331	2 669			
<i>Yhteensä</i>			35 000	22 331	12 669	0	0	0
Vesihuoltolaitos yhteensä			216 000	149 328	66 672	0	0	0

F. TILINPÄÄTÖS 2023 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Vuoden 2023 tilinpäätös on alun perin hyväksytty ja allekirjoitettu 25.3.2024.

Vuoden 2023 tilinpäätöstä on korjattu konsernin taseen osalta (rakennukset, koneet ja kalusto, muut aineelliset hyödykkeet ja edellisten tilikausien yli-/alijäämät). Tilinpäätös allekirjoitetaan teknisten korjausten vuoksi uudelleen.

Joroinen 6.5.2024

Allekirjoitukset

Kunnanhallitus

Jani Kautto

Pekka Holopainen

Eeva Tikkanen

Leea Oksiala

Pauli Räisänen

Janita Silmäri

Mimmi Valkonen

Jaakko Kuronen, kunnanjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Joroinen 21 / 5 2024

BDO Audiator Oy,
tilintarkastusyhteisö

Taina Törrönen,
JHT, HT

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 136 pages before this page

Dokumentet inneholder 136 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 136 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 136 sider før denne side

Detta dokument inneholder 136 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende